ALOJAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA 2013.-2030.GADAM

PIELIKUMI

ESF EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS
IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

SATURS

1.PIELIKUMS. NOVADA IZPĒTES REZULTĀTI 4
1.1. SVID ANALĪZE 4
1.1.1. SVID kopsavilkuma tabula 4
1.1.2. Novada attīstības unikālie punkti 5
1.1.3. Novada prioritāri likvidējamie vājumi 6
1.1.4. Prioritārie draudi 7
2. IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS REZULTĀTI 9
2.1. Vispārīgas ziņas par aptauju 9
2.2. Respondentu viedoklis par novada pārvaldību 9
2.3. Respondentu viedoklis par novada attīstību 13
2.4. Respondentu sociālais portrets 15

2.PIELIKUMS. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IZVĒRTĒJUMS 18
1. STARPTAUTISKIE NORMATĪVIE AKTI UN PLĀNOŠANAS DOKUMENTI 18
1.1. Eiropas Reģionālās un telpiskās (teritorijas) plānošanas harta 18
1.2. Eiropas vietējo pašvaldību harta 18
1.3. Eiropas Telpiskās Attīstības Perspektīva 19
1.4. Local Agenda 21 un Agenda Baltic 21 20
1.5. Lisabonas stratēģija 21
1.6. Eiropas ūdeņu struktūrdirektīva 22
1.7. VASAB 2010 Plus 23
2. NACIONĀLĀ LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTI 23
2.1. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam 23
2.2. Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam 24
3. VALSTS NORMATĪVIE AKTI 25
3.1. Attīstības plānošanas sistēmas likums 25
3.2. Teritorijas attīstības plānošanas likums 27
3.3. 13.10.2009. MK noteikumi Nr.1178 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi" 28
3.4. Tūrisma likums 29
3.5. 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" 29
4. VALSTS NOZARU POLITIKU PLĀNOŠANAS DOKUMENTI 30
4.1. Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019. gadam 30
4.2. Vides politikas pamatnostādnes 2009.–2015. gadam 34
5. RĪGAS REĢIONA ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI 35
5.1. Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija (2000.–2020. gadam) 35
5.2. Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums (2005.–2025. gadam) 37
6. KAIMIŅU ADMINISTRATĪVO TERITORIJU PLĀNOŠANAS DOKUMENTI 42
7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTI ALOJAS NOVADĀ 46
7.1. Alojas novada attīstības programma 2013.-2019. gadam 46
7.2. Alojas novada teritorijas plānojums 47
8. AR ADMINISTRATĪVĀM TERITORIJĀM TIEŠI NESAISTĪTI NOZARU PLĀNOŠANAS DOKUMENTI 48
8.1. Gaujas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2010.–2015. gadam 48
8.2. ĪADT normatīvie akti un plānošanas dokumenti 48
8.3. Ziemeļvidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2005.–2025. g. 49

3.PIELIKUMS. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA ALOJAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJAS 2013.-2030.GADAM IZSTRĀDĒ 50
1. SABIEDRĪBAS MĒRĶGRUPAS UN TO LĪDZDALĪBA 50
1.1. Mērķgrupu raksturojums 50
1.2.Grupu darbs 51
2. VIEDOKĻI PAR STRATĒĢIJAS 1.REDAKCIJU 58
2.1. Publiskās apspriešanas gaitā izteiktie iebildumi un priekšlikumi 58
2.2. Institūciju atzinumi 61

1.PIELIKUMS. NOVADA IZPĒTES REZULTĀTI

1.1. SVID ANALĪZE

1.1.1. SVID kopsavilkuma tabula

Stiprās puses	Vājās puses
• Dabas resursi: Salaca un tās baseins, meži, kūdras rezerves. • Reģionālā sadarbība četru Salacas baseina novadu starpā dabas resursu apsaimniekošanā. • Attīstīta un pazīstama sporta infrastruktūra. • Lauksaimniecība, tās resursi un attīstība. • Kultūras tradīcijas, to sasaiste kā ar kultūras mantojumu, tā ar šodienas aktivitātēm. • Vēsturiskā apbūve pilsētās un pagastu centros. • Lokālpatriotisms novada pilsētās un pagastos. • Novada nelielie mērogi – viss ir pa rokai; novada laba „pārredzamība". • Spēcīgs sociālo pakalpojumu komplekss ar attīstības potenciālu. • Pilnībā nodrošināta izglītība no bērnudārza līdz vidusskolai. • Spēcīgu NVO esamība un aktivitāte.	• Izglītības neatbilstība ekonomiskās vides pieprasījumam. • Demogrāfiskās slodzes raksturs, kvalificētu speciālistu trūkums. • Nepietiekošs darba vietu skaits atsevišķām sociālajām grupām (sievietēm). • Neapmierinošs sabiedriskā transporta tīkls. • Neapmierinoša iedzīvotāju sociālā drošība un aizsargātība. • Nav vienotības novada pārvaldībā un teritoriālajā identitātē. • Ceļi – kvalitatīvas sasaistes trūkums būtiskos satiksmes virzienos; kritiskā stāvoklī tilts pār Salacu Staicelē. • Interneta kvalitāte ne visur apmierina iedzīvotāju vajadzības. • Pamestie objekti degradē vidi.
Iespējas	**Draudi**
• Reģionālā sadarbības padziļināšanās resursu racionālai izmantošanai un sabiedrisko pakalpojumu efektivitātes uzlabošanai. • Kultūra un tās tradīcijas, mākslas plenēri kā pievilcīgu dzīvesvidi veicinošs un viesus piesaistošs faktors. • Aktīvais tūrisms: iebraucēji sporta infrastruktūras pakalpojumiem; dzelzceļa līniju izmantošana aktīvajam tūrismam. • Muižu kompleksu izmantošana saimnieciskajā darbībā. • Esošās infrastruktūras objektu renovācija ekonomikas aktivizēšanai: šaursliežu dzelzceļš (kopā ar kūdras ieguvi kā demonstrācijas objekts), Alojas lidlauks, Staiceles papīrfabrika. • Ģeogrāfisko īpatnību izmantošana: a) transporta koridors iekšzemes sasaistei ar	• Turpinās cilvēku aizplūšana un sabiedrības novecošanās. • Valsts un reģionālās politikas nestabilitāte, t.sk. neprognozējamā nodokļu politika, kas pastāvīgi maina spēles noteikumus kā privātajā, tā publiskajā sektorā un apgrūtina ilgtermiņa plānošanu. • Lētā darbaspēka ieplūšana, kas var sekmēt vietējo iedzīvotāju izslēgšanu no darba tirgus. • Ceļu stāvokļa pasliktināšanās, apgrūtinot cilvēku, pakalpojumu un materiālo resursu mobilitātes iespējas. • Tehnoloģiju attīstība un uzņēmumu saplūšana mazina darba vietu skaitu tradicionālajās nozarēs, it īpaši, lauksaimniecībā.

piekrasti, b) augsta vides kvalitāte un pievilcība un vienlaikus laba pakalpojumu pieejamība. • Dažādu līmeņu un profilu profesionālā izglītība un apmācība • Attālinātais darbs kā instruments labi apmaksātu speciālistu piesaistei un, pastarpināti, pakalpojumu sektora aktivizēšanai. • Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība kā pievienotās vērtības celšanas līdzeklis zemkopībā.	

1.1.2. Novada attīstības unikālie punkti

Novada attīstības unikālos punktus var konstatēt, kopīgi analizējot stiprās puses un iespējas. Unikālie punkti ir tie, kas parāda novada atšķirības no līdzīgām, blakus esošām vai konkurējošām teritorijām vai ir raksturīgi tikai un vienīgi Alojas novadam.

Savi, atpazīstami iekšējie zīmoli, uzņēmējdarbības tradīcijas

„Aloja Starkelsen”[1], Alojas zemenes, Ozolmuiža, pansionāti un rehabilitācijas centri, Salaca (tieši kā zīmols), Vidzemes jaunatnes futbola centrs. Kaut gan šie atpazīstamības elementi attiecas uz ļoti dažādām jomām, taču dažādošana ir jāturpina. Jo vairāk jomu aptver atpazīstamība, jo mazāks risks, ka novads varētu ekonomiski ciest, kādam no tiem zaudējot savu nozīmi.

Ir nepieciešama ar vietējiem nosaukumiem Alojas novadā saistīto zīmolu aizsardzība – līdz pat līgumiem ar uzņēmējiem, lai nerastos situācija, ka ražojums vai pakalpojums „emigrē”, saglabājot nosaukumu kam vairs nav faktisks sakars ar izcelsmes vietu, resp., ar Alojas novadu.

Ar uzņēmējdarbību nesaraujami saistītas iespējas ir neapgūtie resursi (piemēram, kūdra), kā arī attālinātā darba veicēju piesaiste, kas var radīt būtisku nodokļu masas pienesumu, kā arī ar savām vajadzībām un maksātspēju ievērojami aktivizēt vietējo „mazo” komercpakalpojumu sektoru un veicināt pozitīvos procesus novada demogrāfiskajā struktūrā.

Attīstīta sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām

Četru novadu sadarbība to kopējā unikālā resursa – Salacas – apsaimniekošanā ir perfekts piemērs starpnovadu sadarbībā un koordinēti var nodrošināt šī resursa saglabāšanu, izkopšanu un efektīvu saimniecisku izmantošanu visu četru teritoriju interesēs. Vienlaikus šī sadarbība uzskatāma arī par precedentu tālākai sadarbībai citās kopējo interešu jomās, kas ir viena no nozīmīgākajām nākotnes iespējām visu novadu stipro pušu izmantošanā un konkurētspējas paaugstināšanā, faktiski izmantojot par novadu ievērojami plašākas teritorijas resursus un koordinētu sadarbību. Šāda potenciāla sadarbība iezīmējas, vispirms, izglītības sektorā, kur koordinēts profesionālās izglītības tīkls var kļūt par vienu no novada ekonomikas dzinējspēkiem.

[1] *Patlaban nav oficiālais uzņēmuma nosaukums, taču tieši tā vislabāk atpazīstams sabiedrībā*

Spēcīga specializētu pakalpojumu infrastruktūra

Vēsturiski un jaunākos laikos izveidojusies infrastruktūra spēj nodrošināt pakalpojumus plašākā teritorijā un var veidot ekonomiski spēcīgas nozares, kas turklāt piesaista daudz strādājošo. Šeit īpaši pieminama ir infrastruktūra un pakalpojumi noteiktām sociālajām grupām, tādām, kā vecie ļaudis un cilvēki, kam nepieciešana dažāda veida rehabilitācija..

Sporta infrastruktūra, savukārt veido bāzi aktīvu dzīvesveidu cienošiem cilvēkiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir iedzīvotāji vai viesi.

Vietējo ceļu un pamesto šaursliežu dzelzceļu trašu tīkls var nodrošināt arī labu aktīvā tūrisma mobilitāti. Jāņem vērā, ka šīs infrastruktūras lietotāji būs arī fiziski aktīvie vietējie iedzīvotāji.

Uz infrastruktūras, vēsturiskām vērtībām un tradīcijām balstīta kultūras bāze

Pilsētu vēsturiskie centri, muižu kompleksi, kultūras un interešu izglītības iestādes veido spēcīgu resursu (ieskaitot arī tradīciju kā resursu) bāzi kultūrvides attīstībai. Tā spēj dot noteiktu saimnieciskās darbības pienesumu, taču to nedrīkst pārvērtēt, lai mazinātu neveiksmīgas uzņēmējdarbības riskus saistībā ar šiem objektiem. Galvenā to loma ir pievilcīgas kultūrvides radīšanā, kas apmierina ļoti daudzveidīga rakstura kultūras vajadzības, stiprina novada identitāti un piesaista teritorijai cilvēkus – ne tikai pašu iedzīvotājus, bet arī potenciālos iebraucējus kvalitatīvas dzīvesvides meklējumos – speciālistus, attālinātā darba veicējus.

1.1.3. Novada prioritāri likvidējamie vājumi

Izglītības neatbilstība novada ekonomikas pieprasījumam

Speciālistu trūkums ir viens no būtiskākajiem cēloņiem, kas mazina kā izglītības, tā uzņēmējdarbības konkurētspēju un nesekmē cilvēku (gan izglītojamo, gan kvalificētu speciālistu) piesaisti novadam, un veido negatīvu atgriezenisko saiti - mazina darba vietu kopējo pievilcību dažādām vecuma un sociālajām grupām.

Mainīgā darba tirgus apstākļos nozīmīgi ir piedāvāt iespējas pārkvalificēties un pilnveidoties tiem, kuri vairs nav jauniešu vecumā; patlaban novadā šādas iespējas ir ļoti ierobežotas.

Vājā saistība starp atsevišķām novada daļām un ar ārējiem centriem

Neapmierinoša fiziskā saistība, resp., ceļu kvalitāte ir sekojošos virzienos:

1. Novada dienvidu daļā pa loku Puikules stacija-Ozoli-Buiva-Ozolmuiža-Vilzēnmuiža
2. Novada austrumu daļā no Urgas un Vilzēniem Braslavas – Klāmaņu – Mazsalacas virzienā.
3. Novada ziemeļdaļā virzienā Vīķi – Mazsalaca.

Divi pēdējie virzieni (2.,3.) ir ļoti nozīmīgi arī ārējai sasaistei ar Mazsalacu un Rūjienu, kā arī ar Igaunijas pierobežas pilsētām. Ārējai sasaistei nozīmīgs ir arī ceļš Pāle – Ungurpils, lai gan visumā tam ir laba kvalitāte, starpnovadu satiksmei tomēr ir nepietiekama, ņemot vērā, ka tas ir īsākais ceļš uz Salacgrīvas ostu.

Tieši efektīvas ceļu uzturēšanas organizācijas izveide, kas balstīsies uz vietējiem resursiem, būs izšķiroša novada attīstībā.

Mehānisms finanšu līdzekļu piesaistīšanā varētu būt attiecīgo ceļu pārņemšana no valsts pašvaldībai, kas radītu iespējas piesaistīt ES fonda līdzekļus infrastruktūras attīstībai.

Vāja saistība izpaužas ne tikai mobilitātes iespēju nepietiekamībā, bet arī novada pārvaldībā, teritorijas daļu savstarpējā funkcionālā papildināmībā un vietējā identitātē.

Neapmierinoša pieejamība sekmē arī vidi degradējošu objektu rašanos, jo liela daļa no tiem netiek apsaimniekota tieši šī iemesla dēļ.

Nepietiekama informācija par novadu un nepietiekami izmantoti novada pievilcības faktori

Liela loma novada pievilcības veidošanā ir domei kā novada pārvaldības komunikācijas stratēģijas veidotājai un realizētājai. Sekmīga uzņēmējdarbība un laba infrastruktūra būs sekmīgi, stimulējoši faktori, taču teritorijas mārketinga trūkums un iespēju nepilnīga izmantošana var būt nopietns apgrūtinājums visu veidu attīstības programmu realizēšanai – gan novada pārvaldībā, gan privātajā sektorā. Pārvaldībai ir jāveicina arī novada kopīgas identitātes attīstīšanu un „nomaļu efekta" mazināšanos, kas šobrīd būtiski ietekmē teritorijas attīstību.

1.1.4. Prioritārie draudi

Informāciju par prioritārajiem draudiem iegūst, analizējot stipro pušu un draudu kvadrātus, proti, kas apdraud stipro pušu potenciālas izmantošanas iespējas.

Depopulācija kā drauds sociālajai infrastruktūrai un novada saimnieciskajai kapacitātei

Emigrācija un iedzīvotāju dabiskās kustības nelabvēlīgs raksturs: mirstības pārsvars pār dzimstību, vecuma demogrāfiskās atkarības (*old dependency ratio;* nejaukt ar *age dependency ratio!*) palielināšanās ir galvenais un prioritārais drauds novada labklājībai.

Depopulācija postoši ietekmē sociālo infrastruktūru un novada saimniecisko kapacitāti. Novadu masveidīgi pametot izglītotākajai iedzīvotāju daļai, kritīsies kapacitātes visās jomās, sākot ar pārvaldību un beidzot ar uzņēmējdarbību; process ļoti ātri var iegūt neatgriezenisku raksturu.

Pastāv vairākas iedarbību grupas šī drauda ietekmes mazināšanai:

- radīt novadā apstākļus, kas sekmē dzimstību un emigrāciju padara nesaistošu,
- orientēties uz augstāku pakalpojumu kvalitāti mazākam iedzīvotāju skaitam,
- piesaistīt iedzīvotājus no citām teritorijām, orientējoties uz inteliģenci un kvalificētu darbaspēku.

Ievērojot šī drauda bīstamību, pretdarbība tam faktiski ir Stratēģijas virsmērķa galvenā komponente.

Izglītības sistēmas infrastruktūras sabrukšana skolēnu trūkuma dēļ

Izglītības sistēmas infrastruktūras sabrukšana galvenokārt var būt depopulācijas sekas, kā arī ārējā konkurence. Ja izglītības sistēma nevar konkurēt ar citu, kas pie tam ir salīdzinoši ērti pieejama, tad būtiska daļa skolēnu un viņu vecāku var izmantot to. Līdz ar to ļoti nozīmīga ir esošā līmeņa nezaudēšana, iekšējās mobilitātes saglabāšana un īpašu pakalpojumu piedāvājums (profesionālā, pilnveides izglītība), turklāt saskaņā ar kaimiņu pašvaldību piedāvājumiem, lai tie nedublētos.

Svarīgi ir nostiprināt skolu administratīvo kapacitāti, kam kā pozitīvas sekas ir labu mācībspēku piesaiste un noturēšana.

Darba vietu skaita samazināšanās tradicionālajās nozarēs

Lauku saimniecībām aglomerizējoties, t.i., veidojoties lieliem lauksaimniecības uzņēmumiem, kā arī arvien lielākiem lauku blokiem, ražošanas mehanizācijas pakāpe kļūst arvien augstāka. Tas nozīmē, ka vienas zemes platības vienības apstrādei nepieciešams arvien mazāk cilvēku – darba vietu skaits lauksaimniecībā uzrāda tendenci samazināties. Arī mežsaimniecībā ir novērojamas līdzīgas tendences, kad labi apgādātas mežizstrādes kompānijas izpilda darbus kā valsts, tā privātajos mežos.

Šim procesam ir arī citas nelabvēlīgas sekas, piemēram, lauksaimniecības zemju sablīvēšanās regulāras smagās tehnikas kustības rezultātā; bojātas arī meliorācijas sistēmas.

Fiziskās mobilitātes iespēju pasliktināšanās

No iedzīvotāju viedokļa, fiziskās mobilitātes iespēju pasliktināšanās vispirms nozīmē pakalpojumu saņemšanas iespēju pasliktināšanos. Attiecīgi, tas nozīmē dzīves līmeņa neatbilstību visdažādākajām sociālajām grupām: gan labāk izglītotajiem un kvalificētākajiem (tātad, maksātspējīgiem), gan iedzīvotājiem, kam vajadzīgi specifiski pakalpojumi saistībā ar viņu veselību un sociālās izslēgtības draudiem (vientuļie pensionāri, invalīdi). Tādējādi satiksmes ceļu saglabāšana nozīmīgākajos pakalpojumu saņemšanas virzienos ir pirmšķirīgi svarīga kā ekonomikas uzturēšanas faktors un instruments cīņai pret depopulāciju.

Pašvaldības finanšu sistēmas sagraušana nepārdomātas nodokļu politikas un līdzekļu sadales politikas dēļ

Apstākļi, kas reāli nav vietējās pārvaldības ietekmes sfērā. Sekas: sociālā pakalpojuma kvalitātes un kvantitātes samazināšanās, dzīvesvides degradācija, depopulācija.

Ļoti līdzīgi šim apstāklim var darboties arī direktīvi un voluntāri noteikta pakalpojumu groza struktūra, nosakot, kas "pienākas" – (faktiski – kas nepienākas, jo netiek piešķirts finansējums!) iedzīvotājiem viņu dzīvesvietās atkarībā no apdzīvojuma centra ranga un neņemot vērā nekādus citus apstākļus.

2. IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS REZULTĀTI

2.1. Vispārīgas ziņas par aptauju

Aptauja bija nepieciešama, lai novada pārvaldības kontekstā noskaidrotu Alojas novada iedzīvotāju viedokļus par pārvaldību novadā un viedokļus par novada attīstības iespējām.

Saskaņā ar darba grupas priekšlikumu, aptauju paredzēts novadīt vietnē www.aloja.lv, izmantojot sagatavotu elektronisku anketu, informāciju publicējot novada pārvaldes mājaslapā un vietējā avīzē.

Respondence – 11 atbildes.

Papildus tika izplatītas 50 anketas papīra formā, no kurām atpakaļ atgriezās 25, tādējādi respondencei sasniedzot 50% vērtību. Taču, pat kopā ar interneta respondentiem, iegūtais rezultāts ir mazs, tikai 36 aizpildītas anketas, kas visas bija derīgas apstrādei.

Respondentu sadalījums pēc dzīves vietas novadā redzams P1.1.attēlā, 2/3 no respondentiem ir no vienas novada teritorijas – Brīvzemnieku pagasta, bet Staiceles pilsēta nav pārstāvēta vispār. Tas padara aptaujas rezultātus nereprezentatīvus sociālo grupu viedokļu izvērtēšanai un vispārējam vērtējumam par attīstības elementiem iedzīvotāju redzējumā. Tāpēc analīze tika veikta ļoti kompakti un tai ir vienīgi ilustrējošs raksturs.

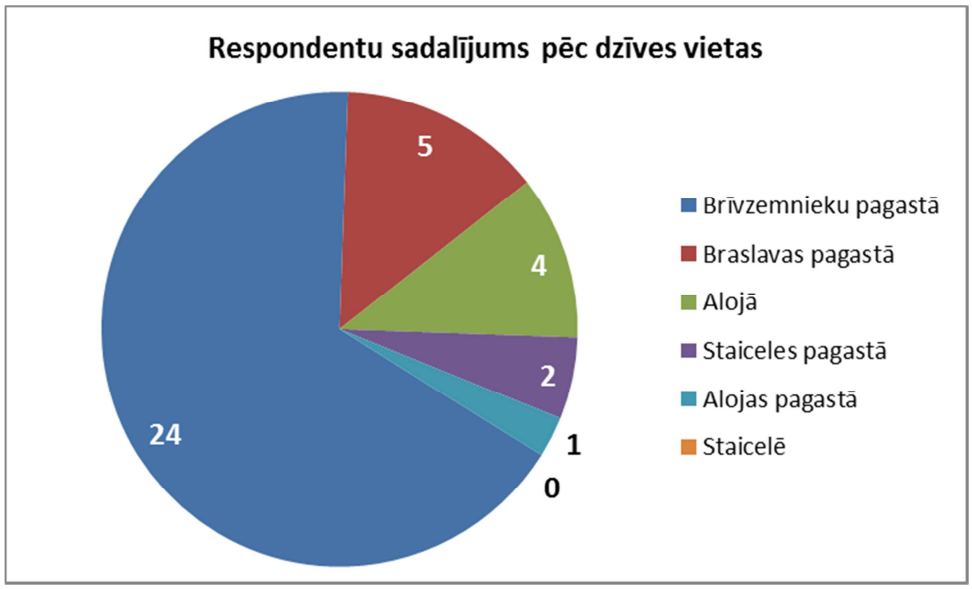

P1.1. att.

2.2. Respondentu viedoklis par novada pārvaldību

Iedzīvotāju viedoklis par pārvaldību ir ļoti nozīmīgs plānošanas kontekstā, jo tas parāda, cik lielā mērā iedzīvotāji uzticas savai pārvaldei, tātad arī izstrādātajiem attīstības plānošanas dokumentiem un to īstenošanai. Tas norāda arī uz paredzamo sabiedrības līdzdalības pakāpi plānošanas dokumenta izstrādē un publiskajā apspriešanā.

Novada domes darba vērtējums pēc vairākuma respondentu viedokļa ir mēreni kritisks (P1.2.attēls); gandrīz puse respondentu uzsver, ka pastāv jautājumu loks, kas netiek risināti pietiekami atbildīgi. Vairāki viedokļi par domes darbu ir arī ļoti kritiski, bet pozitīvs vērtējums tikai nepilnai piektdaļai respondentu.

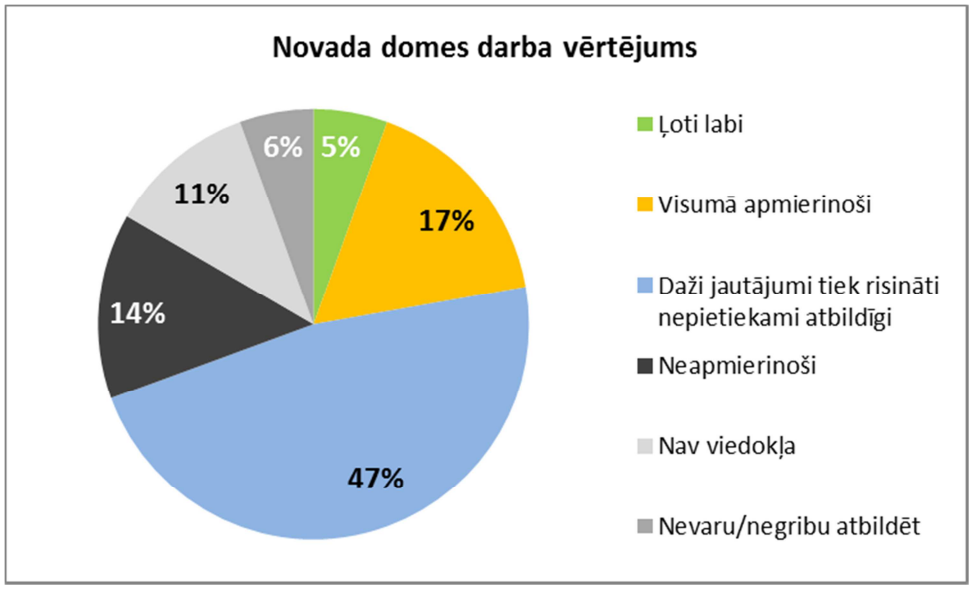

P1.2.att.

Novada plānošanas darba vērtējums ir vēl kritiskāks; nav neviena vērtējuma par to, ka plānošana notiek pārdomāti un tālredzīgi, bet ļoti kritisko atbilžu skaits jau sasniedz gandrīz piektdaļu. Tomēr dominējošais viedoklis norāda uz zināmu problēmu loku, kas tiek un kas netiek pietiekami labi risināts.

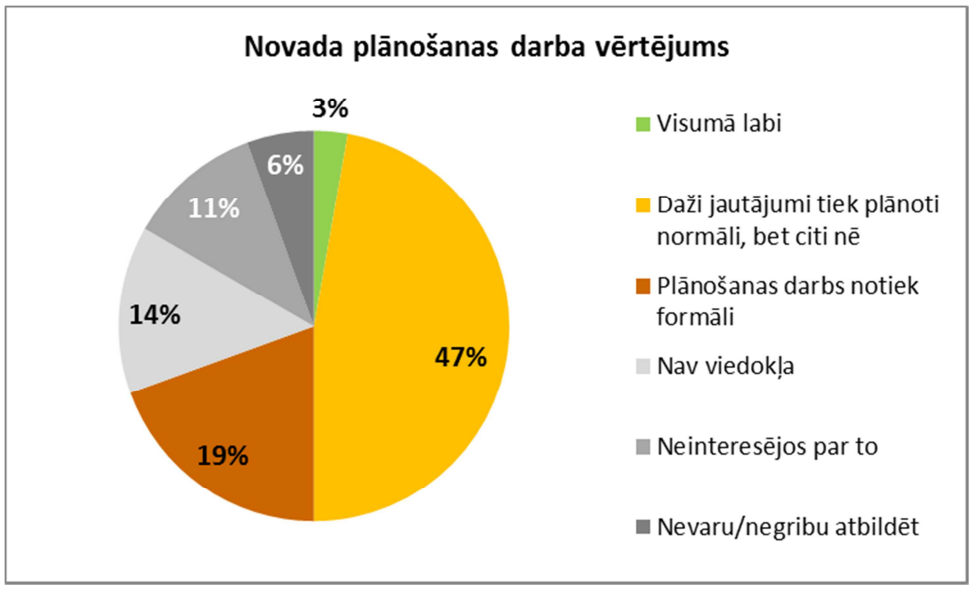

P1.3.att.

Nelielā respondentu skaita dēļ nav iespējams ar pietiekamu ticamību izdalīt respondentu sociālās (vecuma, izglītības, dzīves vietas u.t.t.) grupas, kuras raksturotu arī kāds noteikts viedoklis par pārvaldības kvalitāti.

Nepilna puse visu respondentu (42%) ir iepazinušies ar Alojas novada attīstības programmu 2013.-2019.gadam, kas uzskatāms par visai augstu rādītāju. Tomēr kritiskā nostāja pret pārvaldi atspoguļojas arī Programmas vērtējumā (P1.4.att.).

Neviens respondents nav norādījis, ka, viņaprāt, programma būtu reāli izpildāma. Sešas reizes ir izteikts viedoklis, ka programma ir pārāk gara un grūti izlasāma. Šāds viedoklis nav pārsteidzošs, jo programmas jautājumi tieši atspoguļojas tikai, sākot ar dokumenta 95.lappusi un

aizņem 40 lappuses (ieskaitot ļoti detalizēto investīciju plānu) 143 lappušu garā dokumenta beigās.

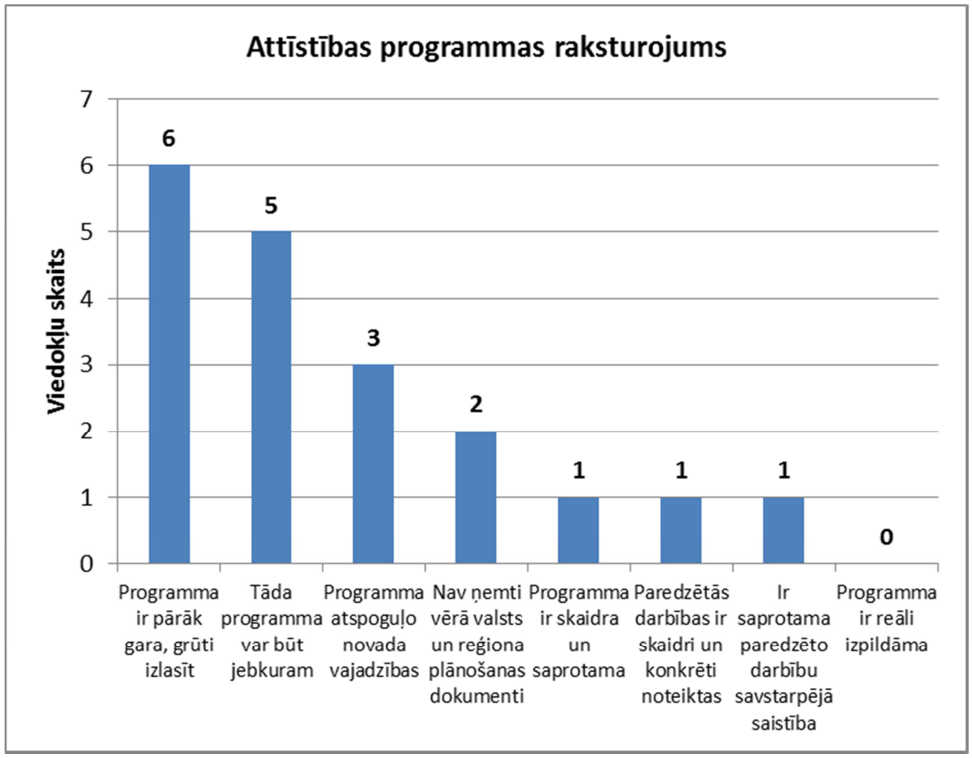

P1.4.att.

Vienlaikus 5 atbildes norāda uz Programmas tipveida raksturu, bet praktiski visi pozitīvie vērtējumi nāk no viena vienīga respondenta.

Viedoklis par to, ka nav ņemti vērā citi plānošanas dokumenti, uzskatāms par pārpratumu, jo tieši tas Programmā ir izdarīts ļoti detalizēti.

Kritika par Attīstības programmu, iespējams, atspoguļo problēmas domes un sabiedrības komunikācijā. Respondentu vidū nav neviena, kas uzskata, ka komunikācija ir ļoti laba, bet proporcija starp „visumā labi" un „neapmierinoši" (P1.5.attēls), iespējams, ir brīdinājums domes amatpersonām, ka šo pārvaldības komponenti nepieciešams būtiski uzlabot.

Domes „lejupejošā" komunikācija, turpretī, tiek vērtēta samērā labi. Kaut gan lielākā daļa viedokļu norāda, ka svarīga informācija reizēm ir novēlota vai grūti atrodama (P1.6.attēls), tā mūsdienu informācijas pārbagātībā drīzāk ir atzīstama par saprotamu situāciju, kaut gan uzmanību tai, protams, ir jāpievērš. Gandrīz ceturtā daļa respondentu norāda uz informācijas nepietiekamību, taču pēc atbilžu sadalījuma par ziņu ieguves avotiem redzam, ka šie cilvēki vairumā gadījumu paši ir visai pasīvi informācijas meklētāji.

Nav neviena respondenta, kas sūdzētos par pārlieku informācijas uzbāzību.

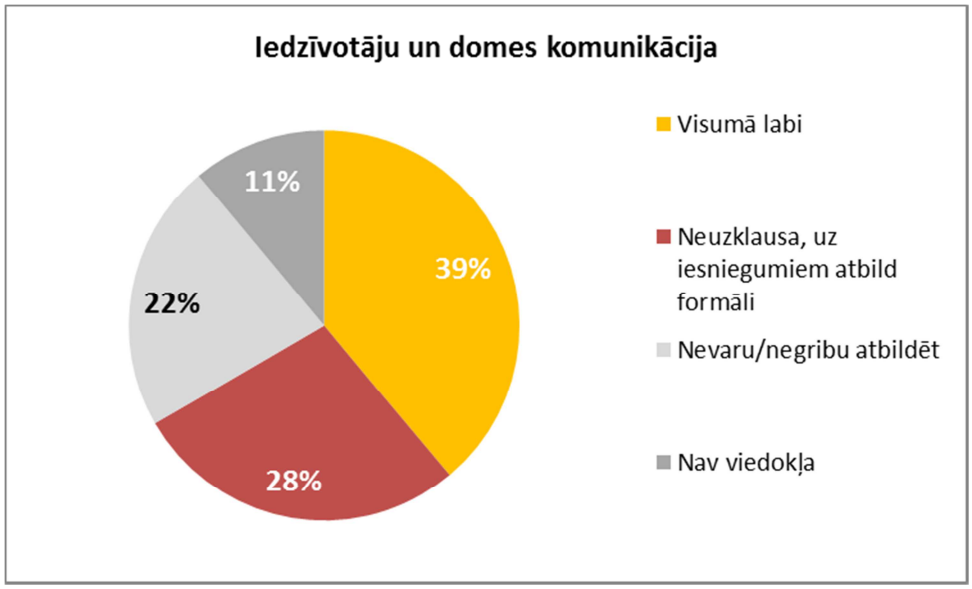

P1.5.att.

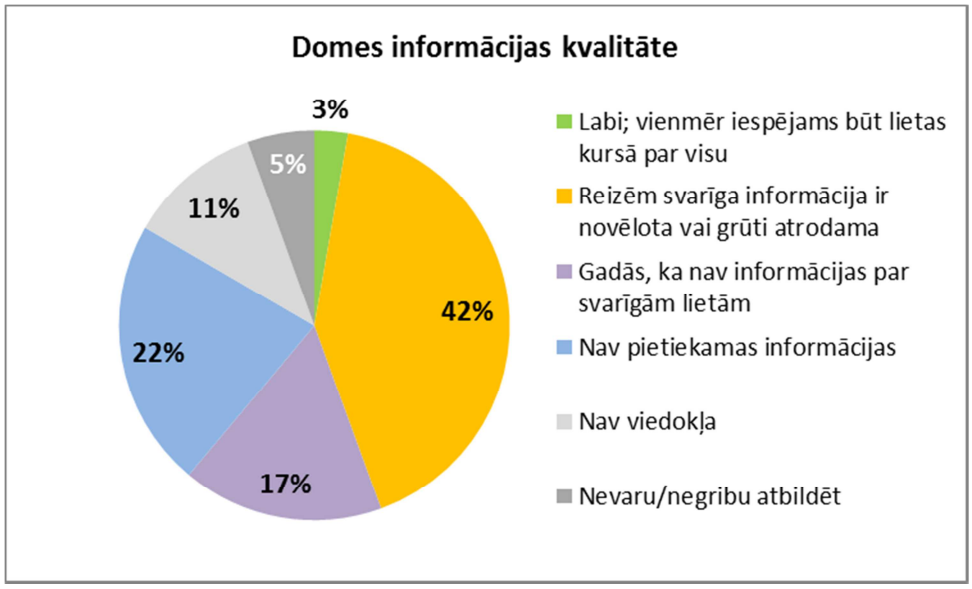

P1.6.att.

„Papīrā" atbildējušo respondentu atbildes par informācijas ieguves avotiem norāda, kāpēc interneta aptaujai bija tik zema respondence. Ja visu respondentu kopā mājaslapa un drukātā prese dominē pār pārējiem veidiem līdzīgās proporcijās (P1.7.attēls), tad to vidū, kas aizpildījuši papīra anketas, „Auseklis" galvenais informācijas avots ir lielākajai respondentu daļai (52%), kamēr mājaslapa kā avots pēc minēšanas biežuma praktiski neatšķiras no citiem minētajiem informācijas ieguves veidiem un veido tikai apmēram astoto daļu.

Pamatojoties uz pieredzi un veiktajām aptaujām citos novados, uzskatām, ka galvenais informācijas ieguves avots ir vietējā prese vai tiešā komunikācija ar cilvēkiem.

Divi respondenti nevarēja nosaukt savu galveno informācijas ieguves avotu, bet neviens neatzina, ka neinteresētos par pašvaldībā notiekošo.

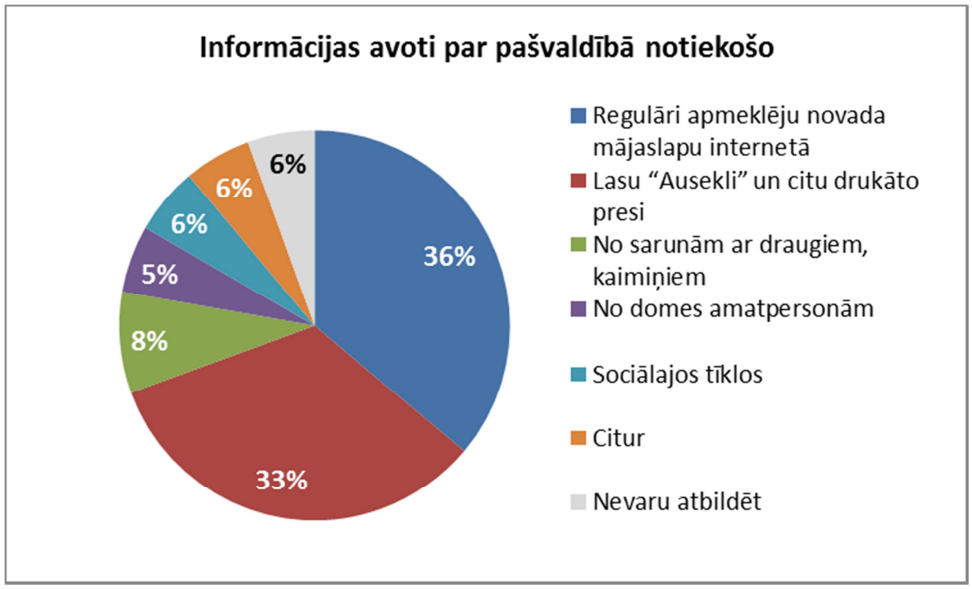

P1.7.att.

2.3. Respondentu viedoklis par novada attīstību

Iedzīvotāju ieskatus par novada attīstību noskaidroja četrās pozīcijās: viedoklī par novada priekšrocībām un trūkumiem, par attīstāmajām jomām. Vienam respondentam varēja būt vairāki viedokļi par minēto un bija dota iespēja piedāvāto izvēļu sarakstu papildināt. Tika jautāts arī viedoklis par vides vispārējo stāvokli.

No piedāvātajām astoņām izvēlēm dominēja četras (P1.8.attēls), to vidū izcēlās kultūrvēsturiskās vides nozīmes novērtējums. Jāatzīmē, ka tas atspoguļojas arī Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta Ainavu ekoloģiskajā plānā. Salīdzinoši zemu ir novērtēta Salacas klātiene, taču, ievērojot respondenci pa novada teritorijām, tāds sadalījums nav pārsteidzošs.

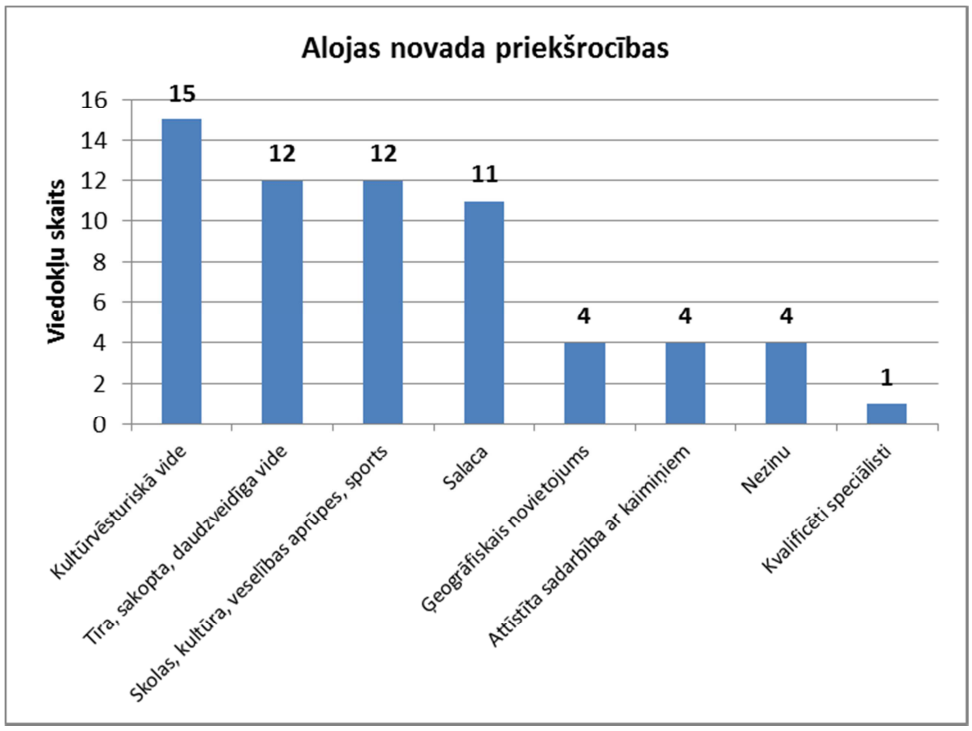

P1.8.att.

Kvalificētu speciālistu klātbūtne minēta tikai vienā gadījumā (šis atbildes variants bija nedaudz provokatīvs), kas apliecina šo speciālistu faktisku trūkumu novadā.

Novada trūkumu (P1.9.attēls) vidū līderis ir iedzīvotāju aizplūšana – uz to norāda 2/3 visu respondentu. Otrajā vietā atrodas satiksmes infrastruktūras neapmierinošais stāvoklis. Nākamās divas vietas norāda uz pārvaldības problēmām – tai skaitā arī uz attīstības plānošanu un, iespējams, nepietiekami labu informētību par to.

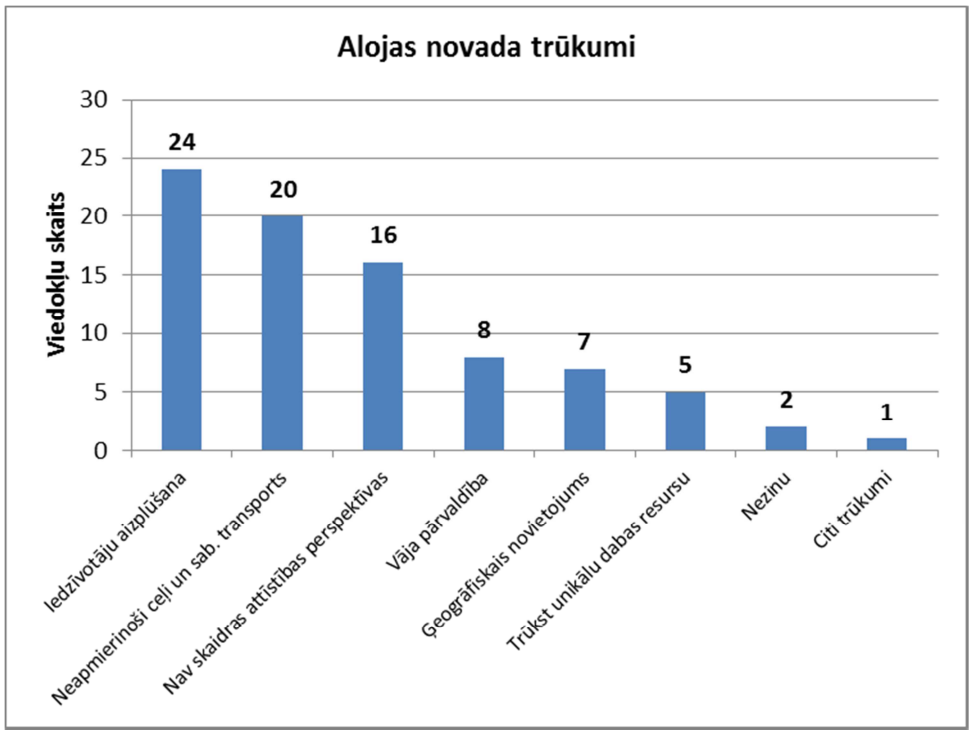

P1.9.att.

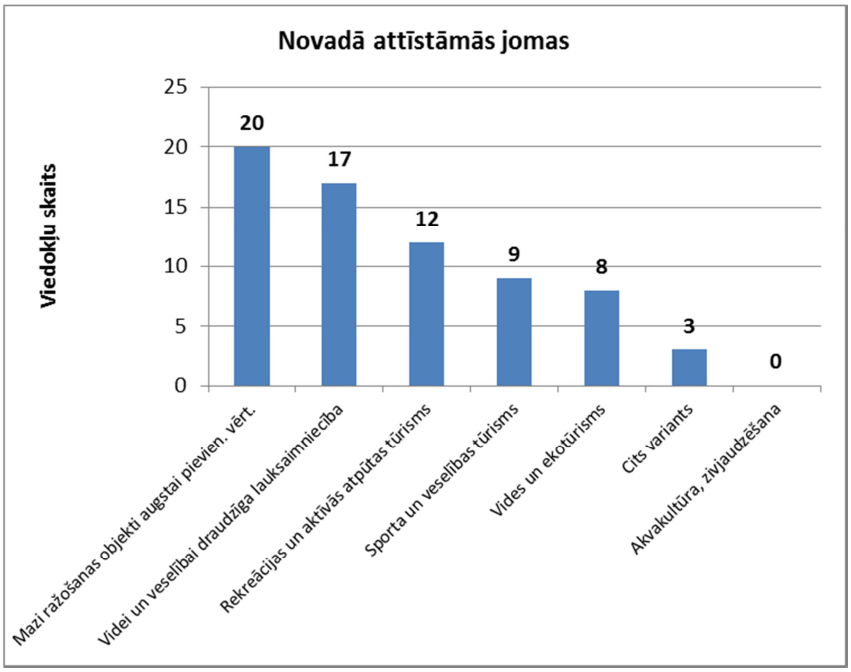

P1.10.att.

Attīstāmo jomu vidū pārsvarā tiek minēti mazi uzņēmumi, kas ražo augstas pievienotās vērtības produkciju. Vienā gadījumā papildus minēts, ka tā varētu būt kokapstrādes produkcija.

Šeit ir novērojama pretruna starp ieteicamo darbības veidu un speciālistu klātbūtni (resp., trūkumu) novadā, kas ir stratēģiski risināms uzdevums.

Lauksaimniecība un tūrisms minēti mazāk, bet neviens respondents neatbalsta tādu jomu, kā zivjaudzēšanu un akvakultūru. Viens respondents norāda uz izglītības daudzveidības attīstīšanu, kas sasaucas ar nepieciešamību pēc speciālistiem.

Attiecībā uz vides tīrību, praktiski iztrūkst galējie viedokļi: ļoti laba sakoptība un pilnīga nesakoptība; pēdējais viedoklis vispār nav pārstāvēts. Lielākā daļa viedokli izteikušo respondentu norāda vien uz atsevišķiem trūkumiem novada sakoptībā, bet nedaudz vairāk kā trešdaļa no viņiem ir kritiskāks skats, uzskatot, ka sakoptība valda tikai centros.

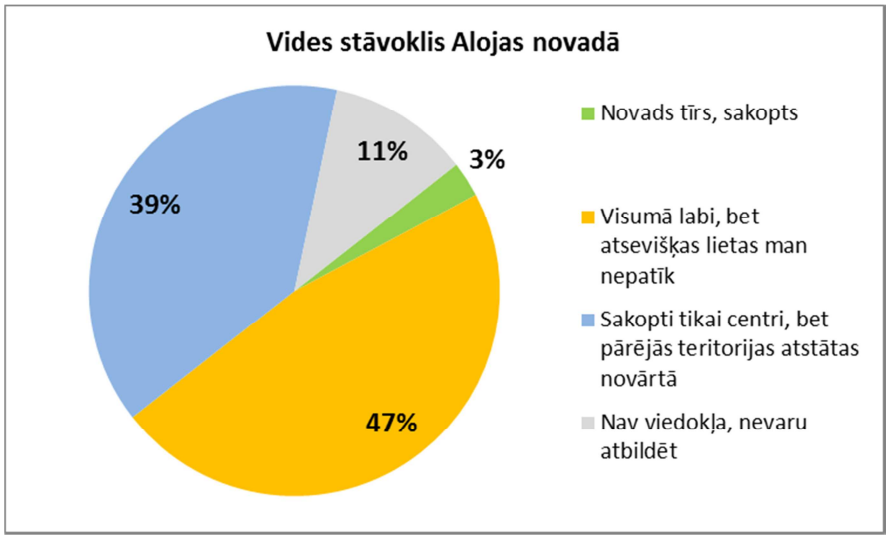

P1.11.att.

2.4. Respondentu sociālais portrets

Kā redzams P1.12.attēlā, vairums aptaujas respondentu pieder vidējām vecuma grupām.

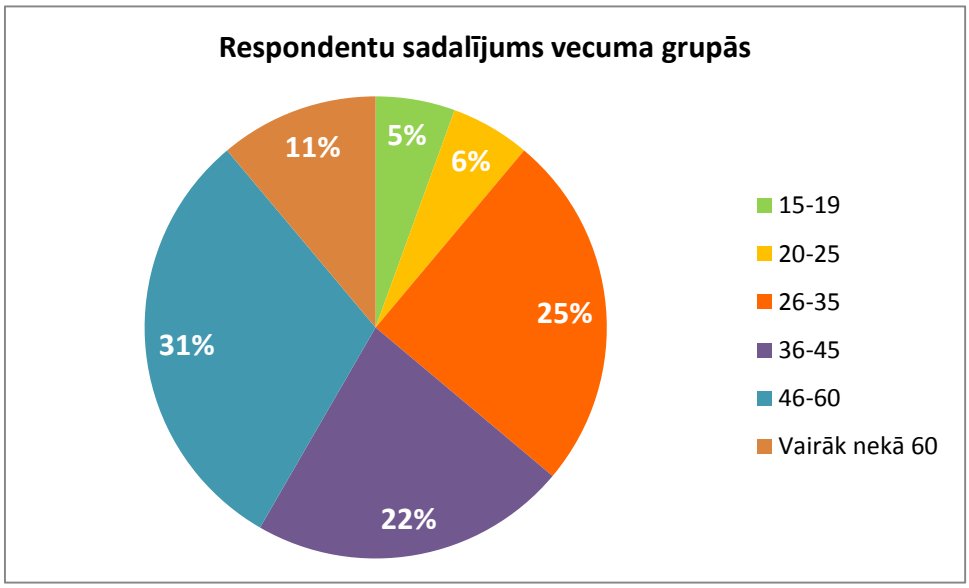

P1.12.att.

Sieviešu īpatsvars respondentu vidū ievērojami dominē (81%), kas ir tipiski šāda veida aptaujām.

Interesanti, ka samērā līdzīgās daļās ir pārstāvēti visu izglītības līmeņu respondenti, nelielā pārsvarā esot augstākās izglītības „īpašniekiem". Kaut gan izglītotāko iedzīvotāju atsaucība parasti ir augstāka, tomēr iedzīvotāju izglītības parastās proporcijas (augstākā izglītība novadā ir vien 11% iedzīvotāju; 2011.gada Tautas skaitīšanas dati) nosaka, ka pārsvarā ir respondenti ar vidējo vai vidējo speciālo izglītību.

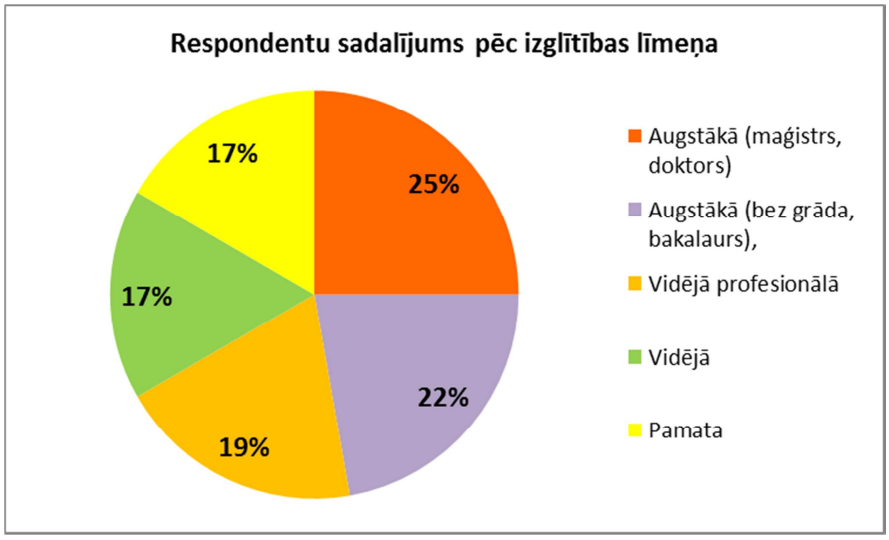

P1.13.att.

Nozīmīgi, ka tikai ļoti neliela daļa respondentu brauc strādāt ārpus novada vai pat uz novada centru (P1.14.attēls); lielākā daļa no viņiem ir atraduši darbu, acīmredzot, tuvāk savām mājām.

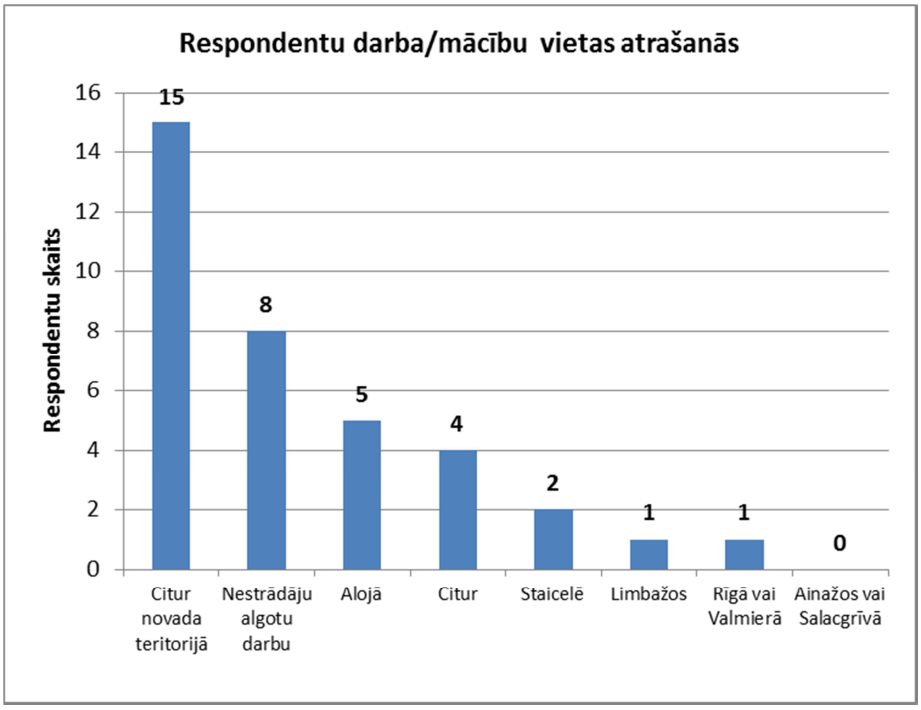

P1.14.att.

Respondentu nodarbošanās veidu sadalījums ir tipisks Latvijas „mazajām" pašvaldībām, kur valsts un pašvaldību iestādes ir galvenais darba devējs (P1.15.attēls). Šeit gan noteiktas korekcijas var ienest informācijas par aptauju izplatīšanas ceļi.

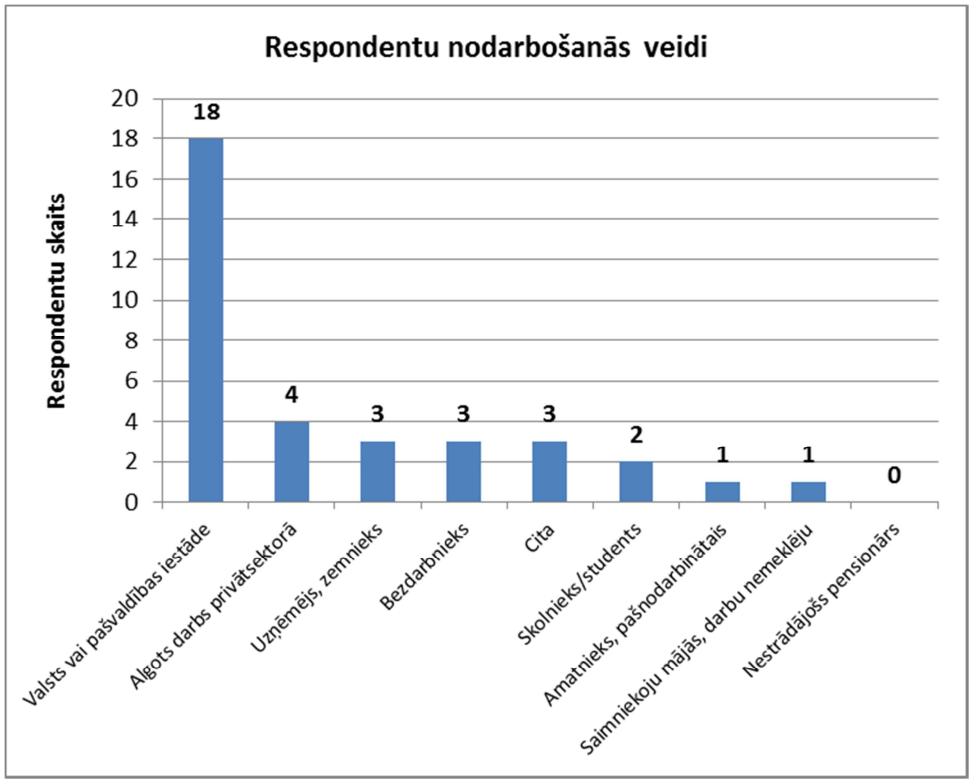

P1.15.att.

Aptaujā piedalījās samērā maz nestrādājošu personu.

2.PIELIKUMS. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IZVĒRTĒJUMS

1. STARPTAUTISKIE NORMATĪVIE AKTI UN PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

1.1. Eiropas Reģionālās un telpiskās (teritorijas) plānošanas harta

Šis dokuments pieņemts Eiropas Reģionālās plānošanas ministru konferencē 1983. gadā Spānijā un nosaka, ka teritorijas plānošanā jātiecas vienlaicīgi sasniegt:

- līdzsvarotu reģionu sociāli ekonomisko attīstību,
- dzīves kvalitātes uzlabošanu,
- dabas resursu un dabas aizsardzības atbildīgu vadīšanu,
- zemes racionālu izmantošanu.

No ekonomiskā, sociālā un vides aspekta tāpat kā no infrastruktūras un labiekārtojuma aspekta ir svarīgi radīt laukos atbilstošus dzīves apstākļus, īpaši, ņemot vērā atšķirības starp apdzīvojuma centriem un mazattīstītiem, nomaļiem lauku apvidiem. Attīstot apdzīvoto vietu tīklu, sociālās un ekonomiskās struktūras un transportu, šādās teritorijās ir jāievēro to specifiskās funkcijas, īpaši dabas ainavu saglabāšanā un pārvaldīšanā

1.2. Eiropas vietējo pašvaldību harta

1985. gadā pieņemtā Eiropas vietējo pašvaldību harta ir augstākā juridiskā spēka normatīvais akts attiecībā uz pašvaldību iekārtu. Latvija pievienojās hartai 1996. gadā ar speciālu likumu. Kā Saeimas ratificētam starptautiskajam līgumam, hartai ir augstāks spēks par jebkuru nacionālo likumu.

Hartas izpildes uzraudzību ir uzņēmies CLRAE (*Congress of Local and Regional Authorities of Europe*) – Eiropas Vietējo un reģionālo varu kongress. Kongresa sesijās regulāri izskata hartas izpildi Eiropas Padomes dalībvalstīs. Pašlaik no 46 dalībvalstīm hartu ir ratificējusi 41 valsts.

Hartas normām ir vadlīniju raksturs – to konkrētā ieviešana valstīs var atšķirties, taču likumdošanā jāievēro hartas galvenās prasības, kuras uzskaitītas zemāk.

- Pašvaldības princips nozīmē teritoriālās kopienas tiesības un spēju gan reglamentēt, gan pārvaldīt ievērojamu publisko lietu daļu savas teritorijas iedzīvotāju interesēs.
- Pašvaldību principam jābūt garantētam konstitūcijā, ja valstī ir konstitucionāla iekārta, vai vismaz likumā, ja nav konstitūcijas.
- Funkcijas starp nacionālo, reģionālo un vietējo varu sadalāmas atbilstoši subsidiaritātes principam – vara jādeleģē pēc iespējas tuvāk pilsonim.
- Pašvaldības pilnvarām normāli jābūt ekskluzīvām, valsts nedrīkst reglamentēt pašvaldību funkciju izpildes kārtību citādi kā ar likumu starpniecību.
- Ja valsts deleģē kādas savas funkcijas, tad šādām funkcijām izpildes noteikumus var noteikt arī valdība, taču arī šajā gadījumā pašvaldība piemēro vispārējo kārtību vietējiem apstākļiem.
- Nedrīkst ierobežot pašvaldības personāla suverenitāti – darbiniekus pašvaldība izvēlas bez valdības iejaukšanās.
- Nedrīkst ierobežot pašvaldības organizācijas suverenitāti – pašvaldības veido struktūras patstāvīgi, piemērojot tās vietējiem apstākļiem.

- Pašvaldības darbinieku darba apstākļiem jābūt tādiem, lai nodrošinātu pašvaldības uzdevumu veikšanu.
- Pašvaldības darbinieku sociālās garantijas nedrīkst atpalikt no attiecīgām garantijām darba tirgū.
- Pašvaldības budžetam pamatā jāveidojas no pašu ienākumiem – pašvaldības nodokļiem un nodevām, likmes tiem maina pati pašvaldība.
- Pašvaldības funkciju finansējums nedrīkst būt mazāks nekā valsts funkcijām vienotas valsts ekonomiskās politikas ietvaros.
- Valsts dotācijām, ja tās domātas pašvaldības funkciju veikšanai, nav jābūt iezīmētām.
- Lai varētu veicināt savas teritorijas sociāli ekonomisko attīstību, pašvaldībām jābūt tiesībām aizņemties vietējā kapitāla tirgū.
- Pašvaldībām ir tiesības veidot pašvaldību asociācijas un sadarboties ar citām pašvaldībām.
- Jāpastāv reālai iespējai aizstāvēt pašvaldību tiesības, ja kāda cita vara cenšas tās nelikumīgi ierobežot.
- Jebkāda valsts uzraudzība nedrīkst pārsniegt minimāli nepieciešamo.

No citiem pašvaldību demokrātijas dokumentiem harta atšķiras ar savu starptautiskā līguma raksturu un to, ka pastāv reāla autoritatīva organizācija, kura uzrauga šā likuma ievērošanu. Ja šķiet, ka harta tiek pārkāpta, gan pašvaldība, gan atsevišķs pilsonis var griezties Satversmes tiesā.

1.3. Eiropas Telpiskās Attīstības Perspektīva

Šī perspektīva, pazīstama arī ar devīzi "Virzībā uz līdzsvarotu un ilgtspējīgu ES teritorijas attīstību", pieņemta 1999. gadā Potsdamā, ES dalībvalstu telpiskās plānošanas ministru sanāksmē. Tā ir izstrādāta kā instruments ekonomiskās izaugsmes, nodarbinātības un ilgtspējīgas attīstības atbalstam visā Eiropas Savienībā.

ETAP ir politiskais pamats Kopienas un ES dalībvalstu nozaru politikām, kam ir telpiska ietekme, kā arī reģionālajām un vietējām pašvaldībām. ETAP ir vērsta uz Eiropas teritorijas līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību. Lielākais uzsvars dokumentā ir vērsts uz lielpilsētu, urbanizēto areālu un jutīgo teritoriju attīstību, taču ir ņemti vērā arī lauku teritoriju attīstības aspekti. Policentriskas un līdzsvarotas pilsētu sistēmas attīstība un pilsētu un lauku teritoriju partnerattiecību stiprināšana, atmetot novecojušo priekšstatu par pilsētu un lauku duālismu (savstarpējo pretnostatīšanu):

- 1. Saprātīgi apsaimniekojot, nodrošināt dabas un kultūras mantojuma attīstību un saglabāšanu. Tas globalizācijas laikmetā veicina ES pilsētu un reģionu dabas un kultūras daudzveidības saglabāšanu un reģionālās identitātes aizsardzību un padziļināšanu.

Eiropas telpiskās attīstības perspektīva ir balstīta uz ES mērķi sasniegt līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību. Tas nozīmē, ka sociālās un ekonomiskās prasības jāsaskaņo ar teritorijas ekoloģiskajām un kultūras funkcijām, tādējādi veicinot ilgtspējīgu un plašākā mērogā līdzsvarotu telpisko attīstību.

1.4. Local Agenda 21 un Agenda Baltic 21

Agenda 21 nav normatīvs vai plānošanas dokuments šī jēdziena parastajā izpratnē, tas drīzāk ir termins vai princips, kas apvieno rīcību (ieskaitot visu līmeņu plānošanu un likumdošanu) kopu, ieviešot praksē ilgtspējības jēdzienu. Tas radies 1992. gadā Riodežaneiro, Apvienoto Nāciju Konferencē "Par vidi un attīstību". Konference vērsa uzmanību uz pasaulē notiekošo apkārtējās vides postīšanu un pastāvošo sociālo nevienlīdzību. Tās laikā tika pieņemti vairāki svarīgi dokumenti, kas faktiski ir kļuvuši par pagrieziena punktu pasaules vēsturē, izvirzot kopējus mērķus ilgtspējīgai attīstībai pasaulē. Ar Agenda 21 parasti saprot tieši globālās rīcības.

Vietējās rīcības atspoguļojas terminā Local Agenda 21, kurš burtiskā tulkojumā nozīmē "Vietējā darba kārtība 21. gadsimtam". Daudzu Agenda 21 minēto problēmu un risinājumu saknes ir meklējamas pašvaldību līmenī, tieši tāpēc pašvaldībām savi attīstības plāni būtu jāizstrādā, balstoties uz ilgtspējīgas attīstības principiem. Vietējā pašvaldība veido un uztur ekonomisko, sociālo un vides infrastruktūru, pārrauga plānošanas procesu, nosaka vides politiku pašvaldībā, kā arī atbalsta nacionālās vides politikas īstenošanu.

Vietējai pašvaldībai kā iedzīvotājiem vistuvāk stāvošajai varai ir primāra nozīme sabiedrības izglītošanā un mobilizēšanā ilgtspējīgas attīstības jautājumu veicināšanā. Local Agenda 21 mērķis ir iesaistīt gan indivīdus, gan dažādas intereses pārstāvošas sabiedrības grupas kopējā attīstības procesā. Tās uzdevums ir aicināt uz sadarbību gan ražotājus, gan nevalstiskās organizācijas, gan skolas un arodbiedrības, gan etniskās minoritātes, kā arī kaimiņu pašvaldības un valstiskās institūcijas.

Local Agenda 21 nenozīmē tikai dokumenta sagatavošanu, tas ir ilglaicīgs process jebkurā līmenī. Local Agenda 21 mērķi sakrīt ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem un zināmā mērā izriet no to definīcijām globālajā Agenda 21 principā:

1. ekonomisko, ekoloģisko un sociālo sistēmu harmonijas,
2. dabas resursu saglabāšanas un saprātīga izmantošanas,
3. cilvēkiem garantētas drošības un veselības.

Local Agenda 21 procesam ir vairākas būtiskas pazīmes:

- ❑ izteikta orientācija uz demokrātiskām rīcībām;
- ❑ ekoloģisko, sociālo un ekonomisko mērķu integrācija;
- ❑ demokrātiska visu interešu grupu un iedzīvotāju līdzdalība.
- ❑ plānošanas procesi norisinās kopienās, nevis administratīvajās vienībās.

Process balstās uz Rio Deklarācijas principiem, kuru vietējā plānošanas līmenī svarīgo elementu kopsavilkums pievienots zemāk:

- ❑ cilvēkiem ir tiesības uz veselīgu un produktīvu dzīvi saskaņā ar dabu;
- ❑ šodienas attīstība nedrīkst mazināt tagadējās un nākošo paaudžu attīstības iespējas un vajadzības pēc vides;
- ❑ lai sasniegtu ilgtspējīgu attīstību, vides aizsardzība jānosaka kā neatņemama attīstības procesa sastāvdaļa un to nedrīkst apskatīt atrauti;
- ❑ nabadzības izskaušana un dzīves standarta atšķirību mazināšana dažādās pasaules daļās ir būtiska ilgtspējīgas attīstības sasniegšanā un apmierina cilvēku lielākās daļas vajadzības;

- valstīm jāsamazina un jāierobežo neilgtspējīgi ražošanas un patēriņa modeļi un jāsekmē atbilstoša demogrāfiskā politika;
- vides jautājumi vislabāk risināmi ar visu ieinteresēto pilsoņu līdzdalību, padarot vides informāciju plaši pieejamu.

Eiropas līmenī ilgtspējīgu pilsētu kampaņa tika uzsākta 1994. gadā Alborgā, Dānijā pirmajā Eiropas Ilgtspējīgu pilsētu konferencē, kur 80 Eiropas vietējās pašvaldības ierosināja un parakstīja Hartu "Eiropas pilsētas ceļā uz ilgtspējīgu sabiedrību" (t.sk. Alborgas harta). Kopumā kampaņai, kuras mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību vietējā līmenī un atbalstīt Eiropas pašvaldības atbilstošas politikas un darbības veidošanā un īstenošanā, pievienojās vairāk nekā 410 pašvaldības no 32 valstīm.

Lai padarītu ilgtspējīgas attīstības izvēli vieglāku visām mērķgrupām Baltijas jūras reģionā, tā valstu valdības 1996. gadā nolēma veidot kopēju sapratni par ilgtspējīgu attīstību Baltijas jūras reģionā. 1998. gada jūnijā tika apstiprināts dokuments Agenda Baltic21 – Darba kārtība Baltijas jūras reģionam, resp., vadlīnijas ilgtspējīgai attīstībai reģionā. Agenda Baltic21 ir pirmā starpvaldību reģionālā Local Agenda 21, kas pieņemta pasaulē pēc 1992. gada Rio konferences.

Pēc būtības šis dokuments ir valdības līmeņa rīcības programma, kas sastāv no 37 praktiski orientētiem priekšlikumiem, aptverot sekojošus sektorus: lauksaimniecību, enerģētikas saimniecību, zvejniecību, mežsaimniecību, tūrismu, ražošanu un transportu, kā arī telpisko plānošanu un attiecības starp pašvaldībām.

Dokuments gan nesatur tiešus ieteikumus plānošanas jomā, bet netieši tā galvenie principi var ietekmēt un ietekmē apdzīvojuma attīstību. Galvenie ieteikumi šeit ir:

- virzot ekonomisko un sociālo attīstību, vienlaikus jānodrošina dabas vides un kultūras mantojuma aizsardzība un saglabāšana;
- plānošanas procesā jānodrošina sabiedrības iesaistīšana, savstarpējas partnerības un pakārtotības principu respektēšana;
- jāveicina katra no reģiona apvidiem konkurētspēja ES un pasaulē, vienlaikus veicinot sociālo un ekonomisko apstākļu izlīdzināšanos starp vairāk un mazāk veiksmīgiem apvidiem, kā arī starp pilsētām un laukiem.

Agenda Baltic 21 prasības atbilst globālās Agenda 21 prasībām, kuru Latvija atzinusi kā ANO dalībvalsts.

Stratēģijas izstrādē izmantotā integrētā 4P ilgtspējības plānošanas metode lielā mērā ir balstīta tieši uz Local Agenda 21 nostādņu pamata. Vienlaikus jāievēro, ka Local Agenda ir instruments, kas orientēts uz kopienu, nevis administratīvo teritoriju plānošanu, tāpēc izmantojamo instrumentu klāsts var būt atšķirīgs.

1.5. Lisabonas stratēģija

2000. gadā Eiropas Savienības Padome pieņēma šo dokumentu, kas, noteica "…jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu". Gadu vēlāk gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāksmē par ilgtspējīgo attīstību, Lisabonas procesam pievienojot ekoloģisko aspektu. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne.

Gēteborgas Eiropas Savienības Padome noteica galvenos ekoloģiskos mērķus un termiņus, kā arī 4 prioritātes:

- klimata maiņa: siltumnīcas efekta samazināšana, palielinot elektrības ražošanu no atjaunojamiem avotiem,
- pāreja no "ceļu transporta" uz citiem – videi draudzīgākiem transporta veidiem,
- sabiedrības uzvedība: reaģēt uz iedzīvotāju bažām par pārtikas drošību un kvalitāti, ķīmisko vielu lietošanu, infekcijas slimībām, resursu racionālu pārvaldību.

1.6. Eiropas ūdeņu struktūrdirektīva

Eiropas Savienības (ES) Ūdens struktūrdirektīva (Water Framework Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000) paredz kardināli jaunu pieeju ūdens saimniecībai dalībvalstīs:

- ūdens saimniecība tiek veikta upju sateces baseina līmenī, ņemot vērā dažādu ūdens resursu lietotāju intereses ūdenssaimniecības elementārā vienība ir virszemes un pazemes ūdensobjekti;
- galvenais kritērijs virszemes ūdeņu kvalitātes novērtēšanai ir tā ekoloģiskā kvalitāte.

Direktīvas darbība aptver upes, ezerus, strautus, pazemes ūdeņus, kā arī jūras un saldūdens sajaukšanās zonu (pārejas ūdeņi) un jūras piekrastes ūdeņus ar mērķi aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli un veicināt ilgspējīgu ūdeņu lietošanu ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu.

Ūdeņu ekoloģiskā kvalitāte tiek iedalīta 5 klasēs: augsta, laba, vidēja, slikta un ļoti slikta.

Direktīva paredz, ka 2015. gadā visiem dabiskajiem ūdensobjektiem ir jābūt ar vismaz labu ekoloģisko kvalitāti. Tiem ūdensobjektiem, kuru ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja, slikta vai pat ļoti slikta, 2009. gadā ir jābūt izstrādātiem ūdens pārvaldības plāniem (rīcības programmām kvalitātes uzlabošanai).

Pirmais solis šajā procesā ir ŪSD prasību iestrāde LR Likumā par ūdeņu apsaimniekošanu, nodefinējot upju baseinu apgabalus un atbildīgo institūciju upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas procesā. Saskaņā ar šo likumu, Latvijas teritorija ir sadalīta četros upju baseinu apgabalos, kā tas ir parādīts P2.1. attēlā.

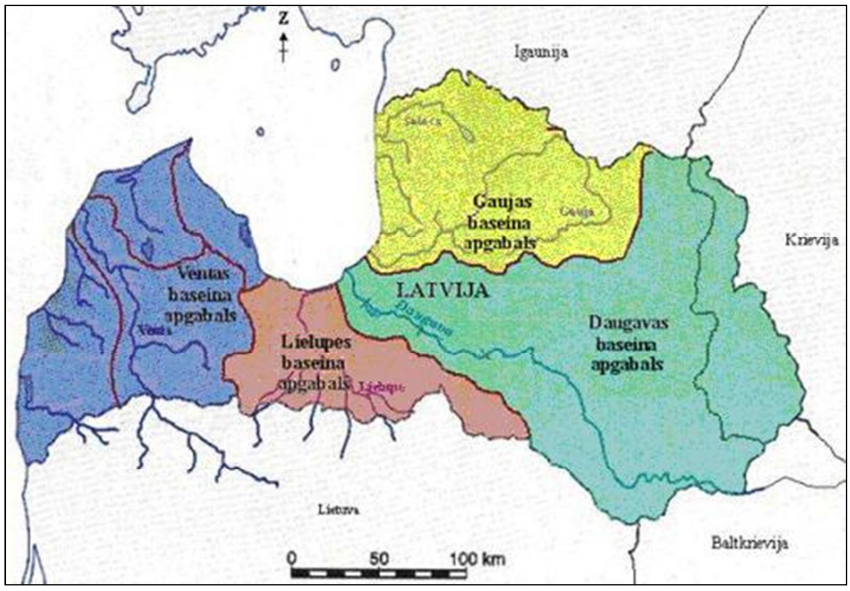

P2.1.att. Upju baseinu apgabali Latvijā

Katram upju baseinu apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns, kura mērķis ir panākt virsmas ūdeņu kvalitātes atbilstību noteiktiem rādītājiem. Atbildīgā institūcija upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas procesā ir Vides un reģionālās attīstības ministrija, bet izstrādātie plāni ir jāievēro visu līmeņu plānošanas dokumentu izstrādē.

Alojas novads ietilpst Gaujas upju baseina apgabalā. Novadā no Ūdeņu Struktūrdirektīvas griezumā nozīmīgs ir Salacas un tās baseina upju stāvoklis.

1.7. VASAB 2010 Plus

Kopš 1992. gada Latvija piedalās Baltijas jūras reģiona (BJR) valstu teritorijas/telpiskās plānošanas ministru ierosinātajā sadarbības iniciatīvā "Vīzija un stratēģijas apkārt Baltijas jūrai 2010 (VASAB)". 2001. gadā Baltijas jūras reģiona valstu telpiskās plānošanas un attīstības ministru 5. konferencē Vismārā pieņēma deklarāciju un jaunu vienotu telpiskās attīstības rīcības programmu – VASAB 2010 Plus.

Rīcības programma uzsver pārrobežu sadarbību – pilsētu, reģionu sadarbību, transnacionālo transporta sakaru attīstību, pārrobežu zaļo tīklojumu attīstību, ieskaitot kultūrainavas, kā arī lauku apvidu dažādošanu un stiprināšanu.

2. NACIONĀLĀ LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

2.1. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam parāda valsts un sabiedrības ilgtermiņa uzdevumus ceļā uz vienotu mērķi – līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, norāda veidus, kā veiksmīgi reaģēt uz globālajām pārmaiņām, to radītos izaicinājumus pārvēršot par arvien jaunām iespējām.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (īsāk „Latvija 2030") tika veidota, apzinoties, ka laikā līdz 2030. gadam Latvija neizbēgami pārdzīvos lielas, ar globāliem procesiem saistītas pārmaiņas. Šie globālie procesi kalpoja par izejas punktu stratēģijas izstrādē:

- demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās un sabiedrības novecošanās; globalizācija ekonomikā un inovatīvās/radošās ekonomikas attīstība; darba tirgus dinamika un prasība pēc jaunām kompetencēm un iemaņām; klimata pārmaiņas;
- augošs pieprasījums enerģētikā un enerģētiskā drošība;
- bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un dabas kā dzīvesvides apdraudētība; demokrātiskās pārstāvniecības institūciju krīze un jaunu publiskās līdzdalības formu attīstība;
- globālās vidussķiras attīstība un relatīvo nabadzības risku pieaugums; urbanizācija, aglomerācija un reģionālā pozicionēšanās.

Ilgtspējas modeļa ietvaros vienīgā iespēja veiksmīgi atbildēt uz globālajiem izaicinājumiem ir tādas attīstības politikas veidošana, kas sabalansētu nepieciešamību veicināt ekonomisko izaugsmi un uzlabot ikviena sabiedrības locekļa dzīves kvalitāti, nepieciešamību nodrošināt sociālo saliedētību un drošību un nepieciešamību nosargāt ekoloģisko vidi mūsu nākamajām paaudzēm.

„Latvija 2030" izstrādē tika izmantota t.s. kapitālu pieeja ilgtspējai. Stratēģijas uzdevums ir atrast veidu, kā mums pārdomāti lietot savus kapitālus jeb nacionālo bagātību, lai nākamajām paaudzēm to nodotu nenoplicinātu un pavairotu.

Ņemot vērā globālās tendences un rūpīgi izvērtējot Latvijas kapitālus un to izmantojumu, ilgtspējas modeļa ietvaros ir iespējams noteikt šādus stratēģiskos principus, kurus ievērojot, tiek stiprinātas Latvijas ilgtspējīgas attīstības iespējas:

- jaunrade,
- tolerance,
- sadarbība,
- līdzdalība.

Šādam stratēģijas līmeņa dokumentam ir zināma nekonkrētība, taču jomas atšķirībā no NAP ir minētas pietiekami konkrēti un uzdevumi sadalīti samērā detalizēti.

Dokumentam ir pievienots samērā izsmeļošs, konkrēts un detalizēts stratēģijas realizācijas indikatoru saraksts, taču to sasaite ar pašām plānojuma sadaļām nav pamatota.

Inovativitātes uzsvēršana apstākļos, kad nav pietiekami nodrošinātas daudzas cilvēku pamatvajadzības, ir vizionārs redzējums, bet inovācijas ir neizbēgami un pirmšķirīgi svarīgas galvenokārt eksporta un ārējās konkurences jomā, kas tomēr tieši attiecas uz relatīvi nelielu daļu uzņēmēju un uzņēmumu. Pārējā sabiedrības daļa saņem no šī procesa dividendes darba vietu veidā, kā arī sociālajā sfērā un valsts infrastruktūru attīstīšanā no ģenerētajiem nodokļu ieņēmumiem, taču ierindas uzdevumu risināšana uzņēmējdarbības vides attīstībā stratēģijā ir nepamatoti ignorēta.

2.2. Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam

Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam definē trīs prioritātes

- Tautas saimniecības izaugsme
- Cilvēka drošumspēja
- Izaugsmi atbalstošas teritorijas,

kas katra kādā aspektā atspoguļojas arī vietējos plānošanas dokumentos.

NAP ievada ļoti izvērsts, konkrēts stratēģisko mērķu saraksts, kas ir saistīts ar stratēģijā „Latvija-2030" apzīmēto prioritāšu loku, un konkretizē rezultātus, pie kādiem būtu jānonāk prioritāšu risinājumos.

Tautas saimniecības izaugsmes detalizējums neizšķir rīcības, kas būtu aktuālas tieši reģioniem vai pat vietējā līmenī. Taču ir skaidrs, ka jebkura veida pasākumi, kas atbalsta uzņēmējdarbības attīstību un konkurētspēju „uz vietām", ir saskaņā ar šai prioritātē minētajiem rīcības virzieniem un uzdevumiem to ietvaros. Alojas novada kontekstā īpaši uzsverama kultūras kā ekonomikas jomas attīstība un inovācijas. Kultūra spēj piesaistīt viesus un caur to tieši vai netieši pelnīt. Savukārt, inovatīvi savas elastības dēļ spēj būt tieši mazi uzņēmumi, kas rada augstu pievienoto vērtību – to atbalsts ir novada prioritāšu starpā.

Cilvēka drošumspēja nosaka, cik droši, komfortabli un aizsargāti jūtas cilvēks savā dzīvesvidē un kā viņš spēj pretoties vai piemēroties nelabvēlīgiem apstākļiem. Ņemot vērā, ka Alojas novada attīstības stratēģiskais virsmērķis ir saistīts tieši ar dzīvesvidi, var apgalvot, ka tas ir tieši saistīts ar NAP attiecīgo prioritāti. Augsta drošumspēja ir noteikts teritorijas pievilcības faktors.

Izaugsmi atbalstošas teritorijas bāzējas uz attīstības telpisko modeli „9+21", kas Alojas novadam ir vismaz nepietiekams. Tāpēc novada attīstība maksimāli jābāzē uz vietējiem resursiem. Vienlaikus ievērojama uzmanība ir pievērsta pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai, kas ir arī viens no Alojas novada stratēģijas pamatelementiem. Lauku teritoriju attīstības kontekstā NAP min attālināto darbu, īpaši norādot uz to kā ģimenēm ar bērniem draudzīgu nodarbinātības formu (un nepieminot citas attālinātā darba strādātāju grupas). Uzstādījums „[410] Reģionālo autoceļu sakārtošana, priekšroku dodot autoceļiem, kuri savieno nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centrus" var būtiski apgrūtināt Rūjienas-Salacgrīvas sasaistes veidošanu, taču, ņemot vērā, Salacgrīvas novada ambīcijas kļūt par reģionālas nozīmes centru, ir mērķtiecīgi šīs ambīcijas atbalstīt starpnovadu sadarbības ietvaros.

Kā reģionālas izaugsmes elements minēta bioloģiskā lauksaimniecība, kas Stratēģijā minēta kā viens no novada specializācijas virzieniem.

3. VALSTS NORMATĪVIE AKTI

3.1. Attīstības plānošanas sistēmas likums

Likuma mērķis ir, nosakot attīstības plānošanas sistēmu, sekmēt valsts ilgtspējīgu un stabilu attīstību, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanos. Likums attiecas uz attīstības plānošanu Saeimā, Ministru kabinetā, tiešās valsts pārvaldes iestādēs, plānošanas reģionos, pašvaldībās un valsts pārvaldes iestādēs, kas nav padotas Ministru kabinetam. Attīstības plānošanas sistēma aptver politikas un teritorijas attīstības plānošanu un tai ir jānodrošina valsts un pašvaldību institūciju pieņemto lēmumu sasaisti un savstarpējo saskaņotību.

Attīstības plānošanas sistēmas likums (APSL) nosaka:

- attīstības plānošanas dokumentu **veidus:**
  - politikas plānošanas dokumenti,
  - teritoriju attīstības plānošanas dokumenti,
  - institūciju vadības dokumenti;
- attīstības plānošanas dokumentu **līmeņus:**
  - nacionālais,
  - reģionālais,
  - vietējais;
- attīstības plānošanas dokumentu darbības **termiņus:**
  - ilgtermiņa: līdz 25 gadiem,
  - vidēja termiņa: līdz 7 gadiem,
  - īstermiņa: līdz 3 gadiem;
- attīstības plānošanas dokumentu **hierarhiju,**
- attīstības plānošanas sistēmas vadības un koordinācijas mehānismus.

Dokumentu veidus, hierarhiju un savstarpējās attiecības uzskatāmi un izsmeļoši ilustrē diagramma P2.2. attēlā.

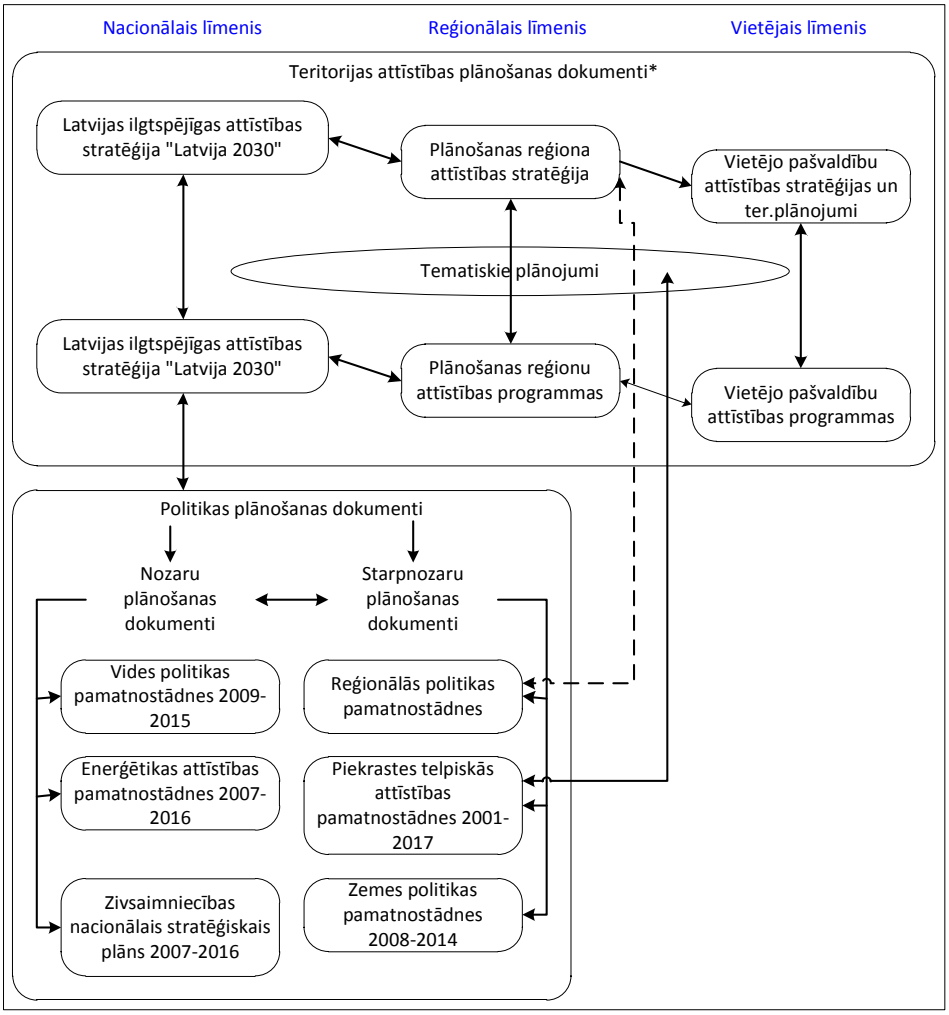

P2.2.att. Plānošanas dokumentu sistēmas uzbūve
(pēc dokumenta "Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes")

Likums arī deklarē desmit galvenos pamatprincipus, kas jāievēro visu veidu plānošanas dokumentos:

1. **ilgtspējīgas attīstības princips** – tagadējām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu;
2. **interešu saskaņotības princips** – saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos;
3. **līdzdalības princips** – visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē;
4. **sadarbības princips** – valsts un pašvaldību institūcijas sadarbojas, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nospraustο mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu;
5. **finansiālo iespēju princips** – izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākos risinājumus attiecībā uz nospraustο mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām;
6. **atklātības princips** – attīstības plānošanas process ir atklāts, un sabiedrība tiek informēta par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot likumā noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus;

7. **uzraudzības un novērtēšanas princips** – attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem;
8. **subsidiaritātes princips** – politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī;
9. **attīstības plānošanas un normatīvo aktu izstrādes sasaistes princips** – politiku plāno pirms normatīvā akta izdošanas, un, izstrādājot normatīvos aktus, ņem vērā attīstības plānošanas dokumentus;
10. **līdzsvarotas attīstības princips** – politiku plāno, sabalansējot atsevišķu valsts teritoriju attīstības līmeņus un tempus.

Konkrētas prasības attiecībā uz teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem ir noteiktas Teritorijas attīstības plānošanas likumā, tai skaitā arī prasības attiecībā uz vietējā pašvaldībā nepieciešamajiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, to izstrādes un sabiedrības līdzdalības procesiem.

3.2. Teritorijas attīstības plānošanas likums

Teritorijas attīstības plānošanas likuma (TAPL) mērķis ir panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Likums definē galvenos plānošanas dokumentu veidus administratīvi teritoriālā griezumā:

attīstības programma – vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai;

ilgtspējīgas attīstības stratēģija – ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva;

tematiskais plānojums – teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā risināti specifiski jautājumi, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību vai specifisku tematu;

vietējās pašvaldības teritorijas plānojums – vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei;

lokālplānojums – vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kuru vietējā pašvaldība izstrādā savas administratīvās teritorijas daļai kāda plānošanas uzdevuma risināšanai vai teritorijas plānojuma detalizēšanai vai grozīšanai;

detālplānojums – detalizēts vietējās pašvaldības teritorijas daļas plānojums, kuru izstrādā, lai noteiktu prasības konkrētu zemes vienību izmantošanai un apbūves parametriem;

jūras plānojums – nacionālā līmeņa ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikta jūras izmantošana, ņemot vērā funkcionāli ar jūru saistīto sauszemes daļu.

Likums nosaka arī vairākus plānošanas principus, kas detalizē ASPSL vispārīgi noteiktos principus un dod tiem piesaisti vietējo pašvaldību plānošanas specifikai:

ilgtspējības princips – teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;

pēctecības princips – jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;

vienlīdzīgu iespēju princips – nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;

nepārtrauktības princips – teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamos risinājumus;

atklātības princips – teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu;

integrētas pieejas princips – ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;

daudzveidības princips – teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;

savstarpējās saskaņotības princips – teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

Likums nosaka arī sabiedrības līdzdalības kārtību, publisko institūciju kompetenci, reglamentē plānošanu vietējā līmenī un tās procedūru.

Kā vietējās pašvaldības kompetence tiek noteikti

1. Vietējā pašvaldība izstrādā un apstiprina vietējās pašvaldības attīstības stratēģiju, attīstības programmu, teritorijas plānojumu, lokālplānojumus, detālplānojumus un tematiskos plānojumus.
2. Vietējā pašvaldība sniedz priekšlikumus nacionālā un reģionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu izstrādei.
3. Vietējā pašvaldība koordinē un uzrauga vietējās pašvaldības attīstības stratēģijas, attīstības programmas, teritorijas plānojuma, lokālplānojumu, detālplānojumu un tematisko plānojumu īstenošanu.

3.3. 13.10.2009. MK noteikumi Nr.1178 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi"

Šo noteikumu desmitais punkts nosaka, ka **ilgtspējīgas attīstības stratēģija** sastāv no stratēģiskās daļas, kurā ietverts ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), mērķi, prioritātes un teritorijas specializācija, kā arī rakstiski un grafiski attēlotas teritorijas telpiskās attīstības perspektīvas. Divpadsmitais punkts paredz, ka pašvaldība nodrošina ilgtspējīgas attīstības stratēģijas uzraudzību, regulāri novērtējot īstenošanas rezultātus. Tomēr šīs uzraudzīšanas un novērtēšanas mehānismi un kārtība detalizēti netiek.

Šobrīd sagatavošanā ir jauns funkcionāli atbilstoša normatīvā dokumenta projekts (VSS-443, izsludināts VSS 15.05.2014.), kas paredz attīstības plānošanas sistēmu, it īpaši telpisko plānošanu cieši integrēt ar TAPIS un RAIM informācijas sistēmām. Būtiskas izmaiņas stratēģiskās attīstības plānošanā vietējā līmenī topošajā dokumentā nav paredzētas.

3.4. Tūrisma likums

Ņemot vērā vienu no Alojas novada specializācijas virzieniem, Tūrisma likumam (TL) novada teritorijas attīstības plānošanas kontekstā ir īpaša nozīme.

Tūrisma likums pirmkārt definē nozares jēdzienus, no kuriem virkne ir aktuāla Saulkrastu novadam (TL 1. pants).

Tūrisma nozares uzdevumu (TL 3. pants) definē Alojas novadam aktuālus uzdevumus:

3) veicināt vietējā tūrisma attīstību un tūrisma pakalpojumu eksportu;

4) veicināt kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšanu un racionālu izmantošanu, kā arī nodrošināt kultūras un dabas tūrisma attīstību;

6) paaugstināt to komersantu konkurētspēju, kuri sniedz tūrisma pakalpojumus.

Šie uzdevumi lielā mērā nosaka tās konsekvences, uz kurām balstās tūrisma nozares attīstība Alojas novadā: atbalsts un sadarbība ar uzņēmējiem, darbības veidi, kuros ir izveidota piemērota infrastruktūras bāze: sports un sociālās aprūpes pakalpojumi, tradicionālais tūrisma maršruts pa Salacu u.c..

Tūrisma likums nosaka:

8. pants. Pašvaldību kompetence tūrisma jomā

Pašvaldības tūrisma jomā:

1) izstrādā attīstības plānus un teritorijas plānojumus, nosakot tajos tūrisma attīstības perspektīvas;

2) saskaņā ar attīstības plānu un teritorijas plānojumu nodrošina resursus un pasākumus tūrisma attīstībai, kā arī savas teritorijas tūrisma iespēju popularizēšanu;

3) nodrošina tūrisma objektu saglabāšanu un iespējas tos izmantot tūrisma vajadzībām;

4) piedalās tūrisma informācijas centru, punktu un stendu izveidošanā un finansēšanā;

5) veicina kultūrizglītojošo darbu tūrisma jomā un veselīga dzīvesveida popularizēšanu.

Tas nozīmē, ka, raugoties uz tūrisma, nozari kā vienu no novada ekonomikas atbalsta punktiem gan attīstības, gan telpiskajā plānojumā, ir jāparedz noteikti elementi, kas attiecināmi uz nozares vajadzībām un attīstības iespējām. Ievērojot ilgtspējīgas attīstības principu, šo tūrisma resursu izmantošanā ir jābūt ievērotam saprātīgam līdzsvaram starp resursu saudzēšanu un uz attīstību virzītu darbību.

3.5. 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

Šie Noteikumi definē sabiedrības līdzdalības kārtību attīstības plānošanas procesā gadījumos, kad to neregulē citi normatīvie akti. Pašreizējā situācijā šāds gadījums ir visu attīstības plānošanas dokumentu izstrāde vietējā līmenī.

Sabiedrības iesaistes procedūru telpiskajā plānošanā regulē 2012. gada 16. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” Ir paredzams, ka šie Noteikumi, stājoties spēkā jaunajam Teritorijas attīstības plānošanas likumam, varētu tikt atcelti, jo likumprojektā paredzēta jauna, ievērojami vienkāršota procedūra visiem plānošanas dokumentu veidiem.

Noteikumi reglamentē sabiedrības līdzdalības lomu (respektīvi, nosaka obligāti veicamo darbību minimumu) un paskaidro tās dažādus veidus, nosaka līdzdalības organizēšanas formas un kārtību.

Sabiedrības pārstāvji var līdzdarboties attīstības plānošanā:

- ❑ piedaloties darba grupās un konsultatīvajās padomēs;
- ❑ piedaloties sabiedriskajā apspriedē;
- ❑ iesaistoties publiskajā apspriešanā;
- ❑ iesaistoties diskusiju grupās, forumos un citās līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskās domas aptaujās);
- ❑ sniedzot iebildumus un priekšlikumus lēmuma pieņemšanas procesā domes sēdēs, komitejās un komisijās atbilstoši pašvaldības nolikumam.

Sabiedriskā apspriede ir sanāksme, kurā piedalās un savus iebildumus un priekšlikumus sniedz sabiedrības pārstāvji. Viena no sabiedriskās apspriedes nozīmīgākajām formām ir iedzīvotāju sapulce.

4. VALSTS NOZARU POLITIKU PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

4.1. Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019. gadam

Šīs Pamatnostādnes pieņemtas ar MK rīkojumu Nr.496 2013. gada 29. oktobrī, ar ko iepriekšējās Pamatnostādnes zaudē savu spēku.

Kā iepriekšējā perioda galvenā attīstības problēma tiek minēta iedzīvotāju koncentrēšanās lielākos dzīvojamos centros un lauku iztukšošanās, bet kā galvenā plānošanas problēma tiek atzīmēts nozariskums. Atzīts, ka kopumā nav bijusi saprātīga proporcija starp infrastruktūras projektu attīstīšanu un atbalstu uzņēmējdarbībai par sliktu pēdējai; tas atsaucas uz inovatīvu uzņēmumu īpatsvaru, kas ir pārāk mazs. Kā pastāvīga problēma tiek atzīmēts reģionālās attīstības krasais nevienmērīgums. Attiecīgi Pamatnostādnes paredz politiku vērst tieši attīstības izlīdzināšanā **reģionālā** līmenī, kamēr iekšreģionālā tomēr tiks dota priekšroka noteiktiem attīstības centriem, kā tas atbilst stratēģijai „Latvija-2030" un modelim „21+9".

Reģionālās politikas ilgtermiņa mērķi vairāk attiecināmi tieši uz plānošanas reģionu rādītājiem, to - vidū ir nostādnes, kas būtiskas arī novadu līmenī. Tādas ir pilsētu-lauku iedzīvotāju līdzsvara saglabāšana proporcijas 70/30 līmenī un Rīgas plānošanas reģiona iedzīvotāju īpatsvara samazināšana valstī. Tomēr **investīcijas arī lauku attīstības telpā**, t.sk. mazākās apdzīvotajās vietās tiks nodrošinātas **mazākā apjomā**.

Lai radītu ekonomikas attīstībai reģionālā un vietējā līmenī nepieciešamos priekšnoteikumus, ir jānotiek specializācijas noteikšanai pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu izstrādes ietvaros.

Lai iedzīvotājiem nodrošinātu pakalpojumu pieejamību, vienlaikus ņemot vērā ierobežotos resursus un nelabvēlīgās demogrāfiskās tendences, pamatnostādņu ietvaros tiek noteikts publisko individuālo pakalpojumu „grozs" pa apdzīvoto vietu (attīstības centru un mazāku apdzīvoto vietu) grupām.[2]

[2] *Praksē tas var nozīmēt reālu pakalpojumu spektra sarukšanu mazajās apdzīvotajās vietās, tāpēc nav pieļaujama „pakalpojumu groza" ieviešana bez mobilitātes iespēju uzlabošanas. No otras puses, tas pašvaldībai uzliek noteiktu atbildību, ranžējot apdzīvotās vietas, jo katrā apdzīvotā vietā ar ciema statusu iedzīvotāji būs tiesīgi prasīt viņiem pienākošos pakalpojumu minimuma nodrošināšanu.*

Pakalpojumu groza saturs ir sekojošs (P – par dotā pakalpojuma klātbūtni atbild pašvaldība).

Pagastu centri, ciemi.

Kultūra

- Publiskā bibliotēka; katrā novada pagastā vismaz viena (P)
- Kultūrizglītības un mākslinieciskās jaunrades izpaušanās iespēju pakalpojums (P)
- Kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamība, kultūrtūrisms (P)
- Kultūras, tautas nams, par to teritoriālo pārklājumu lemj pašvaldība (P)
- Radošā uzņēmējdarbība (P rada vidi)

Veselība

- Primārās veselības aprūpes pakalpojums: ģimenes ārsts, pediatrs, feldšerpunkts, kompensējamie medikamenti un ierīces, farmaceitiskā aprūpe
- Medicīniskā aprūpe mājās: ģimenes ārsts, māsa
- Natliekamā medicīniskā palīdzība
- Ģimenes ārsta konsultatīvais tālrunis
- Medicīniskā izglītība kā prakses vieta

Sociālie pakalpojumi un citi

- Aprūpe mājās (P)
- Sociālā darba pakalpojums (P)
- Atbalsta pasākumi un konsultatīvā palīdzība (P)

Izglītība

- Pirmsskolas izglītība (P)
- Sākumskolas izglītība (1.-6. klase) (P)
- Interešu izglītības pieejamība (P)
- Neformālās izglītības piedāvājums jauniešiem, lietderīga brīvā laika pavadīšana (P)
- Sporta pakalpojumi izglītības iestāžu sporta bāzēs (P)

Novada nozīmes attīstības centri – papildus pagastu centriem un ciemiem noteiktajam.

Kultūra

- Mūzikas un mākslas skolas (piedaloties P)
- Kultūras nams, brīvdabas estrādes (P)
- Kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamība vai muzejs

Veselība

- Dežūrārsts ārpus ģimenes ārsta darba laika
- Ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi: ārstu speciālistu konsultācijas un vizītes, diagnostiskie izmeklējumi un medicīniskās manipulācijas, medicīniskā aprūpe mājās, medicīniskā rehabilitācija ambulatorajā iestādē
- Pašvaldību deleģēto kontaktpersonu veselības veicināšanas jautājumos darbība (P)
- Zobārstniecības pakalpojums

Sociālie pakalpojumi un citi

- Asistenta pakalpojumi (piedaloties P)
- Pilnā apjoma sociālā dienesta pakalpojumi (P)
- Daudzfunkcionāli pakalpojumu centri (P)
- Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (P)
- Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar funkcionāliem traucējumiem (P)
- Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem dzīvesvietā (piedaloties P)
- psihologa konsultācijas bērniem, kuriem pirmreizēji noteikta invaliditāte, un viņu vecākiem (piedaloties P)
- grupu mājas (dzīvokļi) (piedaloties P)
- servisa dzīvokļi (P)
- dienas aprūpes centri dažādām personu grupām (P)
- bērnu pieskatīšanas pakalpojumi (P)
- motivācijas un atbalsta pasākumi riska grupu klientiem

Izglītība

- Pamatskolas izglītība (P)
- Vispārējā vidējā un profesionālā izglītība (piedaloties P)
- Speciālā izglītība (P)
- Profesionālās ievirzes sporta izglītība: sporta skolas un sporta klubi (P)
- Pieaugušo formālā un neformālā izglītība (P)
- Multifunkcionālie jauniešu centri (P)

Atbalsts lauku attīstības telpai tiek noteikts ar mērķi nodrošināt lauku teritoriju attīstību un kvalitatīvu dzīves vidi, sniedzot atbalstu infrastruktūras uzlabošanai, kas nepieciešama, lai sekmētu gan lauksaimnieciskās, gan nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības attīstību, pamatpakalpojumu pieejamību un to kvalitātes uzlabošanu, kā arī vietējo sasniedzamību un tam ir sekojoši virzieni:

- ❑ uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstība atbilstoši pašvaldības noteiktajai teritorijas specializācijai uzņēmējdarbībā (publiskās transporta infrastruktūras attīstība uzņēmējdarbības teritorijām u.tml., t.sk. lauku ekonomikas dažādošanai, sekmējot nodarbinātību laukos);
- ❑ pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšana/uzlabošana atbilstoši lauku attīstības telpai noteiktajam publisko individuālo pakalpojumu „grozam" (kur iespējams, samazinot izmaksas un/vai īstenojot pakalpojumu infrastruktūras kombinēšanu (jomas: kultūra, veselība, sociālie pakalpojumi, izglītība, zinātne, jaunatne un sports));
- ❑ transporta infrastruktūras sakārtošana un attīstība sasniedzamībai novada ietvaros (t.i., autoceļi, kas savieno pārējo novada teritoriju ar starptautiskas, nacionālas, reģionālas un novadu nozīmes attīstības centriem);
- ❑ vietējo rīcības grupu aktivitātes lauku teritoriju attīstības sekmēšanā (pašvaldību attīstības programmas papildinošas rīcības kompleksai teritoriju attīstībai).

Lai sekmētu ekonomiskās aktivitātes paaugstināšanu un teritoriju resursu efektīvu izmantošanu, pamatnostādņu ieviešanas ietvaros tiks īstenots pasākumu kopums vairākos virzienos. Lai nostiprinātu pašvaldību lomu uzņēmējdarbības veicināšanā, ir nepieciešams:

- pilnveidot normatīvos aktus, kas reglamentē pašvaldību tiesības rīkoties ar tai piederošo un piekrītošo mantu, kā arī dot pašvaldībām lielākas tiesības rīkoties ar publisko īpašumu vietējās sabiedrības kopējās interesēs;
- paplašināt un dažādot pašvaldību iespējas atbalstīt uzņēmējus, tai skaitā kopdarbības veicināšanai;
- paaugstināt pašvaldību kapacitāti piesaistīt investīcijas (t.sk. sniegt atbalstu vietēja un reģionāla līmeņa pasākumiem investoru piesaistei un mazo inovāciju sekmēšanai teritorijās);
- uzlabot uzņēmējdarbības vidi pašvaldībās un reģionos, t.sk. mazināt valsts un pašvaldību radīto administratīvo slogu uzņēmējdarbībai.

Šeit minētie ir valsts uzdevumi reģionālajā politikā, taču tie nozīmīgi sekmēs Alojas novada attīstības stratēģijas, kura lielā mērā ir vērsta uz vietējās uzņēmējdarbības attīstību, īstenošanu. Tiek paredzēts ieviest arī pašvaldības budžeta vidēja termiņa plānošanu.

Atsevišķa sadaļa Pamatnostādnēs veltīta **pašvaldību lomu palielināšanai demogrāfiskās situācijas uzlabošanā vietējā līmenī,** kas tieši sasaucas ar Alojas novada Stratēģijas virsmērķi. Atbalsta pasākumi paredzēti vismaz šādos virzienos:

- NĪN atvieglojumi ģimenēm (t.sk. attiecībā uz īrētiem mājokļiem);
- pašvaldības sniegto bērnu pieskatīšanas pakalpojumu pieejamība vai dažādošana (piemēram, pirmsskolas izglītības iestādes (bērnudārzi), bērnu pieskatīšanas centri, auklīšu dienesti, rotaļu grupas);
- mājokļu pieejamības veicināšana (piemēram, pašvaldības īpašumā esošo mājokļu noma);
- uzņēmumu, kas īsteno ģimenei draudzīgu darbības politiku gan savā komercdarbībā, gan plašākas sabiedrības kontekstā, darbības veicināšana vietējā līmenī.

Šajā aktivitātē ietilpst arī atbalsts attālinātajam darbam.

4.2. Vides politikas pamatnostādnes 2009.–2015. gadam

Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

VPP ņem vērā arī, ka ekonomiskās krīzes apstākļos tuvākajos gados būs nepietiekams finansējuma apjoms, līdz ar to būs iespējams īstenot tikai prioritārākos uzdevumus. Vienlaikus tiek izdarīts pieņēmums, ka aptvertā perioda beigu posmā finansiālā situācija valstī uzlabosies.

Cilvēka ietekmes uz vidi un dabu rezultātā tiek nodarīti dažādi kaitējumi:

- kaitējums videi — novērtējamas nelabvēlīgas dabas resursu izmaiņas vai izmērāma ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanās, kas var rasties tieši vai netieši; savukārt ar dabas resursu saistītā funkcija ir labums, ko sabiedrība vai vide gūst no attiecīgā dabas resursa,
- kaitējums augsnei vai zemes dzīlēm – jebkāda pārveidošana vai piesārņojums, ko izraisa ķīmisko vielu, ķīmisko produktu (preparātu), organismu vai mikroorganismu tieša vai netieša ievadīšana augsnē vai zemes dzīlēs un kas rada risku cilvēku veselībai vai būtiski nelabvēlīgi ietekmē cilvēku veselību vai vidi,
- kaitējums īpaši aizsargājamām sugām vai biotopiem – postījumi, kuriem ir būtiska nelabvēlīga ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām vai mikroliegumiem, īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu labvēlīga aizsardzības statusa sasniegšanu vai uzturēšanu,
- kaitējums ūdeņiem – kaitējums, kuram ir būtiska nelabvēlīga ietekme uz konkrēta ūdens objekta ekoloģisko vai ķīmisko kvalitāti, kvantitatīvo stāvokli vai ekoloģisko potenciālu.

Lai ierobežotu un nepieļautu turpmāko kaitējumu videi un cilvēku veselībai vai ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanos, jāveic visi nepieciešamie un praktiski iespējamie pasākumi situācijas pārvaldīšanai, vidē nonākušo piesārņojošo vielu norobežošanai un savākšanai un citu kaitējumu izraisošo faktoru novēršanai.

Vides politiku valstī veido un lēmumus, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, pieņem, ievērojot šādus vides aizsardzības principus:

- **ilgtspējīgas attīstības princips** – sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrētas un līdzsvarotas attīstības nodrošināšana, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un vides aizsardzības prasību ievērošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas iespējas;
- **izvērtēšanas princips** – jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un cilvēku veselībai;
- **novēršanas princips** – persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- **piesardzības princips** – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai

cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecina uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;

- **princips "piesārņotājs maksā"** – persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- **sabiedrības informēšanas un līdzdalības princips** – institūcijas veicina sabiedrības izglītošanu un informēšanu, uzklausa un izvērtē sabiedrības viedokli.

Veidojot vides politiku un pieņemot lēmumus, ievēro arī Reģionālās attīstības likumā noteiktos reģionālās attīstības pamatprincipus.

Vides politikas mērķi sadalīti galvenajiem vides elementiem un tie ir sekojoši:

- Nodrošināt gaisa kvalitāti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, iesaistot pašvaldības, komersantus un sabiedrību;
- Nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu ūdens kvalitāti, samazināt iekšējo ūdeņu eitrofikāciju un nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumu kvalitāti;
- Nodrošināt zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot ilgtspējīga patēriņa un ražošanas principa īstenošanu;
- Nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību;
- Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu novēršanā, nodrošinot vides aizsardzības un ekonomisko interešu līdzsvarotību.

Katram mērķim ir definēta arī virkne sasniedzamo rezultātu un rezultatīvo rādītāju, kas detalizēti laikā pa gadiem, noteiktas arī turpmākās rīcības.

5. RĪGAS REĢIONA ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Ņemot vērā Rīgas reģiona plānošanas dokumentu tiešo ietekmi uz attīstības un teritorijas plānošanu vietējā līmenī, šie dokumenti atspoguļoti detalizēti, pēc iespējas atspoguļojot visas rīcības, ietekmes, vadlīnijas, u.c. elementus, kurus ir svarīgi ņemt vērā.

5.1. Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija (2000.–2020. gadam)

Rīgas reģiona attīstības stratēģija tika izstrādāta 2000. gadā. Mainoties situācijai, reģionā radās nepieciešamība pēc attīstības stratēģijas satura un ilgtermiņa prioritāšu izvērtēšanas un aktualizācijas. Aktualizētā stratēģija apstiprināta Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē 2008. gada 22. decembrī. Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija ir ilgtermiņa reģionālās politikas plānošanas dokuments. Stratēģijas izstrādes mērķis ir noteikt reģiona ilgtspējīgas un līdzsvarotas attīstības pamatnostādnes, orientierus, mērķus un uzdevumus, lai uz vietējās, reģionālās un starptautiskās sadarbības pamata strādātu kopējai reģiona izaugsmei. Aktualizētā Rīgas reģiona attīstības stratēģija 2000.–2020. gadam ir pamatdokuments reģionā apvienojušos pašvaldību uz partnerattiecībām balstītai saskaņotu lēmumu pieņemšanai un rīcībai. Stratēģija iezīmē reģiona attīstības mērķus un uzdevumus, ko nevar veikt viena atsevišķa pašvaldība, bet, kam nepieciešama savstarpēja vienošanās, un kopējas rīcības. Stratēģijas īstenošana paredzami radīs priekšnoteikumus reģiona un visu tajā ietilpstošo pašvaldību ilgtspējīgai attīstībai.

Rīgas reģiona attīstības galvenie virzieni.

- Rīgas reģions – Latvijas integrētās attīstības virzītājs, konkurētspējīgs Eiropas un pasaules reģions.

Latvijā 2008. gada beigās vienīgi Rīgas reģionam ir pietiekams potenciāls, lai sekmīgi izietu pasaulē un tādējādi veicinātu arī citu Latvijas reģionu un visas valsts panākumus starptautiskā arēnā. Rīgas reģions ir strauji augošs metropoles reģions, kuram starptautiskajā telpā ir jāpilda attīstības virzītāja funkcijas. Tam jāiegūst starptautiska ietekme un tirgus citu partneru/konkurentu jau agrāk apgūtajā telpā gan sadarbojoties, gan sacenšoties ar tiem.

Rīgas reģiona sekmes citu Eiropas un Ziemeļeiropas – Baltijas jūras valstu reģionu sacensībā noteiks tā spēja veidot un īstenot politiku, kas nodrošina konkurētspējas pietiekami strauju pieaugumu ekonomikā un līdztekus arī sociālā kapitāla vairošanā, vides kvalitātē un pārvaldes kapacitātē. Rīgas reģiona sekmīgas darbības priekšnosacījums dinamiska un mūsdienīga reģiona lomā Baltijas jūras baseina un Eiropas telpā ir tā spēja kļūt par:

- aktīvas, dinamiskas un daudzveidīgas uzņēmējdarbības reģionu, atvērtu un drošu;
- investīcijām izdevīgu sadarbības partneri Latvijā, Baltijas jūras telpā un Eiropā;
- starptautiski atzītu pakalpojumu centru;
- uz jaunām idejām un zināšanām balstītas visaptverošas un efektīvas attīstības politikas konsekventu virzītāju;
- reģionu, kur augsta izglītības, zināšanu un pētniecības loma tautsaimniecības attīstībā;
- ērti, droši un ātri sasniedzamu Eiropas transporta mezglu Rietumu – Austrumu tranzīta;
- nodrošināšanā un perpektīvā izvērst Ziemeļu – Dienvidu virziena transporta saiknes.

Reģiona attīstības plānojums ļoti ierobežoti satur konsekvences, kas būtu attiecināmas uz attīstības plānošanu vietējā līmenī. Tekstā zemāk ar pasvītrojumu ir izcelti tie virzieni, kas Alojas novadam ir īpaši aktuāli; stratēģijas tekstā tiem sīkāks detalizējums lielākoties izpaliek.

Rīgas reģions – iekšēji spēcīgs ilgtspējīgas attīstības reģions

21. gadsimtā reģionu panākumus vairs nenodrošina tikai izdevīga atrašanās vieta un esošo resursu sekmīga izmantošana. Jāīsteno politika, kas virzīta uz reģiona konkurētspējas paaugstināšanu. Panākumi gaidāmi, ja reģions spēj paaugstināt visu iedzīvotāju darboties spēju un ieguldīt līdzekļus tā veida infrastruktūrās, kuras vajadzīgas efektīvai uzņēmējdarbībai.

Tostarp ir arī labi strādājoša pārvalde. Par reģionāla un vietēja līmeņa uzdevumu kļūst arī tādu jautājumu risināšana kā ekonomikas nepietiekams pieaugums vai pārāk augsts bezdarbs.

Iekšēji spēcīga Rīgas reģiona ar ilgtspējīgu tautsaimniecību un sociālo vidi veidošanās priekšnosacījums ir tā spēja kļūt par:

- uz jaunām idejām un zināšanām balstītas, visus attīstības aspektus un tautsaimniecības sektorus aptverošas, efektīvas attīstības politikas konsekventu virzītāju, kas veicinātu inovatīvu mazo un vidējo uzņēmumu uzplaukumu;
- reģionu, kur veidojas policentrisks apdzīvojums un spēcīgs mazo pilsētu tīkls nodrošina lauku ekonomikas dažādošanu un darba vietas lauku iedzīvotājiem;
- reģionu, kur tautsaimniecības attīstīšana, dabas un kultūrvēsturisko vērtību izmantošana notiek, respektējot nākamo paaudžu intereses;
- reģionu, kurā efektīvi un savstarpēji koordinēti darbojas visas vietējās pašvaldības un ir sakārtota publiskās pārvaldes sistēma.

Rīgas reģions – augstas dzīves kvalitātes reģions.

Priekšnosacījumus labvēlīgu apstākļu radīšanai dzīves kvalitātes būtiskai un ilglaicīgai uzlabošanai, veselīgas sabiedrības attīstībai var izveidot, apvienojot Rīgas reģiona pašvaldību spēkus vienotas ilgtspējīgas attīstības politikas īstenošanai, paredzot:

- uzlabot lauku teritoriju, mazo pilsētu un Rīgas sasniedzamību, pamatojoties uz efektīvu, savstarpēji saskaņotu, iedzīvotājiem ērtu un drošu, un videi draudzīgu sabiedriskā transporta sistēmu;
- nodrošināt cilvēkiem pievilcīgu, veselīgu un drošu dzīves un darba vidi, atzīstot, ka veselīga sabiedrība ir galvenā vērtība;
- attīstīt aktīvu informācijas un zināšanu sabiedrību, nodrošinot reģionā uz attīstību vērstu izglītības un modernās infrastruktūras pieejamību;
- izkopt reģiona unikālās lauku un urbānās ainavas un savdabīgo un kultūrvēsturiski bagāto kultūrvidi, lai pārliecinoši ieņemtu savam potenciālam atbilstošu vietu Eiropas un Baltijas jūras kultūrtelpā;
- radīt atpūtai un tūrismam pievilcīgu vidi, kas veidota, izkopjot esošās tradīcijas un saglabājot dabas un kultūras vērtības;
- veikt koordinētu, uz attīstību vērstu un ar sabiedrības līdzdalību veidotu integrētu reģiona attīstības plānošanu.

5.2. Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums (2005.–2025. gadam)

Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojums *(turpmāk – RPR telpiskais plānojums)* tiek izstrādāts, pamatojoties uz Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes 02.05.2003. lēmumu Nr.6 ”Par Rīgas plānošanas reģiona attīstības plāna izstrādi”. Lai nodrošinātu sekmīgu telpiskā plānojuma izstrādi, starp Rīgas domi, Jūrmalas pilsētas domi, Limbažu, Ogres, Rīgas un Tukuma rajona padomēm (20.05.2003.) tika noslēgta vienošanās par sadarbību Rīgas plānošanas reģiona attīstības plāna izstrādāšanai.

Reģiona teritorijas (telpiskais) plānojums (2005.–2025. gadam) ir ilgtermiņa plānošanas dokuments, kas nacionālā līmenī ir arī reģionālās politikas dokuments.

Rīgas plānošanas reģiona telpiskais plānojums ir izstrādāts laikā no 2004. gada aprīļa līdz 2005. gada jūnijam.

Telpiskā plānojuma izstrādes vispārējais mērķis ir veicināt reģiona stabilu, sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību, paaugstinot katra iedzīvotāja dzīves kvalitāti un nodrošinot reģiona konkurētspēju starptautiskā mērogā.

Telpiskā plānojuma izstrādes tiešais mērķis ir:

- iegūt pārsektoriālu ilgtermiņa Rīgas plānošanas reģiona telpas (teritorijas) izmantošanas redzējumu 20 gadu periodam, paredzot reģionam ilgtspējīgu attīstību un ciešas funkcionālas saiknes ar kaimiņu reģioniem, kā arī īpašu lomu Latvijā un Baltijas jūras reģionā;
- veidot telpisku karkasu, lai, atbilstoši Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģijā noteiktajām prioritātēm un mērķiem, reģiona attīstības programmā noteiktie pasākumi un projekti tiktu harmoniski – saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības prasībām - saistīti ar esošo un perspektīvo apdzīvojuma un saimniecisko struktūru, iedzīvotāju kustību un nodarbinātību, transporta un satiksmes infrastruktūru, vides vērtību struktūru u.c.

Telpiskā plānojuma izstrāde notika trijos tematiskos, reģiona telpisko struktūru un attīstības procesus raksturojošos virzienos:

- Rīgas reģiona apdzīvojums (iedzīvotāji, apdzīvotās vietas, pakalpojumi un funkcionālās saites);
- Rīgas reģiona transporta struktūra un sasniedzamība, vides infrastruktūra;
- Rīgas reģiona lauku telpas struktūra (lauksaimniecības un mežu teritorijas, dabas vērtības, ainavas, rekreācijas un tūrisma areāli, vides riska teritorijas);
- Rīgas plānošanas reģiona telpiskā plānojuma izstrāde veicinās:
- teritoriālo kohēziju, labāk sabalansētu Latvijas reģionu sociālo un ekonomisko attīstību un konkurētspēju;
- no urbānām funkcijām izrietošu attīstību un saiknes uzlabošanu starp pilsētām un laukiem;
- sabalansētāku sasniedzamību;
- informācijas un zināšanu pieejamības attīstību;
- vides kaitējumu mazināšanos;
- dabas resursu un dabas mantojuma aizsardzības un izmantošanas uzlabošanu;
- kultūras mantojuma saglabāšanu un izmantošanu kā attīstības faktoru;
- enerģijas resursu attīstību, ievērojot drošību;
- augstas kvalitātes, ilgtspējīga tūrisma attīstību.

Alojas novada vieta un nozīme Rīgas reģiona telpiskajā plānojumā tiek definēta kā viena no „Reģiona lauku nomalēs ziemeļu, austrumu un rietumu lokālām atbalsta struktūrām".

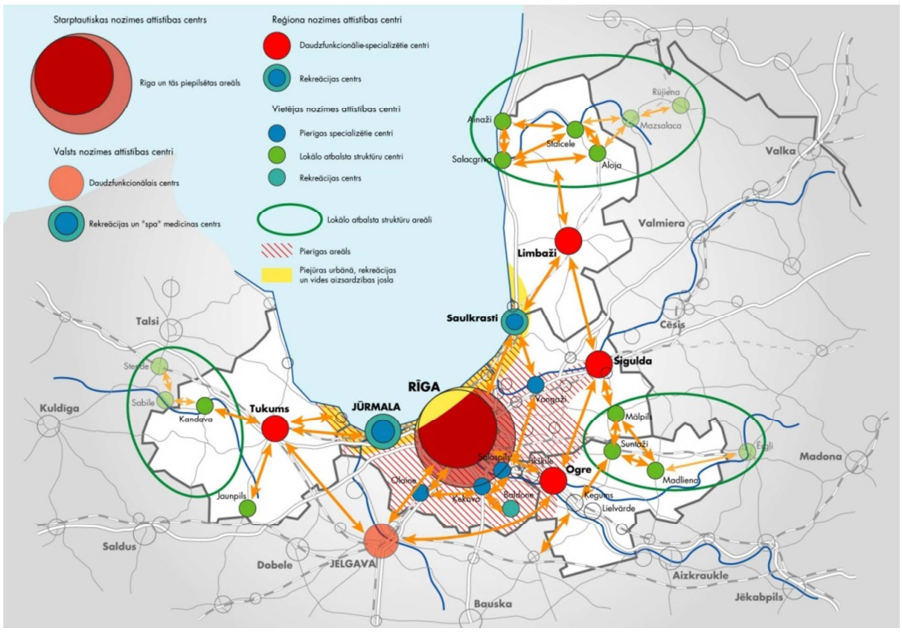

P2.3.att. Apdzīvojuma perspektīvā telpiskā struktūra Rīgas reģionā

Tiek minēts, ka „Vienotas lokālu centru sistēmas veidošanai attīstības virzītāja lomas pildīšanai reģiona attālajos ziemeļu, austrumu un rietumu nostūros nav alternatīvas, jo nav paredzama (prognozējama) kāda atsevišķa centra potenciāla (cilvēkresursu un cilvēkkapitāla, uzņēmējdarbības apjoma, pārvaldes struktūru kapacitātes utt.) izaugsme apjomā, kas atbilstu/pārsniegtu pilnvērtīga vietējas nozīmes centra līmeni."

Salacgrīvas novads ir ļoti nopietni iebildis pret šādu nostādni (skatīt sadaļu par Salacgrīvas novada plānošanas dokumentiem), pamatojot, ka

Salacgrīvas pilsēta spēj, un vēlas uzņemties sava telpiskā areāla līdera lomu un areālā šāds līderis ir nepieciešams. Attiecīgi šādas nostādnes kontekstā Ziemeļvidzemē ir nepieciešams stiprināt telpisko saistību virzienā Salacgrīva-Staicele-Aloja-Mazsalaca-Rūjiena. Par pēdējām divām pilsētām RPR telpiskais plānojums nedetalizē, jo tās neatrodas RPR teritorijā, taču realitātē Alojas novada saskarsme ar tām ir intensīvāka, nekā, teiksim, ar reģiona centru (Rīgu).

Apdzīvojuma centru attīstības kontekstā Aloja un Staicele tiek skaitīta pie „pārējām apdzīvotām vietām", kam reģiona apdzīvoto vietu tīklā … attīstība plašāku apkārtni ietekmējošu centru lomā netiek prognozēta. … Starp iekšējo un ārējo loku tie darbojas kā papildus centri, kuriem ir teritoriāli un funkcionāli ierobežota (sava, kaimiņu pašvaldība, neliels funkciju skaits) ietekme.

Viensētu un viensētu grupu pastāvēšana visā reģiona tiek veicināta, zemnieku vai piemājas saimniecību centru statusā, kas vienlaikus kalpo kā ģimenes mājvieta un var piedāvāt arī pakalpojumus atpūtniekiem. Atzīstama arī esošo viensētu izmantošana par pilsētu iedzīvotāju otro mājokli. Tādējādi tiek saglabāts tradicionālais lauku apdzīvojuma veids, kas rada priekšnosacījumus vienmērīgai lauku apdzīvotībai un Latvijai raksturīgās ainavas izkopšanai. Principā šeit būtu minama arī attālinātā darba veicēja mājokļa funkcija, taču šis jēdziens RPR attīstības plānošanas dokumentos vispār netiek pieminēts.

P2.1. TABULA

Policentriskā atbalsta karkasa apdzīvojuma centru raksturojums (perspektīva) Ziemeļvidzemē pēc RPR telpiskā plānojuma nostādnēm

Apdzīvotas vietas	Apdzīvojuma centra līmenis	Pamata funkcijas	Speciālā loma
Ziemeļu lokālā atbalsta struktūra			
Ainaži	vietējs	pakalpojumu, darījumu, ražošanas	*tūrisms (jahtu osta)*
Aloja			**lauksaimniecības produkcijas pārstrāde**
Salacgrīva			*mazā osta, zvejniecība, zivju pārstrāde, zivju audzēšana; biosfēras rezervāta un liegumu pārvaldības un pētniecības centrs*
Staicele			**tūrisma un atpūtas vieta**
Mazsalaca			*saskaņā ar Vidzemes reģiona plānojumu*
Rūjiena			*saskaņā ar Vidzemes reģiona plānojumu*

Lai saglabātu dzīves un dabas vides kvalitāti un veicinātu tūrisma attīstību, reģiona plānojums iesaka jaunu ceļu veidu – ainavu ceļus. Perspektīvē, attīstoties ātrgaitas autoceļiem, ainavu ceļi tiek paredzēti tikai vietējam transportam. Tiem ir savi īpaši attīstības nosacījumi – kvalitatīvs ceļu segums, kas nodrošina pārvietošanās drošību, saglabāta ceļu izteiksmība (līkumainība), sakārtota ceļa ainavu u.c. Kā ainavu ceļus plānojums paredz attīstīt: … „autoceļu "Ziemeļu stīga" (Ainaži – Staicele – Mazsalaca), veicinot tūrisma attīstību pierobežā."

Grafiskajos attēlos (attēli P2.3. un P2.4.) redzams, ka ieteicama sasaite tieši starp Staiceli un Mazsalacu, un Aloju un Mazsalacu, kas arī, atspoguļots novada telpiskās attīstības perspektīvās, kā prioritārie mobilitātes virzieni.

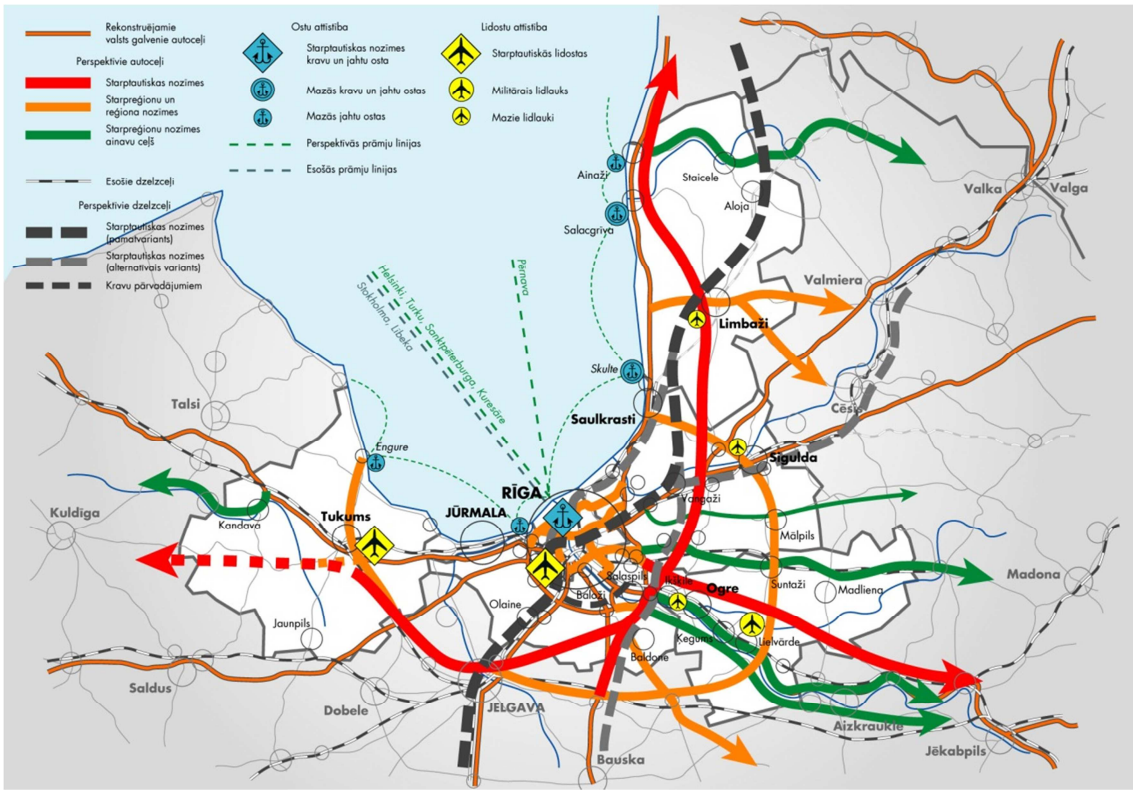

P2.4. attēls. Transporta perspektīvā infrastruktūra

RPT telpiskais plānojums arī norāda, ka „Lai panāktu teritorijas izlīdzinātu reģionālo attīstību, izšķiroša loma ir vietējas nozīmes attīstības centriem reģiona perifērijā (Staicele, Aloja, Madliena, Jaunpils u.c.). Būtisks ir to sasniedzamības ātrums, tiem ar valsts galvenajiem un reģionālajiem autoceļiem jābūt saistītiem ar atbilstoši kvalitatīviem vietējiem ceļiem. Grants segums jāaizstāj ar melno segumu, jāveic bīstamo ceļu posmu un tiltu atjaunošana un rekonstruēšana."

Jāņem vērā, ka attēlos redzamā Rail Baltica trase neatbilst patlaban pieņemtajiem lēmumiem, saskaņā ar kuriem tā ies caur Salacgrīvas novada teritoriju pa pilnīgi jaunu trasi[3].

Skatot novada lomu reģiona telpiskās struktūras perspektīvā (attēli P2.5. un P2.6.), redzams, ka Alojas novads un Ziemeļvidzemes areāls veido telpiski nošķirtu, izolētu „salu", kam nav skaidras funkcionālas saistības ar ne ar plānošanas reģiona centru, ne vietējo reģionālo centru (Limbažiem). Šis apstāklis norāda uz nepieciešamību tieši areāla iekšējo saišu stiprināšanai kā mobilitātes telpiskajā aspektā, tā cita veida sadarbībā.

[3] *Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas Rail Baltica Latvijas posma detalizēta tehniskā izpēte un ietekmes uz vidi novērtējums. Atklāta konkursa nolikums, iepirkuma identifikācijas Nr. SAM 2012/12 TEN-T. 1.pielikums. Tehniskā specifikācija.*

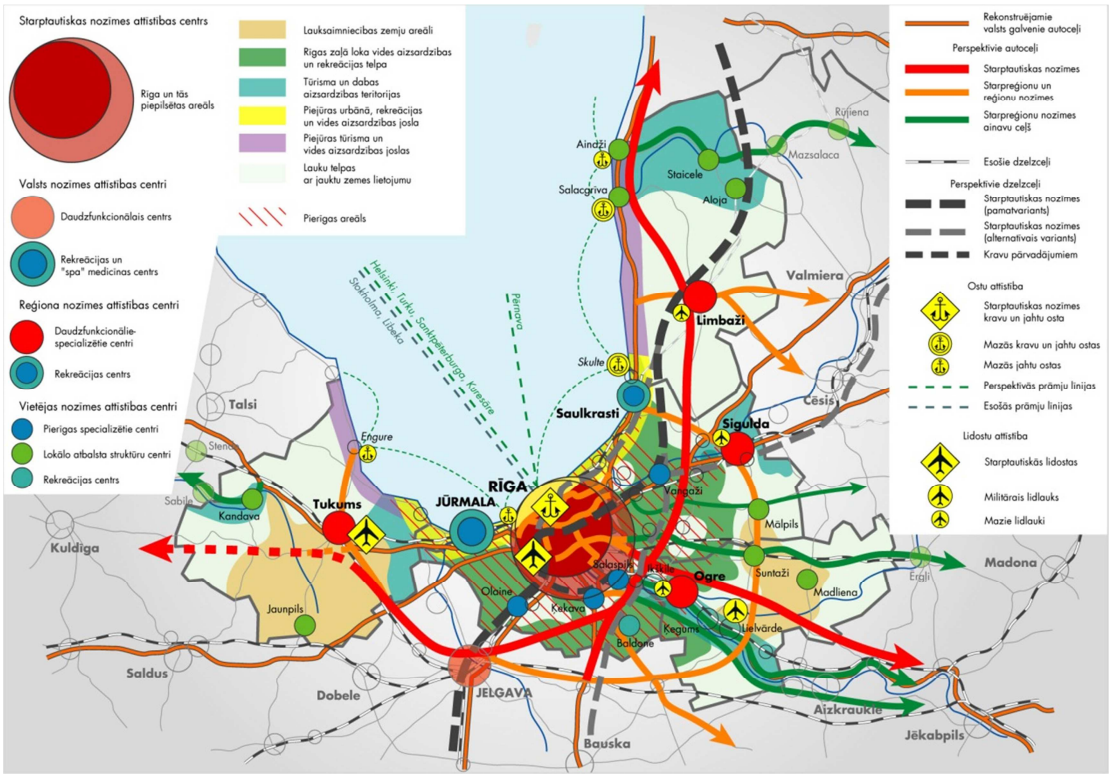

P2.5. attēls Telpiskās struktūras perspektīva

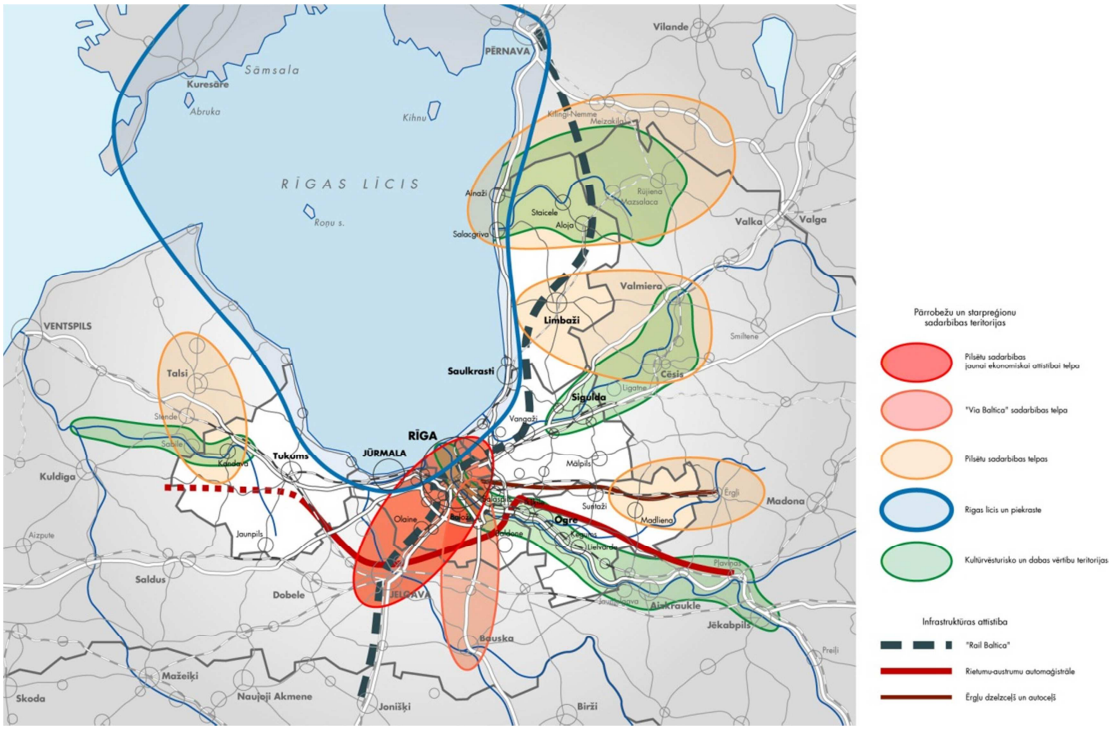

P2.6. attēls. Starpreģionālas vērtības un attīstības intereses

6. KAIMIŅU ADMINISTRATĪVO TERITORIJU PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Alojas novads robežojas ar Igaunijas Republiku, Mazsalacas, Salacgrīvas, Burtnieku, Kocēnu un Limbažu novadiem.

Salacgrīvas novadam ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir apstiprināšanas stadijā. Tās projekts nosaka kopīgo interešu struktūras arī ar Alojas novadu un tās ir saistītas ar Salacu un tās apsaimniekošanu, kā arī ar austrumu-rietumu ceļu transporta koridoru Ziemeļvidzemē (P2.7.attēls). Atzīmēts, ka starpnovadu sadarbība, kas aizsākusies kā četru novadu parakstītais dokuments par Salacas kopīgu apsaimniekošanu, var aktualizēties arī citās attīstības jomās. Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības Stratēģijas iesniegtā redakcija un Alojas novada Stratēģija ir pēc būtības **veidotas** saskaņoti kā attīstības, tā telpisko risinājumu kopējo interešu griezumā.

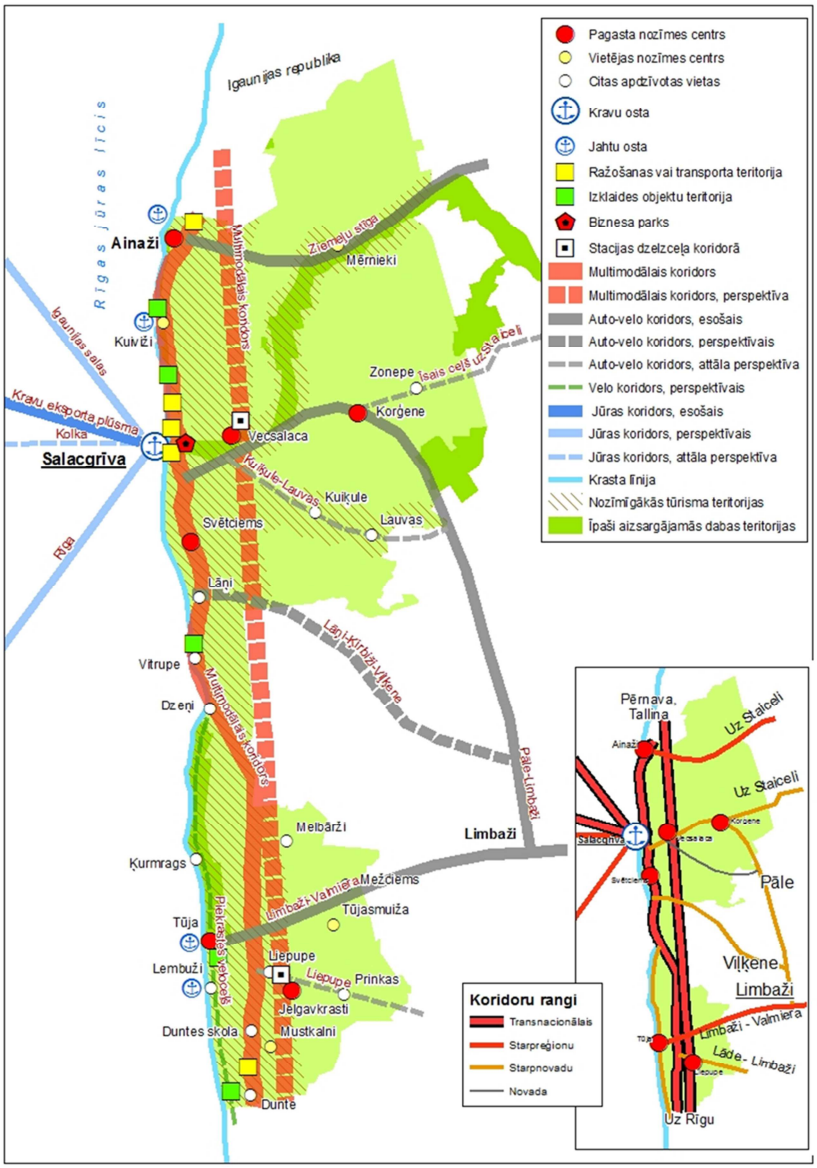

P2.7.attēls. Salacgrīvas novada perspektīvā telpiskā struktūra un attīstāmās teritorijas

Attīstības programmas Salacgrīvas novadam patlaban nav, bet atsevišķām novada daļām izstrādātie teritorijas plānojumi lielākoties ir morāli novecojuši un neatbilst mūsdienu prasībām. Kaut gan tie formāli ir spēkā, tos paredzēts būtiski atjaunot.

Mazsalacas novadā ir spēkā Attīstības programma 2012.-2018. gadam, ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2030. gadam un teritorijas plānojums 2013.-2014. gadam.

Stratēģija ir relatīvi apjomīgs dokuments ar samērā kompaktu, bet izsmeļošu apraksta daļu. Stratēģiskā daļa ļoti cieši integrēta ar telpiskās attīstības jautājumiem, vīzija ļoti vienkāršota un pārējie stratēģijas pamatelementi (mērķi, prioritātes) neatbilst tiem noteiktajām prasībām pēc būtības (piemēram, attīstība nevar būt mērķis); faktiski mērķu un prioritāšu stratēģijā nav un, līdz ar to, nevar konstatēt to saskanību un papildināmību ar Alojas novada Stratēģijas pamatelementiem.

Vienlaikus ir skaidri un konkrēti uzsvērtas kopējās intereses ar kaimiņu teritorijām, tai skaitā arī ar Alojas novadu:

- Salacas apsaimniekošana,
- mežu un purvāju teritoriju apsaimniekošana,
- Salacas ūdenstūrisma un velo maršruti,
- darba tirgus,
- Staiceles ceļa savienojums (uzsvērta pietiekoši taisna savienojuma nepieciešamība visā areālā; tas atspoguļojas arī grafikā – skatīt P2.8. attēlu),
- tūrisma produktu izveide un popularizēšana,
- ārstnieciskie pakalpojumi.

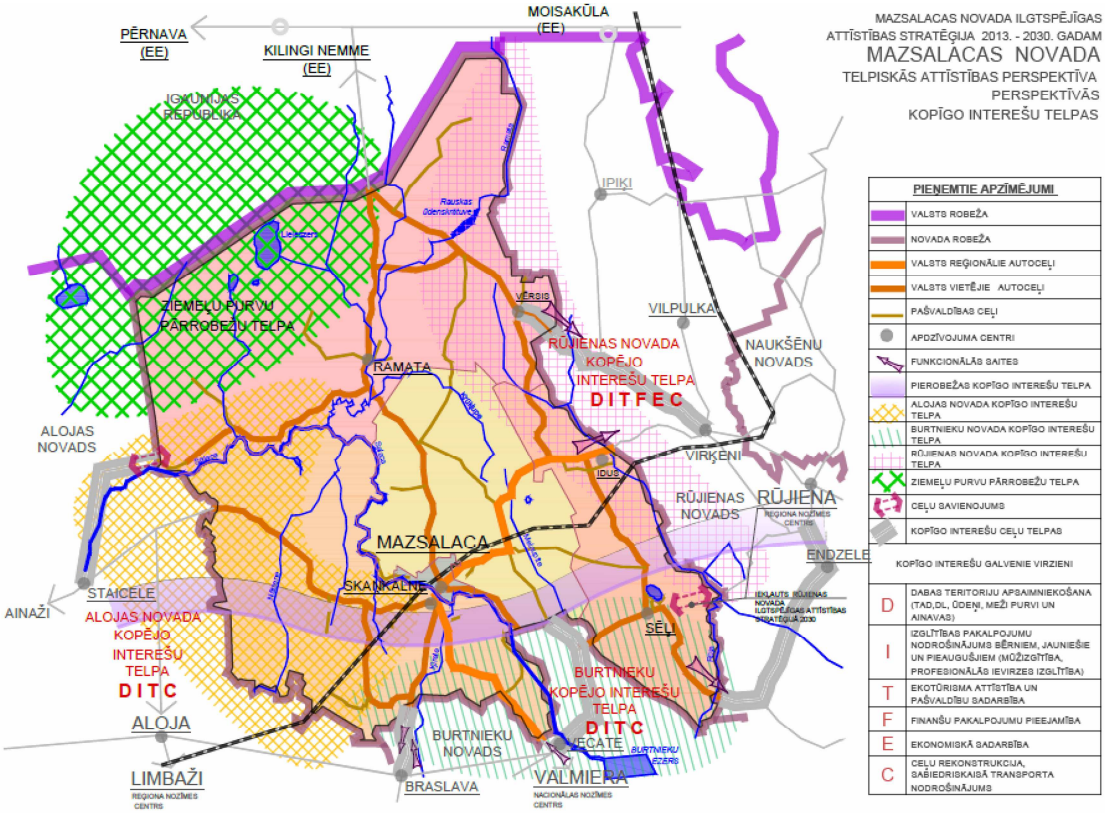

P2.8.att. Mazsalacas novada kopīgo interešu telpas

Attīstības programma daļēji atkārto novada stratēģijas nepilnības, taču tai ir skaidri izteikta vidēja termiņa vīzija, pozicionējot Mazsalacas novadu kā viesu uzņemšanas teritoriju un balstīšanos vietējos resursos tradicionālo nozaru attīstīšanā. Šai ziņā Alojas Stratēģija novadu pozicionē mazliet līdzīgi, un tas ir saprotams, ievērojot kopīgās dabas un ģeogrāfiskā stāvokļa īpatnības. Par starpnovadu kopīgajām interesēm un sadarbību Attīstības programmā nav runāts.

Teritorijas plānojumā starpnovadu sadarbības aspekti nav skarti.

Burtnieku novadam ir spēkā esoša attīstības stratēģija, programma un teritorijas plānojums.

Stratēģija ir kompakts dokuments, kas īsi un konkrēti apzīmē pieejamo resursu un risināmo problēmu loku, kā arī kopējo interešu jautājumus ar kaimiņu pašvaldībām. Alojas novads šai lokā atsevišķi nav minēts, taču tas parādās ilustrējošā grafikā (P2.9.attēls) un norādēs, ka:

- ❑ Ar visām kaimiņu pašvaldībām kopēji risināmie jautājumi ir saistīti ar tālāku izglītības iestāžu tīkla un skolēnu mobilitātes attīstību.
- ❑ Nozīmīgi kopējo interešu jautājumi saistīti arī ar tūrisma pakalpojumu un infrastruktūras attīstību (piemēram, kopējas tūrisma stratēģijas izstrāde, velomaršruta tīkls, dabas takas u.c.).

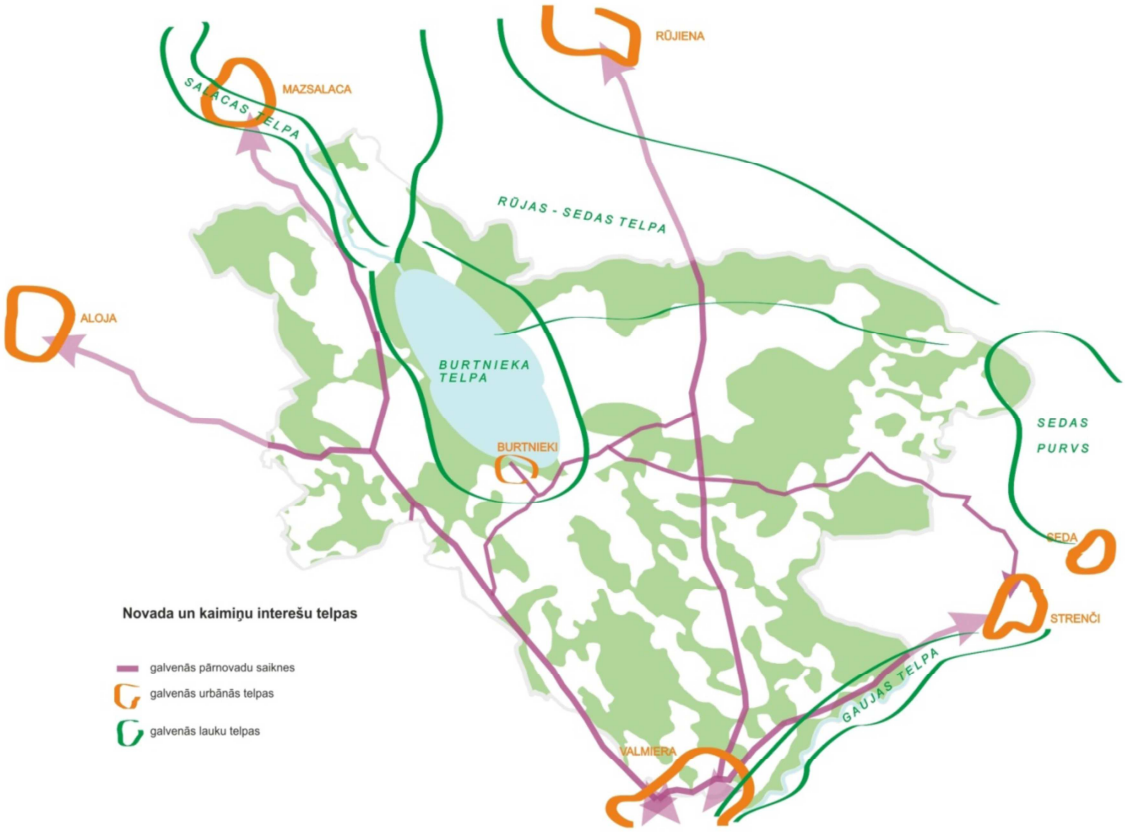

P2.9.att. Burtnieku novada un tā kaimiņu kopējo interešu virzieni.

Stratēģijas pamatelementi (virsmērķis, mērķi, prioritātes, rīcības virzieni) ir skaidri un izsmeļoši definēti, pamatoti un piesaistīti ilgtspējības dimensijām (izņemot pārvaldību). Kā galvenais sadarbības virziens pamatelementos uzsvērta sadarbība ar Valmieru; citi attīstības telpiskie virzieni neparādās.

Attīstības programma kā vidēja termiņa dokuments ir labi saskaņota ar stratēģiju un, attiecībā ar kopējām interesēm ar Alojas novadu, nekādi jauni elementi vai tālāka detalizācija neparādās. Šādu sadarbības/kopēju interešu elementu nav arī teritorijas plānojumā.

Jāņem vērā, ka šie plānošanas dokumenti ir izstrādāti pirms Salacgrīvas, Alojas, Mazsalacas un Burtnieku novada sadarbības procesa uzsākšanas.

Limbažu novadam ir spēkā esoša attīstības stratēģija, programma un teritorijas plānojums.

Stratēģijā kopējo interešu detalizācija sniegta tikai Rīgas virzienam, taču grafiskajā attēlā ir norādīta arī tiešā mobilitātes saite virzienā Pāle-Aloja (P2.10.attēls).

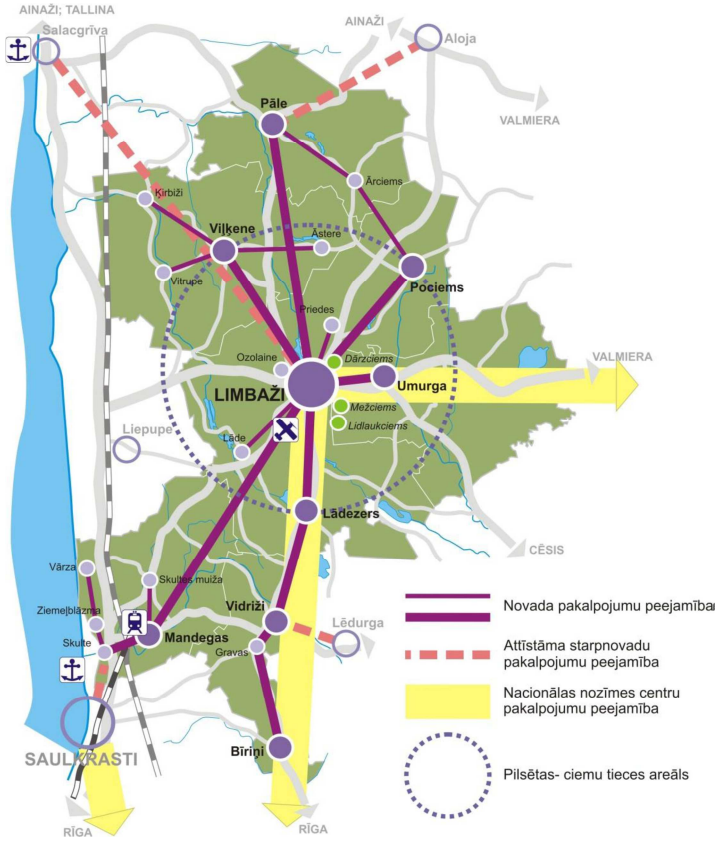

P2.10.att. Limbažu novada kopīgās interešu teritorijas un virzieni

Stratēģijas pamatelementi veidoti šabloniski, kļūdainos formulējumos un nav detalizēti ilgtermiņa rīcības virzienos.

Programmu ievada ļoti apjomīga teritorijas apraksta daļa, kam seko SVID analīze, kas gan tālāk nav izvērtēta. Stratēģiskā daļa veidota pēc stingri nozariska principa un nesatur nekādus starpnovadu sadarbības elementus.

Kopējo interešu teritorijas un elementi ir norādīti teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā, attiecībā uz Alojas novadu minot:

- ❑ Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritoriju;
- ❑ Katvaru pag. TPL plānoto veloceliņu gar autoceļu P-13 Limbaži–Aloja, kā arī plānoto veloceliņu no P-13 Limbaži–Aloja pa autoceļu V-125 Katvari-Ozoli līdz Pociemam, tad tālāk pa pagasta ceļu atpakaļ uz autoceļu P-13.

Otrais punkts ir ļoti konkrēts un Alojas novadam, plānojot velotūrisma infrastruktūru savā teritorijā, jāņem vērā šo elementu.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTI ALOJAS NOVADĀ

Šobrīd Alojas novadā ir spēkā divi galvenie plānošanas dokumenti Alojas novada attīstības programma 2013.-2019. gadam un Alojas novada teritorijas plānojums2013.-2025. gadam.

7.1. Alojas novada attīstības programma 2013.-2019. gadam

Alojas novada attīstības programma (turpmāk tekstā – Attīstības programma) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2013.–2019. gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Attīstības programma sastāv no divām daļām. Pirmajā daļā ir veikta novada pašreizējās situācijas un SVID analīze. Balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, otrajā daļā ir noformulēta novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes. Izejot no ilgtermiņa prioritātēm, ir definētas vidējā termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi. Otrās sadaļas nobeigumā iekļauts Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem un izstrādāta Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība.

Rīcības plāns un Investīciju plāns ir sastādīti septiņu gadu periodam un veidoti kā Attīstības programmas pirmais un otrais pielikums, kas, ņemot vērā plānu izpildes progresu un kārtējam gadam apstiprināto pašvaldības budžetu, tiks aktualizēti.

Kā Alojas novada vīzija 2030. gadam (tātad, ārpus plānošanas dokumenta darbības perioda) tiek definēts, ka „Alojas novads 2030. gadā ir pievilcīgas dzīves, darba un bagāta kultūrvēsturiskā mantojuma novads. Novadā dzīvo radoši, izglītoti un savu novadu mīloši cilvēki.” Vīzija nepaužnovada unikalitāti un tikai daļēji atspoguļo tajā esošās ilgtspējības vērtības.

Programmas pamatelementi un to saistība ar Stratēģijas pamatelementiem parādīti tabulā P2.2.

P2.2.TABULA.

Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Programmas pamatelementu savstarpējā saistība

Stratēģija		***Programma***	
Mērķi	Prioritātes	***Mērķi***	***Prioritātes***
SM2. Mērķorientēti sociālie pakalpojumi	SP1. Alojas novadam raksturīgos resursus izmantojošo nozaru attīstība kā ekonomiskās konkurētspējas un ilgtspējības pamats	***SM1: Kvalitatīvu pakalpojumu pieejamības nodrošināšana novada iedzīvotājiem***	***VTP1: Izglītots, zinošs un aktīvs iedzīvotājs***
	SP2. Kvalificētu speciālistu piesaiste novadam kā sociālās ilgtspējības pamats.		
SM3. Mobilitāte un pakalpojumu	SP3.1 Ziemeļu koridors kā Ziemeļvidzemes ekonomikas sasaiste ar		

<table>
<tr><td rowspan="2">pieejamība</td><td>piekrastes pakalpojumu infrastruktūru</td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>SP3.2. Novada satiksmes ceļi kā iekšējo pakalpojumu pieejamības nodrošinājums</td></tr>
<tr><td>---</td><td>---</td><td>SM2: Sakārtota un pievilcīga vide</td><td>VTP2: Tehniskās infrastruktūras attīstība</td></tr>
<tr><td rowspan="2">SM1. Daudzveidīgas uzņēmējdarbības izpausmes</td><td>SP1. Alojas novadam raksturīgos resursus izmantojošo nozaru attīstība kā ekonomiskās konkurētspējas un ilgtspējības pamats</td><td rowspan="4">SM3: Efektīva pārvalde un attīstīta uzņēmējdarbības vide</td><td rowspan="4">VTP3: Novada konkurētspējas palielināšana</td></tr>
<tr><td>SP2. Kvalificētu speciālistu piesaiste novadam kā sociālās ilgtspējības pamats</td></tr>
<tr><td rowspan="2">SM4. Vienota pārvaldība Ziemeļvidzemes kontekstā</td><td>SP4.1. Starpnovadu sadarbība kā stabilitātes instruments</td></tr>
<tr><td>SP4.2. …teritorijas mārketings? novada daļu savstarpējā papildināmība?</td></tr>
</table>

Programmā uzskatāmi parādīta sasaiste ar augstāka līmeņa plānošanas dokumentiem – stratēģiju „Latvija-2030", Nacionālo attīstības plānu 2014.-2020. gadam un Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmu 2009.-2013. gadam, ņemot vērā līdz 2020. g. noteiktās prioritātes, taču ne vienmēr šī saistība atklāta principiāli svarīgajās komponentēs un pēc to būtības.

Teritorijas rīcību plāns un investīciju programma ir izstrādāti 7 gadu periodam, taču ļoti detalizēti, kas neatbilst faktiskajiem finanšu plānošanas cikliem un, līdz ar to, iespējām paredzēt finansēšanas avotus un novērtēt to pieejamos apjomus.

7.2. Alojas novada teritorijas plānojums

Izstrāde veikta saskaņā ar 06.10.2009. MK noteikumiem Nr. 1148 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi".

Alojas novada teritorijas plānojums ir izstrādāts vienotā plānošanas procesā ar iepriekš izvērtēto Programmu; tas ir arī uzsvērts Paskaidrojuma rakstā, kur norādīts arī, ka „Paralēli izstrādājamo dokumentu saturs zināmā mērā pārklājas ar teritorijas plānojuma saturu, tāpēc teritorijas plānojumā ir ietverta tikai tā informācija, kam ir tieša ietekme novada teritorijas turpmākās izmantošanas aspektā". Stratēģijai, ievērojot tās pamatelementus, ir nozīmīgas norādes attiecībā uz materiālo resursu (g.k. kūdras) ieguves iespējas vietām. Teritorijas plānojumā principā ir ievērotas nostādnes, ko paredz RPR telpiskā plānojuma vadlīnijas teritorijas plānošanai (izvērstas un adaptētas Alojas novada vajadzībām Stratēģijas telpiskās attīstība pamatnostādnēs). Teritorijas plānojumu izstrādājot, nav ievērots ZBR Ainavu ekoloģiskais plāns; tas faktiski ir tikai nosaukts kā savulaik izstrādāts dokuments, kas, cita starpā, apraksta teritorijas dabas vērtības.

8. AR ADMINISTRATĪVĀM TERITORIJĀM TIEŠI NESAISTĪTI NOZARU PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

8.1. Gaujas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2010.–2015. gadam

Sagatavotais plāns ir apstiprināts ar Vides ministra rīkojumu, un apstiprinātā versija pieejama LVĢMC mājas lapā, ņemot vērā tā izpildes rezultātus, 2015. gadā tiks sagatavots upes baseina apgabala apsaimniekošanas plāns nākamajam apsaimniekošanas ciklam (līdz 2021. gadam).

Vērtējot ūdeņu kvantitatīvo stāvokli, secināts, ka Gaujas baseina apgabalā pazemes ūdeņiem nepastāv risks nesasniegt labu ūdens kvantitatīvo stāvokli.

2015. gadā Piekrastes ūdensobjektā riska iemesls ir pārrobežu piesārņojums, tādējādi uzlabojums galvenokārt būs atkarīgs no kaimiņvalstīs/ blakus esošajos ūdensobjektos veikto pasākumu efekta un ūdensobjektu kvalitātes.

Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni nodrošinās vienas starptautiskas konvencijas, vairāku ES tiesību aktu un tiem atbilstošo Latvijas likumu un Ministru kabineta noteikumu izpildi.

8.2. ĪADT normatīvie akti un plānošanas dokumenti.

Alojas novads pilnībā atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā. Tas nosaka īpašu statusu vairākām tās teritorijas daļām. Novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: Salacas ielejas dabas parks un pieci dabas liegumi – Dzērves purvs, Kalna purvs, Lielpurvs, Ungurpils meži, Ziemeļu purvi.

ZBR teritorijā darbojas 2011. gada 19.aprīļa MK Noteikumi Nr. 303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Tie nosaka vairākus praktisku darbību aprobežojumus, no kuriem Alojas novada Stratēģijas griezumā aktuāli varētu būt ierobežojumi vēja dzinēju uzstādīšanā, taču Stratēģijas nostādnēs vietējās enerģētikas attīstība nav iekļauta. Tāpēc minētā ierobežojuma ievērošanas prasības drīzāk ir teritorijas plānojuma jautājums.

ZBR teritorijai ir izstrādāts Ainavu ekoloģiskais plāns, uz kura ieviešanas nepieciešamību (dokuments ir rekomendējošs) ir norādīts Stratēģijas telpiskās attīstības pamatnostādnēs.

Dabas parkam „Salacas ieleja” ir izstrādāti individuālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi (MK 10.03.2009.Noteikumi Nr.228) un tajā darbojas trīs dabas apsaimniekošanas plāni – posmam Mazsalca-Staicele, Staicele-Rozēni un Rozēni-Mērnieki, kas izstrādāti 2004. un 2005. gadā un domāti laika periodam līdz 2019. gadam. Dokumenti ļoti detalizēti apraksta teritorijas dabas vērtības – floru, faunu, aizsargājamos biotopus, kā arī kultūras vērtības, saimniecisko darbību u.c.

Dabas apsaimniekošanas plānu rīcības daļas arī ir ļoti detalizētas un skatāmas konkrētas darbības kontekstā, daļēji arī – teritorijas plānošanas ietvaros; nostādnes, kas būtu aktuālas tieši Stratēģijas kontekstā, šie dokumenti nesatur.

Dabas liegumiem „Dzērves purvs”, „Kalna purvs” „Lielpurvs”, „Ungurpils meži”un „Ziemeļu purvi” (pēdējos iekļauti agrākie liegumi „Pirtsmeža purvs” un „Limšānu purvs”) individuālie dabas aizsardzības noteikumi un dabas aizsardzības plāni nav izstrādāti.

8.3. Ziemeļvidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2005.–2025. g.

Šis dokuments ir izstrādāts pēc Vides ministrijas un SIA „ZAAO" pasūtījuma, lai noteiktu virzienus un rīcības, kas ilgtermiņā nepieciešamas atkritumu apsaimniekošanas problēmu risināšanai Ziemeļvidzemes areālā. Dokuments satur vispārīgu likumdošanas bāzes un reģionālās situācijas raksturojumu, kā arī ziņas par atkritumu saimniecību apskatāmajā teritorijā. Pati atkritumu saimniecības attīstība aplūkota no dažādiem aspektiem, īpaši uzsverot sabiedrības iesaisti. Minēti arī iespējamie plāna finansēšanas avoti un plāna realizēšanas gaita un tās instrumenti.

Plāns sastāv no īstermiņa (līdz 2014. g.) un ilgtermiņa (līdz 2025. g.) daļām.

Īstermiņa plāna mērķis ir izveidot mūsdienīgu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, kas darbotos atbilstoši Latvijas un Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām un, vienlaicīgi, būtu ērta un pieņemama atkritumu apsaimniekošanas sistēmā iesaistītajiem dalībniekiem.

Ilgtermiņa plāns paredz mērķtiecīgas darbības, kas vērstas galvenokārt uz noglabājamo atkritumu īpatsvara samazināšanu atkritumu kopējā plūsmā, kā arī efektīvāku dažu atkritumu veidu utilizāciju.

Izņemot esošo eko laukumu uzskaitījumu un paredzamo kompostēšanas laukumu izbūvi, Alojas novada teritorijas dokumentā nav īpaši izceltas; uz tām attiecas tie paši attīstības nosacījumi un rīcību grupas, kas uz visu dokumentā apskatāmo telpisko areālu kopumā.

Saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām", pašvaldības atbild par atkritumu apsaimniekošanas organizāciju to teritorijā. Vienlaikus, stratēģiskā griezumā vides stāvoklis (ieskaitot ar atkritumu saimniecību saistītos aspektus) Alojas novadā uz nākamo stratēģiskās plānošanas posmu nav, atzīts par prioritāri risināmu problēmu un tāpēc Stratēģijā, netiek sīkāk analizēts. Atkritumu saimniecības uzturēšana un attīstība tiek pieskaitīta pie pašvaldības ikdienas uzdevumiem. Detalizēts atkritumu saimniecības situācijas apraksts, atrodams Attīstības programmas, 5.4.3.nodaļā, bet ar tās attīstību sastopamās rīcības ietilpst prioritātes VTP2 „Tehniskās infrastruktūras attīstība" rīcības virzienā RV2.1 „Sakārtota vides infrastruktūra" un veido uzdevumu U2.1.2. „Atkritumu saimniecības sakārtošana un attīstība". Rīcības un investīciju plānos atspoguļoti konkrēti pasākumi šai jomā.

3.PIELIKUMS. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA ALOJAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJAS 2013.-2030.GADAM IZSTRĀDĒ

1. SABIEDRĪBAS MĒRĶGRUPAS UN TO LĪDZDALĪBA

1.1. Mērķgrupu raksturojums

Viedokļu uzklausīšanā stratēģijas izstrādes kontekstā var izdalīt sekojošas sabiedrības mērķgrupas:

- pašvaldības darbinieki, deputāti;
- uzņēmēji;
- komunālās saimniecības speciālisti;
- izglītība un kultūras darbinieki;
- sociālā un nevalstiskā sektora darbinieki.

Katrai no šīm mērķgrupām raksturīga sava, specifiska kompetence, dažādu problēmu un prioritāšu atšķirīga izpratne, un tām visām ir noteikta loma novada dzīvē. Tiešā veidā mērķgrupas tika uzrunātas grupu intervijās, kuru dalībnieki izteica viedokļus par savas jomas problemātiku un tās risināšanas iespējām.

Pašvaldības darbinieku galveno daļu veido novada speciālisti, deputāti, domes priekšsēdētājs, izpilddirektors. Šī grupa arī ir visstabilāk pārstāvēta notikušajās aktivitātēs. Atbildīgie speciālisti ir vislabāk informēti gan par pašiem pasākumiem gan plānošanas procesa kopumā, gan konkrēto pasākumu nozīmi, līdz ar to viņi spēj labi izvērtēt arī savas līdzdalības un izteiktā viedokļa nozīmi.

Uzņēmējiem tika organizēta atsevišķa tikšanās. Teritorijas attīstības stratēģija uzņēmējus tiešā veidā neskar, taču uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi un arī daudzas infrastruktūras sakārtošanas lietas nevar notikt bez viņu līdzdalības un viņu izteiktais viedoklis liels atbalsts gan domes speciālistiem, gan pieaicinātajiem ekspertiem..

Izglītības un kultūras darbinieki pārstāvēja novada skolas, pirmsskolas bērnu iestādes, kultūras namus, bibliotēkas. Jomas speciālistiem lielā mērā ir nozīmīgākais viedoklis par attiecīgās sociālās infrastruktūras attīstību, jo viņi detalizēti pārzina iestāžu darbību. Grupa ir samērā daudzskaitlīga, izteiktie viedokļi raksturojās ar lielu vienprātību attiecībā uz konkrēto iestāžu grupu problemātiku, iespējamiem attīstības ceļiem un risinājumiem.

Sociālā sektora darbinieki pārstāvēja samērā šauru, bet ļoti nozīmīgu viedokļu grupu darbam ar sociāli izslēgtajām un riska grupu personām.

Nevalstiskā sektora pārstāvji ir pārstāvējuši vairākas organizācijas, kas darbojas novadā.

Specifisku mērķgrupu veido arī **novada iedzīvotāji** kopumā. Šo mērķgrupu ir grūti uzaicināt piedalīties un izteikt savu viedokli tieši, tāpēc stratēģijas pirmās redakcijas izstrādes laikā notika iedzīvotāju aptauja viedokļu izzināšanai un zināmā mērā arī priekšlikumu un vajadzību izteikšanai – gan tiešā veidā, gan pastarpināti, ar jautājumiem par dažādiem novada dzīves aspektiem.

Klātienē iedzīvotājiem bija iespēja izteikties publiskās apspriešanas laikā paredzētajā sabiedriskās apspriedes pasākumā – iedzīvotāju sapulcē. Visā laika posmā, līdz sabiedriskās

apspriešanas noslēgumam, iedzīvotājiem ir, iespējams izteikt savu viedokli ar rakstiska iesnieguma palīdzību.

1.2.Grupu darbs

1.plānošanas seminārs Alojā, 2014. gada 4. jūnijā.

Darbs tika organizēts divās grupās, mērķgrupu pārstāvjus apvienojot pēc radniecīgām interesēm:

- infrastruktūras un pārvaldības grupa (7 dalībnieki),
- izglītības un sociālo jautājumu grupa (5 dalībnieki).

Pasākums sākās ar ievada prezentāciju, kurā tika izskaidroti darba mērķi.

Abām grupām vispirms notika grupu intervija, pēc tam – SVID izstrāde.

Grupas intervijā tika skarts sekojošu jautājumu loks:

- iespējamās novada priekšrocības, salīdzinot ar blakus teritorijām;
- ko īpašu iespējams veidot un attīstīt – neaprobežojoties ar uzņēmējdarbību;
- vai ir kaut kādas darbības, ko novadā nevajadzētu attīstīt vai pat pieļaut;
- kas traucē attīstībai, neļauj realizēt esošos plānus;
- iespējamie sadarbības mehānismi novada iekšienē un ārpus tā,
- attīstības potenciālie mērķi.

Nobeigumā abas grupas kopīgā „prāta vētrā” ģenerēja vīzijas formulējumu priekšlikumus.

Darba rezultāti tika izmantoti stratēģijas pamatelementu „drafta” formulējumu izstrādei.

Dalībnieku saraksts un ievada prezentācijas materiāli pievienoti zemāk.

2.plānošanas seminārs Alojā, 2014. gada 13. jūnijā.

Seminārs tika veltīts izstrādāto formulējumu kritiskai analīzei, kā arī sniegti priekšlikumi formulējumiem attiecībā uz uzņēmējdarbības jomu, kas pirmajā grupu darba sesijā netika izdarīts. Konsultants prezentēja kopsavilkumu par iepriekšējā semināra rezultātiem, sniedzot arī panāktā rezultāta integrativitātes novērtējumu.

Darbs notika vienā, kopīgā semināra grupā (21 dalībnieks).

Precizētie formulējumi veidoja pamatu Stratēģijas pamatelementiem pirmajā redakcijā, kuru piedāvāja publiskai apspriešanai.

Dalībnieku saraksts un prezentācijas materiāli pievienoti zemāk.

ESF EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ EIROPAS SAVIENĪBA

DARBA GRUPA

Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde 2013.-2030. gadam

2014.gada 4.jūnijā Alojā

Darba grupa Vadība, pārvalde, infrastruktūra

Piedalās

Nr.	Vārds, uzvārds	Ko pārstāv	e-pasts
1.	Raimunds Šķēperts	Braslavas pag. pārvalde	raimunds129@inbox.lv
2.	Marina Kamale	Alojas novada dome	marina.kamale@aloja.lv
3.	Ineta Matvejeva	SIA Alojas Novada Saimniecības serviss	ineta.matvejeva@aloja.lv
4.	Einārs Bērziņš	Staiceles pilsētas pārvalde	einars.berzins@aloja.lv
5.	Mārtiņš Kļaviņš	izpilddirektors	martins.klavins@aloja.lv
6.	Valdis Bārda	priekšsēdētājs	~~ALO~~ valdis.barda@aloja.lv
7.	Inese Timermane	muzeja/tūrisma informācijas centrs	turisti@staicele.lv
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

ESF EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ EIROPAS SAVIENĪBA

DARBA GRUPA

Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde 2013.-2030. gadam

2014.gada 4.jūnijā Alojā

Darba grupa____________________

Piedalās

Nr.	Vārds, uzvārds	Ko pārstāv	e-pasts
1.	Lidija Fausanne	Staiceles Lībiešu muzejs „Pivālind", [illegible]	muzejs@staicele.lv
2.	Ineta Laizāne	Alojas kultūras nams, b-ba „Alojas novada attīstībai"	ineta.laizane@aloja.lv
3.	Inese Timermane	Alojas novada tūrisma „Pivālind" – [illegible] „Ulubrovore" – māmiņu biedrība	inese.timermane@inbox.lv
4.	Inese Bite	Alojas Ausekļa vidusskola	inesebite@inbox.lv
5.	Inga Bunde-Kuze	Alojas novada domes Sociālais dienests	socdienests@aloja.lv
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

1.plānošanas semināra dalībnieki

SATURS

1. Integrētas stratēģiskās plānošanas pamatelementi
2. Uzraudzība un novērtēšana stratēģiskajā plānošanā
3. Integrativitāte un ilgtspējība stratēģiskajā plānošanā: praktiski piemēri

Pašvaldības ilgtspējīgas stratēģijas integrācija, galvenie avoti un uzbūve

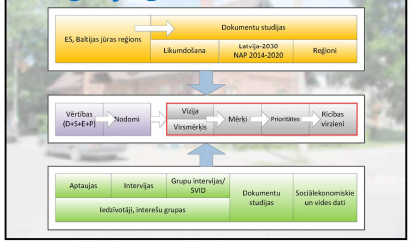

Ilgtspējīgas attīstības pamatuzdevumi

1. Dabas resursu saglabāšana un vairošana
2. Cilvēka radītās vides attīstība harmonijā ar dabas vidi
3. Vides kvalitātes aizsardzība
4. Sociālās vienlīdzības iespēju nodrošināšana
5. Sabiedrības iesaiste un līdzdalība pārvaldībā
6. Unikalitātes identificēšana un tās sniegto iespēju izmantošana

Vispārīgais uzdevums:
Mainīt vērtības, attieksmes un uzvedību, nodrošināt sabiedrības arvien pieaugošu līdzdalību politisko lēmumu pieņemšanā un vides kvalitātes uzlabojumu ierosināšanā visos līmeņos, sākot ar vietējām pašvaldībām.

1. INTEGRĒTAS STRATĒĢISKĀS PLĀNOŠANAS PAMATELEMENTI

Ilgtspējīgas attīstības plānošana: no ANO līdz pašvaldībām

- ANO (paradigmas izcelsme):
  - Agenda 21 (1992)
  - Local Agenda 21 (1992)
- Eiropas savienība:
  - ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija (2001, 2006)
- Baltijas jūras reģiona valstis:
  - Baltic Agenda 21 (1998)
  - Baltijas jūras reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2010 - 2015 (2011)
- Latvija:
  - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 (2010)
  - plānošanas reģionu IAS (jābūt līdz 31.12.2014)
  - pašvaldību IAS (jābūt līdz 31.12.2014)

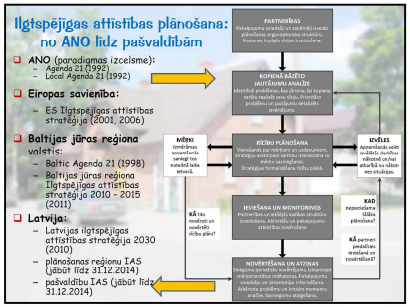

P4 plānošanas metode integrētās pieejas realizācijai

P1 – Pētījums – situācijas un resursu izzināšana, unikalitātes noskaidrošana.

P2 – Politikas veidošana – stratēģijas pamatelementu (vīzija, mērķi, prioritātes) definēšana, telpiskās attīstības perspektīvas.

P3 – Plānošana un programmēšana – iespējamo rīcības virzienu definēšana un detalizēšana.

P4 – Pārraudzība – plānošanas dokumenta īstenošana, tās uzraudzība un novērtēšana.

Ilgtspējības principa realizācija

- *Teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību (TAPL, 3.pants).*

Stratēģijā ilgtspējības principa klātbūtni plānošanas procesā nosaka metodika, kas problēmas identificē ilgtspējības dimensiju griezumā, ievērojot visu četru ilgtspējības dimensiju attīstības prasības un savstarpējās mijsakarības. Secīgi tiek arī izvērtēti attīstības resursi, priekšnosacījumi un instrumenti, kas nepieciešami konstatēto problēmu risināšanai.

Ilgtermiņa attīstības stratēģija = integrēta attīstības stratēģija?

- Tradicionālā pieeja: nozariskais ilgtermiņa attīstības plānojums.
- Ilgtspējīgas attīstības formālā plānošana trīs savrupu ilgtspējības dimensiju (D+S+E) griezumā.
- Integrētā ilgtspējīgas attīstības plānošana:
  - četrās ilgtspējības dimensijās (D+S+E+P),
  - vai/un izmantojot kapitālu metodi,

  konsekventi ievērojot to savstarpējās saistības.

Pašvaldības attīstības stratēģijas vieta valsts plānošanas dokumentu sistēmā

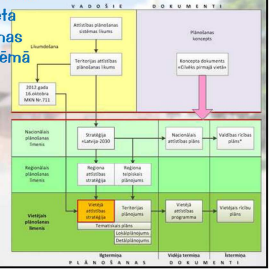

...ilgtermiņa [līdz 25 gadiem] teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts plānošanas reģionu vai vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.
(TAPL, 1.2.)

Integrētas pieejas principa realizācija

- *Ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek askatopoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visas plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi (TAPL, 3.pants).*

Pamatā ir problēmu grupu jeb **problēmjomu** atlase pēc izpētes darba, ko veido:

- grupu intervijas,
- SVID
- anketas
- dokumentu studijas,

un to **savstarpējo saistību** un saistību ar ilgtspējības dimensijām novērtēšana: tās kļūst par integratīvajām problēmjomām.

Visciešāk savā starpā saistītās problēmjomas ir prioritāras, ja to risināšana dos vislielāko iespaidu uz novada labklājību un ilgtspējīgu attīstību; tās kļūst par **prioritārajām integratīvajām problēmjomām**. Tās nosaka teritorijas prioritātes un palīdz gan precizēt un koriģēt ilgtermiņa mērķus, gan definēt ilgtermiņa rīcības virzienus.

Integrētās plānošanas paradigmas pamatelementi

1. Divdimensionāla iekšējā horizontālā integrācija:
   - starp ilgtspējības vidēm,
   - starp integratīvajām problēmjomām.
2. Ārējā horizontālā integrācija: ar līdzīgo/konkurējošo teritoriju stratēģijām.
3. Vertikālā integrācija: citu plānošanas līmeņu ilgtermiņa dokumenti.
4. Kvantitatīvo mērījumu (indikatoru) sistēmas integrācija plānošanas procesā, uzraudzībā un novērtēšanā.

Ievadsemināra prezentācijas materiāli

2. UZRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA STRATĒĢISKAJĀ PLĀNOŠANĀ

Uzraudzības ziņojums: novada ilgtspējības pārskats

Ziņojumu izstrādā šim nolūkam izveidota komisija, kurā ietilpst visu sabiedrības galveno mērķgrupu pārstāvji.

- Ilgtspējīgas attīstības pārvaldības sekmes;
- Pasākumu plāna izpildes novērtējums no stratēģisko mērķu sasniegšanas viedokļa;
- Problēmas: novada iekšējās un tās, ko radījuši ārējie apstākļi;
- Panākumi, turpmākie nodomi; konstatētie trūkumi attīstības stratēģijā un programmā;
- Īsi formulēti priekšlikumi konstatēto trūkumu labošanai.

Informatīvo nodrošinājumu veido ilgtspējīgas attīstības pārvaldības indikatoru sistēma.

Bāzes priekšnoteikumi

- Politiskās nostādnes: politiskā griba attīstīties un nodrošināt novada cilvēku labklājību; deklarēts Zaļā novada princips.
- Piekraste kā nacionālo interešu telpa (stratēģija «Latvija-2030»).
- Noteiktas, stabilas tradīcijas sadzīvē un saimnieciskajā darbībā, piekrastes loma tajās.
- Novada ģeogrāfiskais stāvoklis un telpiskā kompozīcija: galvenie attīstības centri atrodas uz piekrastei piekļautas garenass.

Ilgtspējības principa realizācijas mehānismi

- Pašpietiekamības princips kā „traucējumnoturības" garants, ļaujot mazināt nelabvēlīgu ietekmju radītās sekas un ātrāk atgūt vai pat uzlabot stāvokli pirms šīs ietekmes iedarbības.
- Resursu izmantošana, tos vienlaikus saglabājot vai vairojot
- Vietējo iespēju pilnvērtīga izmantošana,
- Cilvēkresurss formālajā pārvaldībā un kopienu līmenī; sadarbības pārvaldība
- Ilgtspējības principos tieši sakņotā Zaļā novada ideja, kas nostiprināta ar pašvaldības deklarāciju
- Ar pašvaldības lēmumu pieņemta un Stratēģijā organiski iekļauta novada klimata pārmaiņu adaptācijas stratēģija

Indikatori vs. rezultatīvie rādītāji

Īpašība	Rezultatīvais rādītājs	Indikators
Salīdzinājums ar citām teritorijām	Daļai iespējams	Daļai iespējams
Iekšējais salīdzinājums teritorijā	Nav paredzēts	Ļoti vēlams
Prognozēšanas iespējas	Programmas ietvaros ierobežotam jautajumu lokam	Stratēģiskas
Integrativitāte	Nozariska; faktiski nav	Aptverošа
Agrais brīdinājums	Parasti nav	Viena no pamatfunkcijām
Darbības termiņš	Programmas ietvaros	Neierobežots
Rīcību kontrole	Pamatfunkcija	Ierobežoti
Mērķu kontrole	Pamatfunkcija, bet nepilnīgi	Orientēts uz mērķu kontroli
Prioritāšu kontrole	Ierobežoti	Var būt grūtības
Sociālā funkcija	*Top-down* – „informējam jūs..."	Līdzdalība informācijas veidošanā un interpretācijā
Lēmumu pieņemšana	Nozaru ietvaros	Universāla
Ilgtspējības novērtēšana	Nav	Pamatfunkcija

Integrativitāte attīstības procesa veidošanā, uzraudzībā un novērtēšanā

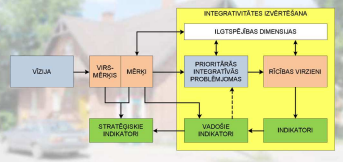

Indikatori ir ilgtspējīgas attīstības pārvaldības un tās sekmju galvenais kvantitatīvais atspoguļojums

Vīzija 2030.gadam

- Salacgrīvas novads ir visas Ziemeļvidzemes attīstības dzinējspēks un dzīvas, darbīgas krustceles.
- Zaļā novadā dzīvojam zaļi: ilgtspējība mums ir iespēja, nevis ierobežojums.
- Piekraste savā daudzfunkcionālā bagātībā ir novada vērtība un līdzsvarotas attīstības pamats.
- Salaca – skaista, lašiem, nēģiem bagāta, novada prieks un lepnums.

Stratēģiskais virsmērķis un mērķi

Novada vietējos resursos un pašorganizācijā bāzēta pašpietiekamība, integrējot sevī labas pārvaldības virzītus panākumus dabas, ekonomiskās, sociālās un pārvaldības vides kopšanā un uzlabošanā un šo resursu ietvaros mazinot atkarību no nelabvēlīgu ārējo procesu ietekmes.

1. Garīgi un materiāli komfortabla, līdzsvarota dzīve ikkatrā vietā novadā
2. Daudzveidīga mobilitāte visos virzienos un formās
3. Vides sakārtotība un drošība

3. INTEGRATIVITĀTE UN ILGTSPĒJĪBA STRATĒĢISKAJĀ PLĀNOŠANĀ: PRAKTISKI PIEMĒRI

Unikalitāte?

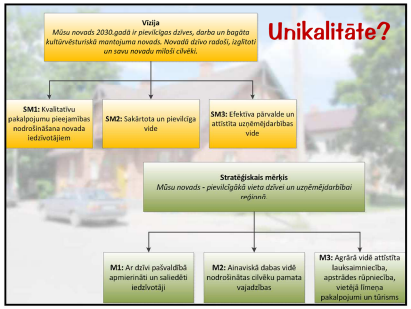

Ilgtermiņa prioritātes un to integratīvais raksturs

Nr.	Prioritāte (prioritara integrativa problemjoma)	D	S	E	P
1.	Cilvēki un viņu dzīvesvide sociālam komfortam	+	++	++	+
2.	Uzņēmējdarbība novada materiālai labklājībai	+	++	++	+
3.	Mobilitāte un pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem, viesiem un tranzītam	+	++	++	+
4.	Daba cilvēkiem, putniem, zvēriem un zivīm	++	+	+	++
5.	Sadarbības pārvaldība attīstības līdzsvaram un ilgtspējībai	++	++	+	++

++ - cieša savstarpējā saistība

\+ - konstatējama savstarpējā saistība

Paldies par uzmanību!

janis.kaulins@gmx.net
26820622

Ievadsemināra prezentācijas materiāli (nobeigums)

ESF IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

2.DARBA GRUPAS SANĀKSME

Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde 2013.-2030. gadam

2014.gada 13.jūnijā, plkst 8.30 Alojā

Darba grupa_____

Piedalās

Nr.	Vārds, uzvārds	Ko pārstāv	e-pasts
1.	ŽIHARS BERLINS	STAICELES PĀRVALDE	[illegible] @ aloja.lv
2.	IHETA MATVEJEVA	SIA ALOJAS NOVADA SAIMNIEK SERVIS	[illegible] @ aloja.lv
3.	Normunds [illegible]	[illegible]	[illegible] @ inbox.lv
4.	Ilze Kapmale	Alojas novada dome	[illegible] @ aloja.lv
5.	Andris Lūs	SIA „AML GROUP"	andris @ [illegible] lv
6.	Ilgonis Lūs	SIA „ELKOMSI"	ilgonislucas @ inbox.lv
7.	VALDIS BĪRDS	DOME	valdis.birds @ aloja.lv
8.	Dace V. [illegible]	Alojas novada dome	dace.v.[illegible] @ aloja.lv
9.	Ynese Timermane	Alojas nov. TIC	turisti @ staicele.lv
10.	Sandra Taurkeme	Staicele [illegible] muzejs „Pivālind"	muzejs @ staicele.lv
11.	Anita Strakia	Staicele [illegible]	bibliotekas @ staicele.lv
12.	Sandra Tejegen	Pansionāts „Ilga"	[illegible] @ aloja.lv
13.	[illegible] Šembek	PII „Pasaciņa"	[illegible] @ aloja.lv
14.	Inga Bunte-Muze	Alojas novada domes Sociālais dienests	socdienests @ aloja.lv
15.	Gunta Meleu	Vilzēnu bibliotēka	gunta.t @ inbox.lv
16.	Astra Špūle	Braslavas [illegible]	astraspule @ inbox.lv
17.	Arvīts Bērziņi	Brīvzemnieku pag. pārv.	brivzemnieki @ aloja.lv
18.	Zūdite Jiņensone	SIA LLKC	zudite.jiņensone @ llkc.lv

ESF IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

2.DARBA GRUPAS SANĀKSME

Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde 2013.-2030. gadam

2014.gada 13.jūnijā, plkst 8.30 Alojā

Darba grupa_____

Piedalās

Nr.	Vārds, uzvārds	Ko pārstāv	e-pasts
1.	Marina Kamale	Alojas novada dome	marina.kamale @ aloja.lv
2.	Dīnesti Krūze	Salacgrīvas novada dome	[illegible] @ salacgriva.lv
3.	Rihards Būda	Alojas novada dome	Rihards.Buda @ aloja.lv
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

2.plānošanas semināra dalībnieki

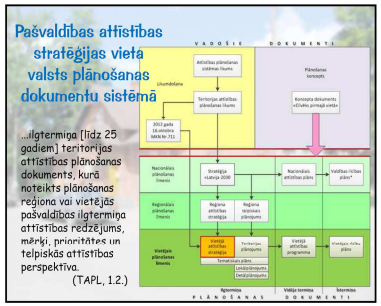

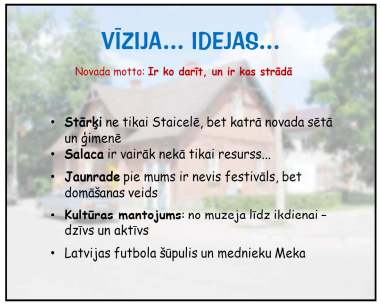

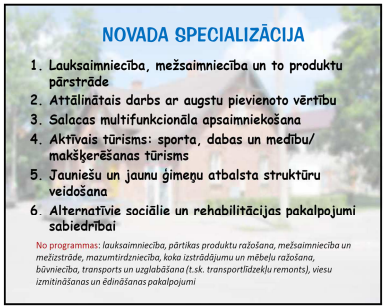

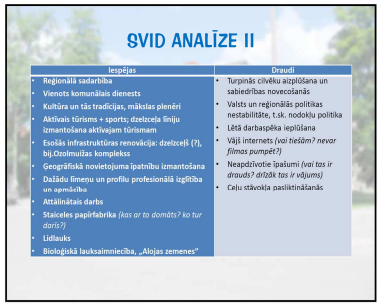

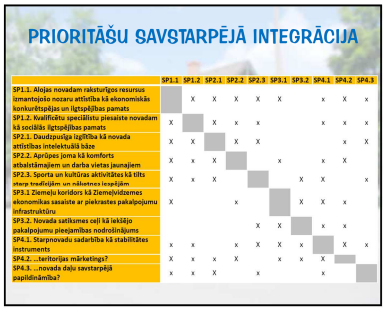

2.plānošanas semināra prezentācijas materiāli

2.plānošanas semināra prezentācijas materiāli (nobeigums)

2. VIEDOKĻI PAR STRATĒĢIJAS 1.REDAKCIJU

2.1. Publiskās apspriešanas gaitā izteiktie iebildumi un priekšlikumi

Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2030. gadam 1.redakcijas publiskās apspriešanas pasākumi, saskaņā ar Alojas novada domes lēmumu Nr.324 (prot.10, #4), notika no 2014. gada 14. jūlija līdz 2014. gada 12. augustam. Publiskās apspriešanas ietvaros notika divas sabiedriskās apspriedes (sapulces), kā arī izstrādātāja un domes pārstāvju tikšanās ar novada uzņēmēju konsultatīvo padomi.

NORAKSTS

Latvijas Republika

ALOJAS NOVADA DOME

Reģ.Nr.90000060032, Jūras iela 13, Alojā, Alojas novadā , LV - 4064, tel.64022920 ,fakss 64023925, e – pasts: dome@aloja.lv

LĒMUMS

10.07.2014. ALOJĀ Nr.324
protokols Nr.10 4#

Par Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. – 2030. gadam 1. redakcijas publiskās apspriešanas uzsākšanu.

Izskatot Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. – 2030. gadam 1. redakciju, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likuma 12. panta pirmo daļu, 2009. gada 26. augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" 10. punktu, 2009. gada 13. oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi", 2012. gada 16. oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 67., 68. un 69.punktu, Alojas novada dome, atklāti balsojot, **nolemj**:

1) Nodot Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. – 2030. gadam 1. redakciju publiskajai apspriešanai un Rīgas plānošanas reģionam atzinuma sniegšanai.
2) Noteikt publiskās apspriešanas termiņu no 2014. gada 14. jūlija līdz 12. augustam.
3) Nodrošināt plānošanas dokumenta pieejamību mājas lapā www.aloja.lv un Alojas novada domē.
4) Paziņojumu par plānošanas dokumenta pieejamību un viedokļu izteikšanas iespējām publicēt pašvaldības mājas lapā www.aloja.lv un laikrakstā „Auseklis".
5) Kontroli par lēmuma izpildi uzdot Alojas novada domes izpilddirektoram.

Domes priekšsēdētājs (paraksts) Valdis Bārda
(zīmogs)
NORAKSTS PAREIZS
Kancelejas pārzines p.i. L.Meldere Lauma Meldere
Alojā, 2014.gada 10.jūlijā

2.1.1. Tikšanās ar Uzņēmēju konsultatīvo padomi 2014.07.22.

Sanāksme atklāta plkst. 16:10.

Sanāksmi vada: Ilze Caune (padomes priekšsēdētāja)

Protokolē: Zane Šlendaka (Alojas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste)

Sanāksmē piedalās:

1. pieci padomes locekļi: Ilze Caune, Alvis Bondars, Normunds Minalto, Māris Siktārs, Ilgonis Līvs;
2. pašvaldības pārstāvji: Gunita Meļķe – Kažoka, Rihards Būda;
3. izpilddirektors Mārtiņš Kļaviņš un deputāts, priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs Māris Možvillo;
4. izpildītāja pārstāvis – izstrādes metodiskais vadītājs Jānis Kauliņš.

Izpildītāja pārstāvis lūdz uzdot jautājumus, izteikt iebildumus un priekšlikumus.

Sanāksme slēgta plkst. 16:55.

Iebildums: stratēģijas plāns pārāk virspusējs, piemēram, sadaļā par lauksaimniecību trūkst konkrētu attīstības mehānismu.

Paskaidrojums: stratēģijas saturu nosaka 2012. gada 18. oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" desmitais punkts. Saskaņā ar to, Stratēģijā definējama vīzija, mērķis, prioritātes un teritorijas specializācija. Prioritāšu ietvaros var norādīt ilgtermiņa rīcības virzienus, nedetalizējot tos līdz rīcībām. Katram stratēģiskajam mērķis par pamatu ir Attīstības programmā iekļautā detalizētā informācija un grupu darba rezultāti.

Iebildums: izlabot kļūdu punktā par atpazīstamajiem iekšējiem zīmoliem, nomainot uz „Aloja-Starkelsen" attiecināto vārdu „zīmols".

Rīcība: nav runa par formālo zīmolu, kāds fiksēts dokumentos, bet zīmolu kā nosaukumu, ar kuru konkrētais uzņēmums sabiedrībā ir vislabāk atpazīstams, tai skaitā vislabāk atrodams interneta meklētājos. Attiecīgajās vietās Stratēģijā un tās pielikumā pievienotas paskaidrojošas piezīmes.

Iebildums: no iespējamajiem draudiem izņemt punktu par lētā darbaspēka ieplūšanu, pamatojot, ka tas novadā, nav aktuāli.

Rīcība: iebildums ir argumentēts un pamatots; attiecīgais punkts no draudiem izņemts.

Iebildums: izlabot terminoloģisku neprecizitāti attiecībā uz jēdziena „Ziemeļu stīga" lietošanu.

Rīcība: „Ziemeļu stīga" tekstā un kartogrāfiskajā materiālā attiecināta tikai uz Mazsalacas-Staiceles-Ainažu virzienu, kā tas ir, piemēram, RPR plānošanas dokumentos. Savukārt, pārējās saistības Mazsalacas-Alojas, Alojas-Salacgrīvas un Staiceles-Salacgrīvas virzienos apzīmētas ar kopēju jēdzienu „austrumu-rietumu virziens" vai, runājot par konkrētiem virzieniem ģenerālā virziena ietvaros, „austrumu-rietumu koridors".

Priekšlikums: atspoguļot Stratēģijā nepieciešamību uzlabot eksakto zinātņu priekšmetu mācīšanu vispārējās izglītības iestādēs, ieskaitot jaunu pedagogu piesaisti.

Rīcība: papildināts komentārs pie RV2.1. Rīcību tālāka detalizācija nepieciešama jau Attīstības programmas līmenī.

Priekšlikums: Stratēģijas virsmērķa „Alojas novads ir kļuvis par uzņēmīgiem un radošiem cilvēkiem draudzīgu teritoriju" papildināšana ar vārdiem „atvērtu"/"pieejamu" teritoriju.

Rīcība: virsmērķis izteikts sekojošā formulējumā: „Alojas novads ir kļuvis par uzņēmīgiem un radošiem cilvēkiem atvērtu un draudzīgu teritoriju".

2.1.2. Sabiedriskā apspriede 2014.08.05.

Apspriede notika 2014. gada 5. augustā, plkst.17:00, Alojas novada domes mazajā zālē.

Piedalījās:

1. Valdis Bārda – Alojas novada domes priekšsēdētājs;
2. Rihards Būda – Alojas novads, Alojas pagasta pārvaldnieks;
3. Dina Avotiņa – SIA „Silvas";
4. Jānis Kauliņš – attīstības plānošanas speciālists, projekta metodiskais vadītājs, SIA „Ķemers Business and Law Company";
5. Edīte Ķemere - Projekta vadītāja, SIA „Ķemers Business and Law Company".

Sapulces vadītāja un protokoliste – Edīte Ķemere

Sanāksme slēgta plkst. 18:20.

Priekšlikums: papildināt SM1 „Daudzveidīgas uzņēmējdarbības izpausmes", ietverot aitkopības nozari un uzsverot uz sadarbības mehānismiem, starp uzņēmēju organizācijām un pašvaldību uzņēmējdarbības veicināšanā.

Rīcība: nav pamata Stratēģijā izcelt vienu, relatīvi šauru nozari, jo tas attiecīgi apgrūtinātu attīstību citās jomās, it īpaši tāpēc, ka aitkopības nozarei sava attīstības stratēģija jau ir izstrādāta. Iespējamie sadarbības mehānismi ir detalizēti pa interešu grupām un iestrādāti RV1.1. „Atbalsts efektīvai un videi draudzīgai zemkopībai (lauksaimniecība, mežsaimniecība) un tās produktu pārstrādei ar augstu pievienoto vērtību" komentārā.

Priekšlikums: izcelt Stratēģijā nepieciešamību uzlabot interneta pieejamību lauku teritorijās.

Rīcība: jautājums būtībā prasa konkrētu tūlītēju rīcību un tādēļ nav stratēģiska rakstura nostādne, kas risināma ilgtermiņā; drīzāk tas ir programmas vai pat īstermiņa plāna uzdevums. Tomēr, ievērojot tās nozīmīgumu vairākās Stratēģijas prioritātēs, problēma ir atspoguļota 4.1.3.sadaļā „Satiksmes infrastruktūra". Apspriedes dalībnieki izteica priekšlikumu ieinteresētajām personām sagatavot iesniegumu domei ar iedzīvotāju parakstiem, kas būtu pamats tālākajām rīcībām jau no domes puses.

Priekšlikums: uzsvērt, ka profesionālās izglītības attīstības iespējām aktuāli apvienoties un sadarboties ar kaimiņu novadiem.

Paskaidrojums: tas jau ir ietverts komentāros pie RV2.1. un RV4.4.

2.1.3. Sabiedriskā apspriede 2014.08.07.

Apspriede notika 2014. gada 7. augustā, plkst.17:00 Staiceles bibliotēkā.

Piedalās:

1. Einārs Bērziņš – Alojas novada, Staiceles pagasta pārvaldnieks;
2. Anita Strokša – Staiceles bibliotēkas vadītāja;
3. Irita Neripa – darba terapijas un rehabilitācijas centrs "Vīķi" vadītāja;
4. Jānis Kauliņš – attīstības plānošanas speciālists, projekta metodiskais vadītājs, SIA „Ķemers Business and Law Company";
5. Edīte Ķemere – projekta vadītāja, SIA „Ķemers Business and Law Company".

Sapulces vadītāja un protokoliste – Edīte Ķemere

Sanāksme slēgta plkst. 18:00.

Konkrēti iebildumi un priekšlikumi izteikti netika. Norisinājās diskusija par Stratēģijas 1.redakcijā ietvertajiem jautājumiem, apspriežot to iespējamo detalizāciju programmas līmenī (t.i., iespējamos grozījumus un papildinājumus Attīstības programmā, skatoties no Stratēģijas pozīcijām), un par iepriekš izteiktajiem iebildumiem un priekšlikumiem.

2.2. Institūciju atzinumi

Par Stratēģijas 1.redakciju viedokli izteica:

- ❑ Vides pārraudzības Valsts birojs,
- ❑ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību ZAAO,
- ❑ Rīgas plānošanas reģions.

2.2.1. Vides pārraudzības valsts birojs

Vides pārraudzības Valsts birojs (VPVB), atbildot uz Alojas domes 03.07.2014. vēstuli Nr. 6-1-16/14/548, izsniedza atzinumu, saskaņā, ar kuru izstrādājamai Stratēģijai nav, nepieciešams veikt stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Domes vēstule (iesniegums) un VPVB atbilde pievienoti zemāk.

Latvijas Republika
ALOJAS NOVADA DOME
Reģ.Nr.90000060032, Jūras iela 13, Aloja, Alojas novads, LV - 4064, tel.64023920, fakss 64023925
dome@aloja.lv

Alojā

Vides pārraudzības valsts birojam
Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV-1045

Valsts vides dienesta Valmieras
reģionālajai vides pārvaldei
L.Paegles ielā 13, Valmierā, LV-4201

Veselības inspekcijas
Vidzemes kontroles nodaļai
L.Paegles ielā 9,
Valmierā, LV-4201

03.07.2014. Nr.6-1-16/14/548

IESNIEGUMS par plānošanas dokumenta
„Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030. gadam"
(turpmāk – Stratēģija)
izstrādes uzsākšanu.

Plānošanas dokumenta izstrādātājs	"Ķemers Business and Law company" pēc Alojas novada domes pasūtījuma
Plānošanas dokumenta veids un tā īstenošanas ilgums	Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam
Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	Alojas novada attīstības programma 2013.-2019. gadam
Teritorijas, kuras saistītas ar plānošanas dokumenta realizāciju	Alojas novads
Plānošanas dokumentā paredzētās darbības, t.sk. likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1.un 2. pielikumā paredzētās darbības, to veids, apjoms un resursu izmantošana	Plānošanas dokumenti tieši neplāno saimniecisko darbību, kā arī citas paredzētās darbības, kas minētas likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1.un 2. pielikumā. Tomēr, ņemot vērā, ka plānošanas dokumenti paredz iespējamu tūrisma, lauksaimniecības, lauksaimniecības produktu pārstrādes un pārtikas rūpniecības attīstību novada teritorijā un ierāda tam labvēlīgās teritorijas, potenciāli ir iespējamas atsevišķas darbības, kas minētas likuma 2.pielikuma 1., 7. un 12.p.
Vides problēmas, kas saistītas ar izstrādājamo plānošanas dokumentu	Galvenā vides problēma ir saistīta ar Salacas upes aizaugšanu barojošā piesārņojuma dēļ. Alojas novadā ūdenssaimniecības objekti ir rekonstruēti un nav paaugstinātas piesārņojuma ieneses avots. Arī lauksaimniecības radītā piesārņojuma tieša ienese nav novērojama; nelielā mērā tā var būt no Salacas kreisā krasta pietekām. Barojošais piesārņojums (N, P un organiskās vielas) ģenerējas galvenokārt Burtnieku ezerā un tajā ietekošajās upēs. Alojas, Burtnieku, Mazsalacas un Salacgrīvas novadi ir izveidojuši apvienību, kuras viens no galvenajiem izdevumiem ir tieši Salacas ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana. Kaut gan šo pasākumu īstenošana pārsniedz izskatāmās Stratēģijas mērogus, tieši starpnovadu sadarbība ir viens no Stratēģijas pamatelementiem. Tāpēc var apgalvot, ka Stratēģijas nostādnes veicinās konkrētās problēmas risināšanu. Specifisku industriāla rakstura vides problēmu novadā nav.
Natura 2000 teritorijas plānošanas teritorijā, plānošanas dokumentā paredzētās darbības Natura 2000 un tām pieguļošajās teritorijās	Alojas novads pilnībā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijā – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā (ZBR). ZBR nav Natura2000 teritorija, taču tās ietvaros atrodas arī virkne Natura2000 teritoriju: • Dabas parks "Salacas ieleja", • Dabas liegums "Dzērves purvs", • Dabas liegums "Kalna purvs", • Dabas liegums "Lielpurvs", • Dabas liegums "Ziemeļu purvi", • Dabas liegums "Ungurpils meži". Stratēģija neparedz konkrētas darbības šo teritoriju tiešā tuvumā, izņemot Salacas ieleju, ko principā var skart saimnieciskā darbība Staicelē, kā arī apstāklis, ka Salacas upe ir nozīmīgs tūrisma koridors.
Citas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kā arī dabas resursu aizsargjoslas, t.sk. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla, plānošanas teritorijā un iespējamā ietekme uz tām	Citu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju Alojas novadā nav.
Institūcijas, ar kurām, atbilstoši MK noteikumu Nr.157 (23.03.2004.) „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" III daļā noteiktajam, notikušas konsultācijas par stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību un informācija par konsultāciju rezultātiem	Paredzētas konsultācijas ar Valsts vides dienesta Rīgas reģionālo vides pārvaldi un Veselības inspekciju par vides pārskata saturu. Šai etapā konsultācijas nav veiktas, jo plānojuma izstrādātājs SIA "Ķemers Business and Law Company"un pasūtītājs Alojas novada dome, ņemot vērā iepriekš izklāstītos apstākļus, kā arī apstākli, ka stratēģiskā IVN procedūra un vides pārskata izstrāde ir notikusi 2013. gadā izstrādātajai Attīstības programmai, ir vienisprātis par to, ka stratēģiskā IVN procedūra izstrādājamai Stratēģijai nav nepieciešama.
Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis par stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību	Stratēģiskais IVN **nav nepieciešams**, jo paredzētās darbības vai nu tiek vērstas uz vides stāvokļa uzlabošanu Natura2000 teritorijās, vai arī šīs teritorijas neskar. Jau minēts, ka stratēģiskā IVN procedūra un vides pārskata

Iesniegums VPVB par Stratēģijas izstrādes uzsākšanu

	izstrāde ir veikta 2013.gadā izstrādātajai Attīstības programmai, kas satur arī rīcības plānu ar konkrētu rīcību kompleksu, kas potenciāli var ietekmēt vides stāvokli novadā un, it īpaši, Natura2000 teritorijās. Stratēģija, kā vispārīgāka rakstura dokuments, ietver sevī šīs aktivitātes. Tādējādi notiktu arī nepamatota dokumentu dublēšanās.
Cita informācija (piemēram, būtiskākie esošie vidi ietekmējošie faktori)	Ievērojot ZBR teritorijas īpatnības, nozīmīga novada vērtība ir dabas un kultūrainava arī ārpus Salacas ielejas. Tā ir definēta kā viena no pamatvērtībām un Stratēģija paredz tās saglabāšanu un tālāku izkopšanu. Stratēģijā esošās vadlīnijas teritorijas plānošanai paredz ievērot arī ZBR Ainavu ekoloģisko plānu, kas nosaka mozaīkveida un kultūrvēsturiskās ainavas klātbūtni vairākās novada teritorijas daļās.

Kad iesniegts vai plānots iesniegt spēkā esoša plānošanas dokumenta monitoringa ziņojumu (MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" VIII nodaļa)*	*Neaizpilda*

* - Aizpilda, ja iepriekš veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Alojas novada domes priekšsēdētājs Valdis Bārda

Iesniegums VPVB par Stratēģijas izstrādes uzsākšanu (nobeigums)

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045

Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

Rīgā, 10.07.2014. Nr. 7–02/1145

Alojas novada dome
dome@aloja.lv

Valsts vides dienesta
Valmieras reģionālā vides pārvalde
parvalde@valmiera.vvd.gov.lv

Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu

Vides pārraudzības valsts birojs izskatīja Alojas novada domes 2014.gada 9.jūlija vēstuli Nr.6-1-16/14/, 2014.gada 3.jūlija iesniegumu Nr.6-1-16/14/548 par Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014. – 2030.gadam izstrādi un tam pievienoto plānošanas dokumenta 1.redakciju. Izvērtējot Vides pārraudzības valsts biroja rīcībā esošo informāciju saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, Vides pārraudzības valsts birojs ir pieņēmis lēmumu nepiemērot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2014.–2030.gadam.

Pielikumā:

Vides pārraudzības valsts biroja 2014.gada 10.jūlija lēmums Nr.39 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu – 3 lpp.

Direktora p.i. I.Kramzaka

Celitāne 67770826
ilze.celitane@vpvb.gov.lv

SAŅEMTS
Alojas novada domē
2014.gada 10. jūlijā
Nr. 3.6/14/787-V

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

VPVB atbilde uz iesniegumu

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS
Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045
Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

Rīgā,
2014.gada 10.jūlijā

Lēmums Nr.39

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts:

Alojas novada dome, e–pasts: dome@aloja.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030.gadam (turpmāk arī IAS).

Izvērtētā dokumentācija:

Alojas novada domes 2014.gada 9.jūlija vēstule Nr.6-1-16/14/, 2014.gada 3.jūlija iesniegums Nr.6-1-16/14/548 par Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014. – 2030.gadam izstrādi un plānošanas dokumenta 1.redakcija.

Alojas novada domes viedoklis:

Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2014. – 2030.gadam nav nepieciešams piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Faktu konstatācija un izvērtējums:

1. Alojas novada dome informē par Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014. – 2030.gadam izstrādi.
2. Iesniegumā norādīts, ka Alojas novada IAS tiks izstrādāta saistībā ar Alojas novada attīstības programmu 2013.–2019.gadam, kurai vienkopus ar Alojas novada teritorijas plānojumu 2012.–2025.gadam ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un sagatavots vienotos Vides pārskats, par kuru Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk arī Birojs) 2013.gada 21.februārī ir izdevis atzinumu Nr.8.
3. Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likuma 21.pantu, vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā nosaka pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējumu, stratēģiskos

mērķus, attīstības prioritātes, kā arī telpiskās attīstības perspektīvu rakstveidā un grafiskā veidā. Pašvaldības iesniegumā norādīts, ka Alojas novada IAS ir paredzētas tūrisma, lauksaimniecības, lauksaimniecības produktu pārstrādes un pārtikas rūpniecības attīstības iespējas novada teritorijā, nosakot arī tām labvēlīgās teritorijas; konkrētas darbības, t.sk. darbības, kas minētas likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1. un 2.pielikumā tiešā veidā nav plānotas. Saskaņā ar pašvaldības sniegto informāciju, tostarp telefonsarunā ar pašvaldības pārstāvi precizēto informāciju, Alojas novada IAS neparedz izmaiņas novada telpiskajā plānojumā, kā arī neparedz tādu darbību īstenošanu, kas nav ietvertas Alojas novada attīstības programmā 2013. – 2019.gadam.

4. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzes datiem Alojas novada teritorija ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, kura aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē likums „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu" un Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kā arī tajā atrodas sešas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas *(Natura 2000*) teritorijas – dabas liegumi „Dzērves purvs", „Kalna purvs", „Lielpurvs", „Ungurpils meži" un „Ziemeļu purvi", kuru aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" un Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kā arī dabas parks „Salacas ieleja", kuram ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns un aizsardzības un izmantošanas kārtība noteikta Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumos Nr.228 „Dabas parka „Salacas ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Saskaņā ar iesniegumā norādīto, Alojas novada IAS nav paredzētas konkrētas darbības *Natura 2000* teritoriju tiešā tuvumā.
5. Vides pārraudzības valsts birojs, saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" $23.^2$ pantā minētajiem kritērijiem, ir izvērtējis pašvaldības sniegto un Biroja rīcībā esošo informāciju, un vadoties no veiktā izvērtējuma rezultātiem, plānošanas dokumenta izstrādes mērķa un būtības, tajā paredzētajiem Alojas novada attīstības risinājumiem un to saistību ar jau izstrādātajiem un apstiprinātajiem pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem – Alojas novada attīstības programmu 2013.–2019.gadam un Alojas novada teritorijas plānojumu 2012.–2025.gadam, kuriem ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, un lietderības apsvērumiem, secina, ka Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014. – 2030.gadam īstenošanai nav paredzama papildus būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi, tādēļ nav nepieciešams piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4.panta (3) un (5)daļa, $23.^2$pants, $23.^3$pants, $23.^5$pants;
- Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" 5.,6.,7. punkts;
- Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām";
- Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi";
- Likums „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu";

VPVB atzinums par stratēģiskā IVN procedūras nepieciešamību

- Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi";
- Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumi Nr.228 „Dabas parka „Salacas ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi";
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Ministru kabineta 2012.gada 16.oktobra noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem".

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Vides pārraudzības valsts birojs, saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 23.^{3}pantā noteikto, izvērtēja Alojas novada domes 2014.gada 9.jūlija vēstuli Nr.6-1-16/14/, 2014.gada 3.jūlija iesniegumu Nr.6-1-16/14/548 par Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014. – 2030.gadam izstrādi un tam pievienoto plānošanas dokumenta 1.redakciju. Ņemot vērā Alojas novada domes sniegto informāciju, likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 23.^{2} pantā noteiktos stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Vides pārraudzības valsts birojs secina, ka plānošanas dokumenta īstenošanai nav paredzama papildus būtiska negatīva ietekme uz vidi, tādejādi plānošanas dokuments attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4.panta piektajā daļā noteiktajiem plānošanas dokumentiem, kuriem stratēģisko novērtējumu neveic.

Lēmums:

- Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2014. – 2030.gadam.

Direktora p.i. I.Kramzaka

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

VPVB atzinums par stratēģiskā IVN procedūras nepieciešamību (nobeigums)

2.2.2. ZAAO 07.07.2014. vēstule Nr.5-4/195

Iebildums: ZAAO pieprasa iekļaut Stratēģijā tekstu „Atkritumu apsaimniekošana Alojas novadā notiek saskaņā ar Ziemeļvidzemes reģionālo apsaimniekošanas plānu 2014.-2020. gadam", kā arī norādīt Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas plānu 2014.-2020. gadam plānošanas dokumentu sarakstā.

Rīcība: Minētais dokuments pēc būtības neatbilst stratēģijas nostādnēm, jo ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, bet, saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likuma 9. panta trešo punktu, vidēja termiņa plānošanas dokumenti hierarhiski ir pakārtoti ilgtermiņa plānošanas dokumentiem. Kā ilgtermiņa plānošanas dokuments atkritumu apsaimniekošanas jomā tāpēc ir izskatīts „Ziemeļvidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2005.–2025. g."; šis dokuments īsi ir atspoguļots 2.pielikuma 8.3.sadaļā. Ilgtermiņa griezumā vides stāvoklis, ieskaitot ar atkritumu saimniecību saistītos aspektus, Alojas novadā uz nākamo stratēģiskās plānošanas posmu nav atzīts par prioritāri risināmu problēmu un, tāpēc Stratēģijā skarts, netiek. Atkritumu saimniecības uzturēšana un attīstīšana ir pašvaldības ikdienas uzdevums, kas risināms neatkarīgi no tā klātbūtnes Stratēģijā. Detalizēts atkritumu saimniecības situācijas apraksts, atrodama Alojas novada Attīstības programmas, 5.4.3.nodaļā, bet ar tās attīstību sastopamās rīcības ietilpst Attīstības programmas prioritātes VTP2 „Tehniskās infrastruktūras attīstība" rīcības virzienā RV2.1 „Sakārtota vides infrastruktūra" un veido uzdevumu U2.1.2. „Atkritumu saimniecības sakārtošana un attīstība". Rīcības un investīciju plānos atspoguļoti arī konkrēti pasākumi šai jomā.

SIA „ZAAO" atzinuma kopija pievienota zemāk.

2.2.3. Rīgas Plānošanas reģions

RPR atzinums 30.07.2014. izsniegtajā atzinumā Nr. SA-2/29 konstatē izstrādātās Stratēģijas atbilstību attīstības plānošanas likumdošanas prasībām pēc satura un pēc būtības, kā arī atbilstību Rīgas plānošanas reģiona plānošanas dokumentu nostādnēm.

Priekšlikums: Stratēģijas 6.nodaļā ievietot atsauces uz izmantotajiem RPR attīstības plānošanas dokumentiem un RPR izstrādāto metodoloģisko materiālu reģiona vietējo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu izstrādei.

Rīcība: atsauces uz RPR plānošanas dokumentiem pievienotas nodaļās, kurās šie dokumenti citēti vai izmantoti (piemēram, Stratēģijas 33.lpp. zemsvītras piezīme, arī 2.pielikuma 5.nodaļa). Atsauces 6.nodaļā (faktiski šī sadaļa nav numurēta) ir domātas kā pamatojums konkrētai informācijai, kas ņemta no ārējiem avotiem. Minētais metodoloģiskais materiāls Stratēģijā nav pieminēts, jo izstrādes gaitā netika izmantots. Taču, spriežot pēc atzinuma satura pielikuma 7.p. norādes, iespējams, ka šeit domāts dokuments, kas veidots uz RPR dokumenta „Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums. III daļa. Teritorijas plānojuma vadlīnijas. Rīga, 2007. g. februāris." pamata. Pēdējais ir izmantots novada telpiskās attīstības pamatnostādņu izstrādē, uz ko norādīts zemsvītras piezīmē Stratēģijas 32.lpp.

RPR atzinuma kopija pievienota zemāk.

Rīgas iela 32, Valmiera, LV 4201
Tālr. +371 64281250
Fakss +371 64281251

SIA "ZAAO"
Reģ. Nr. 44103015509
zaao@zaao.lv; www.zaao.lv

Valmierā
2014.gada 17.jūlijā
Nr.5-4/195

Alojas novada domes priekšsēdētājam
Valdim Bārdam
Jūras 13, Aloja, Alojas novads, LV-4064

Par atkritumu apsaimniekošanas jautājumu iekļaušanu Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā

Izsakot viedokli Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2030.gadam publiskās apspriešanas procesā, vēlamies uzsvērt, ka atkritumu apsaimniekošana Alojas novadā notiek saskaņā ar Ziemeļvidzemes reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu. Konkrēto plānu 2014.-2020.gadam Alojas novada dome akceptēja 2014.gada 26.februārī (lēmums Nr.56, protokols Nr.3 8#).

Saskaņā ar iepriekš minēto iesakām Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas dokumentā iekļaut tekstu: „Atkritumu apsaimniekošana Alojas novadā notiek saskaņā ar Ziemeļvidzemes reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2014.-2020.gadam", kā arī norādīt Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas plānu 2014.-2020.gadam plānošanas dokumentu sarakstā.

Ar cieņu

Valdes priekšsēdētājs Aivars Sirmais

Z.Leimane
26610013

SAŅEMTS
Alojas novada domē
2014.gada 21. jūlijā
Nr. 3-6/M/893-2

SIA „ZAAO" atzinums

RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONS

Reģ.Nr. 90002222018, Zigfrīda Annas Meierovica bulvārī 18, Rīga, LV – 1050,
tālr.: +371 67226430, fakss: +371 67226431, e-pasts: rpr@rpr.gov.lv, www.rpr.gov.lv

Rīgā

30.07.2014. Nr. SA-2/129
Uz 11.07.2014. Nr. 6-1-16/14/561

Alojas novada dome
Jūras iela 13, Aloja,
Alojas novads, *LV-4064*

Par Alojas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013.-2030.gadam

Rīgas plānošanas reģions (turpmāk – RPR) informē, ka ir saņēmis Alojas novada domes 11.07.2014. vēstuli Nr. 6-1-16/14/561 „Par Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2030.gadam 1.redakciju" (RPR reģistrēta 17.07.2014. Nr.332-SA). RPR iepazinies un izvērtējis iesniegtos Alojas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2030.gadam materiālus.

Atzinuma sagatavošanai tika izvērtēta Alojas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2030.gadam (turpmāk – Stratēģija) atbilstība normatīvo aktu prasībām un RPR teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem (RPR attīstības stratēģijai 2000.-2020.gadam, RPR telpiskajam plānojumam 2005.-2025.gadam).

Darām Jums zināmu, ka Stratēģija ir izstrādāta atbilstoši noteiktajai attīstības plānošanas sistēmai *(Attīstības plānošanas sistēmas likuma 8. pants un 9.panta 4.daļa, Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5.pants, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 9.punkts)* – ievērojot nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentā – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam noteiktos ilgtermiņa attīstības mērķus un prioritātes un atspoguļo valsts teritorijas attīstības politiku. Stratēģija atbilst reģionāla līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem – RPR attīstības stratēģijas 2000.-2020.gadam attīstības prioritātēm un RPR telpiskajā plānojumā 2005.-2025.gadam noteiktajai perspektīvai telpiskai struktūrai.

Stratēģija ietver Stratēģisko daļu un Telpiskās attīstības perspektīvu *(Teritorijas attīstības plānošanas likuma 21.panta 1.daļa, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 2.1.nodaļas 10.1. un 10.2.punkts)*. Stratēģiskajā daļā ir ietverts ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, ilgtspējīgas attīstības prioritātes un teritorijas specializācija *(Teritorijas attīstības plānošanas likuma 21.panta 1.daļa, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 2.1.nodaļas 10.punkts)*.

Telpiskās attīstības perspektīvā ir aprakstīta un grafiski attēlota Alojas novada patreizējā un vēlamā telpiskā struktūra 2030.gadā, ietverti nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas, galvenās funkcionālās telpas, apdzīvojuma struktūra un publisko pakalpojumu klāsts, galvenie transporta koridori, infrastruktūra, maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti *(Teritorijas attīstības plānošanas likuma 21.panta 2.daļa, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 2.1.nodaļas 11.punkts)*.

Stratēģijas īstenošanas uzraudzībai noteikti ilgtermiņā sasniedzamie rezultatīvie rādītāji *(Teritorijas attīstības plānošanas likuma 12.panta 3.daļa, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību*

SAŅEMTS
Alojas novada domē
2014.gada 11. augusta
Nr. 6-1/M/848-2

Rīgas plānošanas reģiona atzinums

teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 12.punkts), un vēlamās to tendences Stratēģijas ieviešanas uzraudzībai.

Ir nodrošināta sabiedrības līdzdalība Stratēģijas izstrādē un sabiedriskās iesaistes pasākumi notiek saskaņā ar normatīvo aktu prasībām *(Teritorijas attīstības plānošanas likuma 4.pants, Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" 13. un 14.punkts, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 67.,68. un 71.punkts)*. Pieņemti lēmumi par Stratēģijas izstrādes uzsākšanu, nodošanu publiskai apspriešanai un Stratēģijas nodošanu RPR atzinuma sniegšanai. Informācija ir ievietota internetā pašvaldības mājas lapā (www.aloja.lv). Apspriežamie dokumenti ir pieejami pašvaldībā un internetā. Publiskās apspriešanas laikā tiek nodrošināta iespēja sniegt atzinumus un ieteikumus rakstiski, kā arī piedalīties publiskās apspriešanas sabiedriskajās sanāksmēs.

RPR kopumā atbalsta izstrādāto Alojas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013.-2030.gadam, tomēr aicinām Stratēģijas 6.nodaļā iekļaut atsauces uz izmantotajiem RPR Attīstības plānošanas dokumentiem un RPR izstrādāto metodoloģisko materiālu „Rīgas plānošanas reģiona vietējo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu izstrādei.

Pielikumā:
Kritēriju izpildes vērtējums par pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas atbilstību Rīgas plānošanas reģiona teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām – uz 5 lapām.

Ar cieņu,

Administrācijas vadītājs J. Miezeris

Cielava 67559821

Rīgas plānošanas reģiona atzinums

Pielikums Nr.1 Rīgas plānošanas reģiona 2014.gada 13.jūnija rakstiskā procedūrā Lēmums Nr.14 kārtībai „Kārtība, kādā Rīgas plānošanas reģions izvērtē vietējo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas"

KRITĒRIJU IZPILDES VĒRTĒJUMS PAR PAŠVALDĪBAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJAS ATBILSTĪBU RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM UN NORMATĪVAJOS AKTOS NOTEIKTAJĀM PRASĪBĀM

Pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas nosaukums: Alojas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2030.gadam (1.redakcija)

Pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas iesniegšanas datums: 17.07.2014.

Aizpildīšanas datums: 29.07.2014.

N. p. k.	Kritērijs	Pants/ punkts normatīvajos aktos	Atzīme par izpildi (jā / nē / daļēji)	Komentārs (par atbilstību kritērijam un nepieciešamie uzlabojumi)
1. Pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk – IAS) ir izstrādāta atbilstoši noteiktajai attīstības plānošanas sistēmai (Attīstības plānošanas sistēmas likuma 8. pants un 9.panta 4.daļa, Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5.pants, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 9.punkts)				
1.1.	*IAS ir izstrādāta ilgterminam (līdz 25 gadiem)*	*APSL 8.pants*	Jā	IAS izstrādāta 18 gadiem no 2013.-2030.gadam
1.2.	*IAS ir izstrādāta, ievērojot hierarhiski augstāka nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentā - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030 noteiktos ilgtermiņa attīstības mērķus un prioritātes*	*APSL 9.panta 4.daļa; TAPL 5.pants; MKN 711 9.punkts*	Jā	Alojas novada IAS galveno koncepciju nosaka vīzija un attīstības stratēģiskie mērķi. Novada attīstības stratēģiskie risinājumi atbilst nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030.gadam.
1.3.	*IAS ir izstrādāta saskaņā ar Rīgas plānošanas reģiona teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem ilgtermiņa attīstības mērķiem un prioritātēm*	*APSL 9.panta 4.daļa; TAPL 5.pants; MKN 711 9.punkts*	Jā	Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums 2005.-2025.gadam nosaka reģiona perspektīvo telpisko struktūru, kur Alojas novada teritorijas neliela daļa atrodas Lauku telpas ar jauktu (mozaīkveida) zemes lietojumu areālā, bet lielākā novada teritorijas daļa iekļaujas Tūrisma un dabas aizsardzības teritorijā,. IAS atbilst Rīgas plānošanas reģiona teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām attīstības prioritātēm, mērķiem un rīcības virzieniem (Rīgas plānošanas reģiona attīstības

Rīgas plānošanas reģiona atzinums, 1.pielikums.

				stratēģija 2000.-2020.gadam, Rīgas reģiona attīstības programma 2009.-2013.gadam ar stratēģiskām rīcībām līdz 2020.gadam), kā arī perspektīvai telpiskai struktūrai (Rīgas plānošanas reģiona telpiskais plānojums 2005.-2025.gadam).
2. IAS ietver šādas sadaļas (Teritorijas attīstības plānošanas likuma 21.panta 1.daļa, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 2.1.nodaļas 10.1. un 10.2.punkts)				
2.1.	*Stratēģiskā daļa*	*MKN 711 10.1.punkts*	Jā	IAS 2.nodaļa Stratēģijas galvenie elementi, 3.nodaļa Alojas novada specializācija.
2.2.	*Telpiskās attīstības perspektīva rakstveidā un grafiskā veidā*	*TAPL 21.panta 1. daļa; MKN 711 10.2.punkts*	Jā	IAS 4.nodaļa Telpiskās attīstības perspektīva.
3. Stratēģiskā daļa (Teritorijas attīstības plānošanas likuma 21.panta 1.daļa, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 2.1.nodaļas 10.punkts)				
3.1.	*Stratēģiskajā daļā ir ietverts ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi un attīstības prioritātes*	*TAPL 21.panta 1.daļa; MKN 711 10.1.punkts*	Jā	IAS izvirzītā attīstības vīzija – Alojas novads 2030 – Stārķi katrā novada sētā un ģimenē. Salaca un Iģe ir novada garīgās un materiālās bagātības avoti, kas to vieno un dara stipru kopā ar kaimiņiem. Jaunrade pie mums ir nevis festivāls, bet domāšanas veids. Kultūras mantojums no muzeja līdz ikdienai – dzīvs un aktīvs. Alojas novada stratēģiskais virsmērķis - Alojas novads ir uzņēmīgiem un radošiem cilvēkiem draudzīga teritorija IAS izvirzīti 4 **stratēģiskie mērķi** – **SM1.** Daudzveidigas uzņēmējdarbības izpausmes; **SM2**. Mērķorientēti pakalpojumi sabiedrībai; **SM3**. Mobilitāte un pakalpojumu pieejamība; **SM4**. Sadarbības pārvaldība novadā un Ziemeļvidzemē. Izvirzītas 9 ilgtermiņa attīstības **prioritātes** (SP).
3.2.	*Stratēģiskajā daļā ir ietverta teritorijas specializācija*	*MKN 711 10.1.punkts*	Jā	Alojas novadā kā galvenie ekonomiskās attīstības virzieni noteikti: 1)Novada materiālo resursu izmantošana, radot augstas pievienotās vērtības produktus. 2)Lauksaimniec, mežsaimniecība. 3)Attālinātais darbs. 4)Salacas un tās baseina mazo upju multifunkcionāla apsaimniekošana. 5)Aktīvais tūrisms. 6)Kultūras ekonomiskā un estētiskā potenciāla uzturēšana un attīstīšana. 7)Jauniešu un jaunu ģimeņu atbalsta struktūru veidošana. 8)Alternatīvie sociālie un rehabilitācijas pakalpojumi.
4. Telpiskās attīstības perspektīva (Teritorijas attīstības plānošanas likuma 21.panta 2.daļa, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 2.1.nodaļas 11.punkts)				
4.1.	*Telpiskās attīstības perspektīvā ir noteiktas teritoriju attīstības vadlīnijas, aprakstīta un grafiski attēlota vēlamā teritorijas telpiskā struktūra*	*TAPL 21.panta 2.daļa; MKN 711 11.punkts*	*Jā*	IAS 4.nodaļa Telpiskās attīstības perspektīva, kurā noteiktas teritoriju attīstības vadlīnijas un vēlamā telpiskā struktūra.
4.2.	*Telpiskās attīstības perspektīvā ir ietverti nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas, galvenās funkcionālās telpas*	*TAPL 21.panta 2.daļa; MKN 711 11.1.punkts*	*Jā*	Telpiskās attīstības perspektīvā ietverti nozīmīgākie esošie un ilgtermiņā vēlamie telpiskās struktūras elementi un funkcionālās telpas.
4.3.	*Telpiskās attīstības perspektīvā ir ietverta apdzīvojuma struktūra un publisko pakalpojumu klāsts*	*TAPL 21.panta 2.daļa; MKN 711 11.2.punkts*	*Jā*	Telpiskās attīstības perspektīvā ietverta apdzīvojuma struktūra un pakalpojumu klāsts.
4.4.	*Telpiskās attīstības perspektīvā ir ietverti galvenie transporta koridori un infrastruktūra, kā arī maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti*	*TAPL 21.panta 2.daļa; MKN 711 11.3.punkts*	*Jā*	Telpiskās attīstības perspektīvā ietverti būtiskākie un prioritāri attīstāmie infrastruktūras objekti .
4.5.	*Telpiskās attīstības perspektīvā ir ietverta dabas teritoriju telpiskā struktūra, tajā skaitā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls*	*TAPL 21.panta 2.daļa; MKN 711 11.4.punkts*	*Jā*	Telpiskās attīstības perspektīvā ietverta dabas teritoriju telpiskā struktūra, tai skaitā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un vērtīgas ainavu teritorijas.
4.6.	*Telpiskās attīstības perspektīvā ir ietvertas kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas un ainaviski vērtīgās teritorijas*	*TAPL 21.panta 2.daļa; MKN 711 11.5.un 11.6.punkts*	*Jā*	Telpiskās attīstības perspektīvā ietverta kultūrvēsturiski nozīmīgo teritoriju, tai skaitā materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma, telpiskā struktūra, tai skaitā ainaviski vērtīgas teritorijas, to attīstības pamatojums.

Rīgas plānošanas reģiona atzinums, 1.pielikums.

4.7.	*Telpiskās attīstības perspektīvā ir ietvertas prioritāri attīstāmās teritorijas*	*TAPL 21.panta 2.daļa; MKN 711 11.7.punkts*	*Jā*	Telpiskās attīstības perspektīvā ietvertas potenciāli attīstāmās teritorijas.
5. IAS īstenošanas uzraudzība (Teritorijas attīstības plānošanas likuma 12.panta 3.daļa, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 12.punkts				
5.1.	*IAS īstenošanas uzraudzībai noteikti rezultatīvie rādītāji*	*MKN 711 12.punkts*	Jā	IAS 5.nodaļā Attīstības plānošanas dokumentu īstenošana un uzraudzība 5.2.daļā dota rezultatīvo rādītāju sistēma, kurā norādīti rezultatīvie rādītāji to vēlamā tendence, kā arī šo rādītāju avoti, norādītas rādītāju pašreizējās vērtības. IAS 5.3.daļā sniegti priekšlikumi ilgtspējīgas attīstības pārvaldības indikatoru sistēmas izstrādei un ieviešanai.
6. Sabiedrības līdzdalība IAS izstrādē (Teritorijas attīstības plānošanas likuma 4.pants, Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" 13. un 14.punkts, MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 67.,68. un 71.punkts)				
6.1.	*IAS izstrādes procesā ir notikusi dokumenta publiskā apspriešana, kuras termiņš nav mazāks par četrām nedēļām (atkārtotas publiskās apspriešanas termiņš nav mazāks par trīs nedēļām)*	*MKN 711 68. un 71.punkts*	Jā	IAS pirmās redakcijas publiskās apspriešanas termiņš 14.07.2014.-12.08.2014. Paredzētas 2 sabiedriskās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes: 05.08.2014. – Alojas kultūras namā un 07.08.2014. – Staiceles pilsētas bibliotēkā.
6.2.	*Pašvaldības mājaslapā sadaļā „Sabiedrības līdzdalība" ievietots paziņojums par līdzdalības procesu atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā iestādes ievieto informāciju internetā*	*MKN 970 13.punkts*	Jā	Paziņojums ir ievietots pašvaldības mājaslapā sadaļā „Sabiedriskā aapspriešana".
6.3	*Pašvaldība elektroniski sagatavotu paziņojumu par līdzdalības procesu ir iesniegusi Rīgas plānošanas reģionam publicēšanai tā mājaslapā www.rpr.gov.lv sadaļā „Sabiedrības līdzdalība"*	*MKN 970 14.punkts*	Jā	Paziņojums ir ievietots RPR mājaslapā sadaļā „Sabiedrības līdzdalība".
7. RPR metodoloģiskajā materiālā ietverto principu ievērošana (Metodoloģiskais materiāls „Attīstības plānošana pašvaldībās" RPR vietējo pašvaldību IAS un AP izstrādei)				
7.1	*IAS izstrādē ir ņemts vērā metodoloģiskais materiāls RPR vietējo pašvaldību IAS un AP izstrādei „Attīstības plānošana pašvaldībās"*	-	*Jā*	IAS izstrādē ir ņemts vērā RPR izstrādātais metodoloģiskais materiāls, sadaļa par Lauku teritoriju plānošanu.

Tabulā lietotie saīsinājumi:

AP	Pašvaldības attīstības programma
APSL	08.05.2008. Attīstības plānošanas sistēmas likums
IAS	Pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija
MKN 711	16.10.2012. Ministru kabineta noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem"
MKN 970	25.08.2009. Ministru kabineta noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā"
RAL	21.03.2002. Reģionālās attīstības likums
TAPL	13.10.2011. Teritorijas attīstības plānošanas likums

Rīgas plānošanas reģiona atzinums, 1.pielikums (nobeigums)